



SAUVON HYVINVOINTIRAPORTTI 2023

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

OSA I SAUVOLAISTEN HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN NYKYTILA VUONNA 2023

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

- 4 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 §:n mukaisesti kunnan eri toimialojen tulee yhteistyössä edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Strategisessa suunnittelussa kunnan on asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä näitä tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. Lisäksi valtuustolle esitellään vuosittain hyvinvointiraportti, jossa arvoidaan laajassa hyvinvointisuunnitelmassa linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä asetetaan tarvittaessa uusia tavoitteita ja toimenpiteitä.



Sauvon laaja valtuustokauden mittainen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma *Sauvon hyvinvointikertomus 2017-2021 ja -suunnitelma 2022-2025* hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 6.6.2022 45 §:ssä. Dokumenttia rakennettaessa on huomioitu sekä päättäjien että kuntalaisten näkökulmat ja se työstettiin yhteistyössä kaikkien kunnan toimialojen kanssa, lisäksi kuultiin vaikuttamistoimielimiä, joita ovat Sauvossa vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto, Paimion seurakuntaa sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton Sauvon osastoa.

Hyvinvoinnin edistäminen on tietoista vaikuttamista hyvinvointiin ja sen taustatekijöihin, kuten elinoloihin ja elinympäristöön, elintapoihin ja elämönhallintaan sekä palvelujen toimivuuteen ja saatavuuteen. Se on myös suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista ja hyvinvointierojen kaventamista. Sauvossa kunnan hyvinvointityötä johtaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä, johon kuuluu kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, henkilöstöjohtaja, tekninen johtaja, hallinnon suunnittelija ja hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori. Hyvinvointityötä edistetään Sauvossa yli hallintorajojen ja hyvinvointiin liittyvät asiat ovat säännöllisesti esillä sekä lautakuntien, kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston, vaikuttamistoimielimien ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hyvinvointia Sauvossa tuottavat järjestöt, yritykset, seurakunta ja hyvinvointialue yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa.

Tämä raportti sisältää Sauvon vuoden 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden arvioinnin. Raportin jälkimmäisessä osassa esitellään suunnitelma ja toimenpiteet vuodelle 2024. Hyvinvointiraportista vastaa hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori ja raporttia on työstetty HYTE-johtoryhmässä. Kunnan johtoryhmä käsittelee hyvinvointikertomuksen ennen kuin se menee päätöksentekoon ja lopulta valtuuston hyväksyttäväksi.

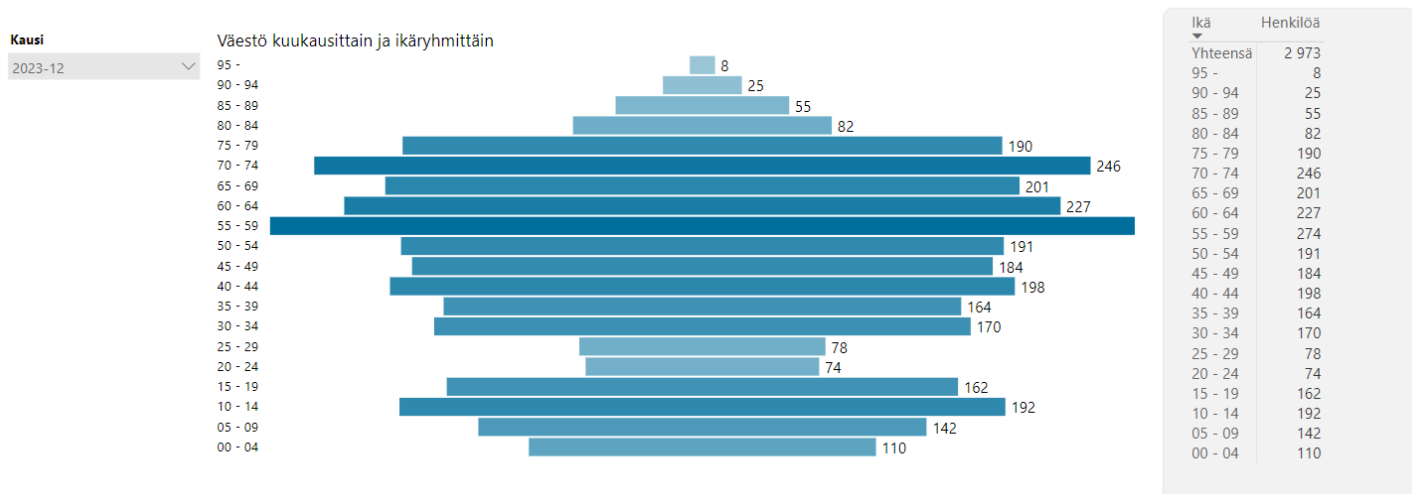
Sote-uudistuksessa 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnissa säilyi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kannustamaan on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön

mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

OSA I SAUVOLAISTEN HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN NYKYTILA VUONNA 2023

Väestö

Sauvon kunnassa oli 31.12.2023 asukkaita 2973.



Väkiluvun muutos kuukausittain

Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto-maahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2023-01	1	4	-3	-4	1	-6	2 911
2023-02	2	6	-4	5	3	4	2 915
2023-03	2	4	-2	-1	3	0	2 915
2023-04	4	3	1	-6	4	-1	2 914
2023-05	3	1	2	2	0	4	2 918
2023-06	1	1	0	-4	4	0	2 918
2023-07	1	2	-1	14	7	20	2 938
2023-08	1	2	-1	-12	9	-4	2 934
2023-09	2	1	1	-10	13	5	2 939
2023-10	1	4	-3	-11	39	25	2 964
2023-11	4	4	0	0	8	8	2 972
2023-12	0	4	-4	-3	8	1	2 973
Yhteensä	22	36	-14	-30	99	56	2 973

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tarkasteltavat indikaattorit on valittu laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaisesti. Indikaattoreiden tuloksia verrataan niin ikään laajan hyvinvointikertomukseen- ja suunnitelmaan valittuihin kuntiin, joita ovat Kaarina, Kemiönsaari, Koski, Lieto, Marttila, Nousiainen, Paimio, Rusko, Taivassalo sekä myös koko maan ja varsinais-Suomen tulokset ovat esitetty.

Raportissa käytettävä tilastotieto indikaattoreiden takana on virallisista lähteistä hankittua tietoa. Tilastotietoa on kerätty kunnan väestön terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista. Lähteinä on käytetty muun muassa Sotka.net-tilastopalvelua, TEA -viisaria ja Tilastokeskuksen tilastoja. Raportti on luotu sähköisen hyvinvointikertomuksen järjestelmässä, joka poimii ja kerää tilastotietoa suoraan eri tietokannoista. Indikaattoritiedot päivittyvät noin kahden vuoden välein.

Vuonna 2023 tietoa sauvolaisten hyvinvoinnista kerättiin seuraaville kyselyillä:

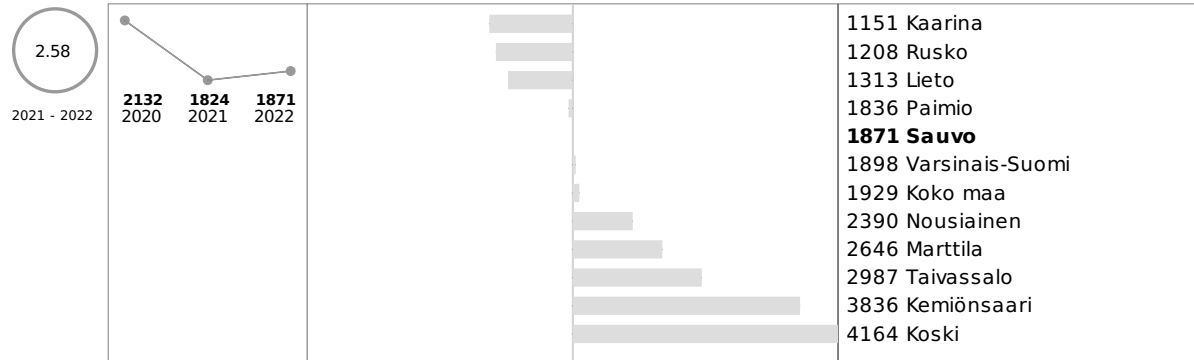
- Kouluterveyskysely
- Päihdetilannekysely nuorille ja aikuisille
- Kouluruokailua koskeva kyselyt oppilaille

Lisäksi perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokille toteutettiin syksyllä 2023 Move!-mittaukset. Move! on oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

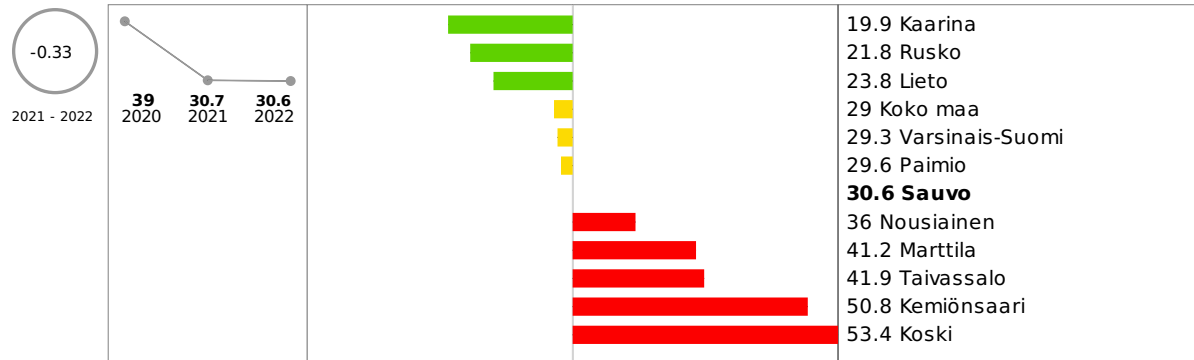
Talous

Tulot

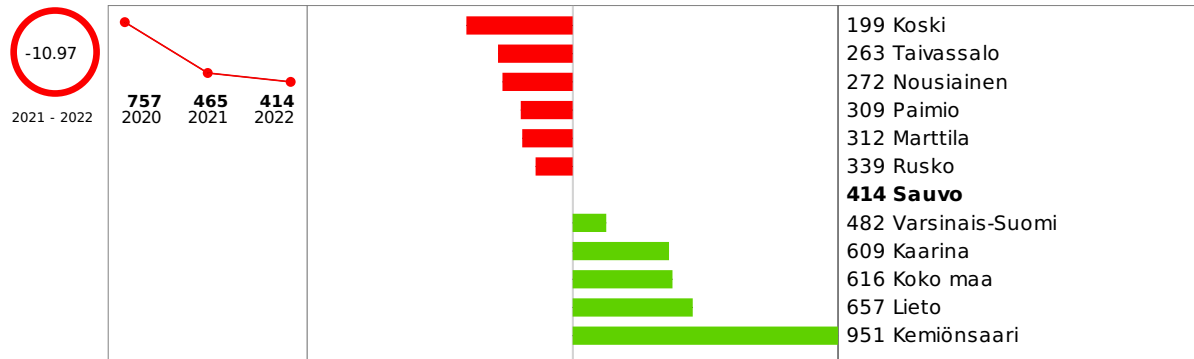
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas



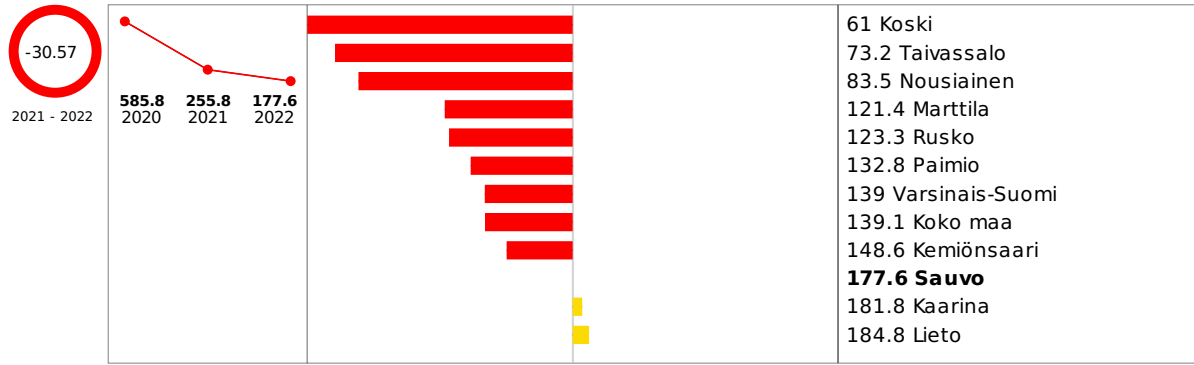
Valtionosuudet, % nettokustannuksista



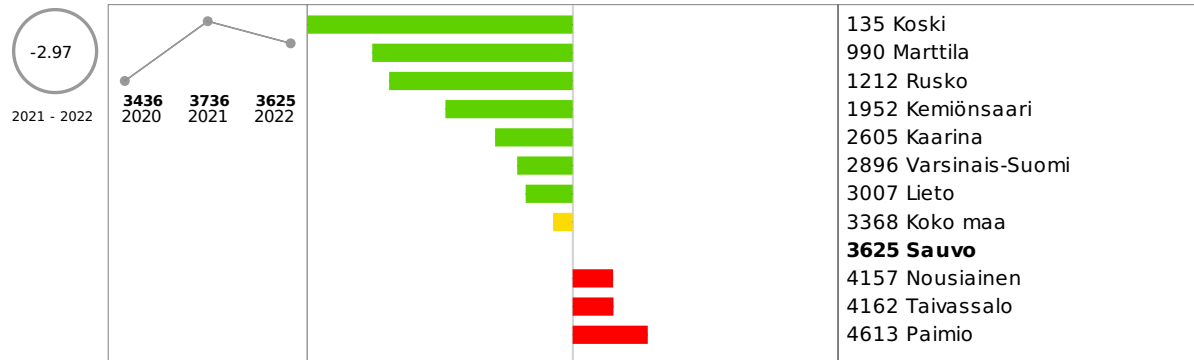
Vuosikate, euroa / asukas (-2022)



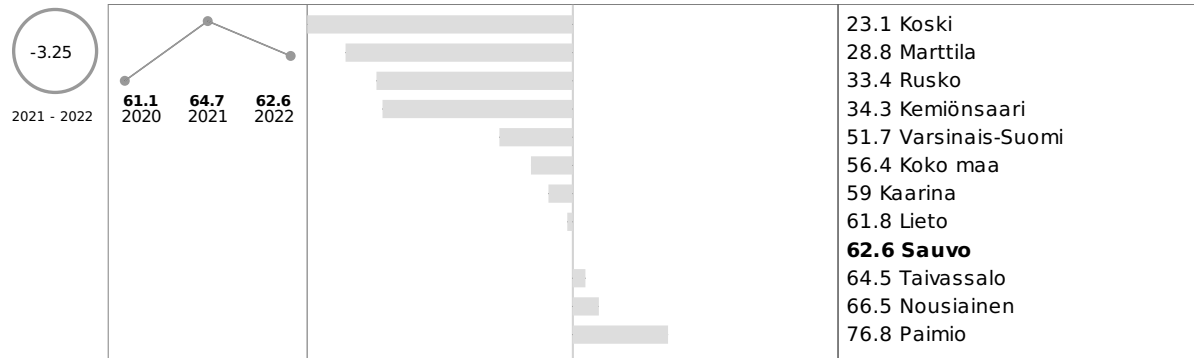
Vuosikate, % poistoista (-2022)



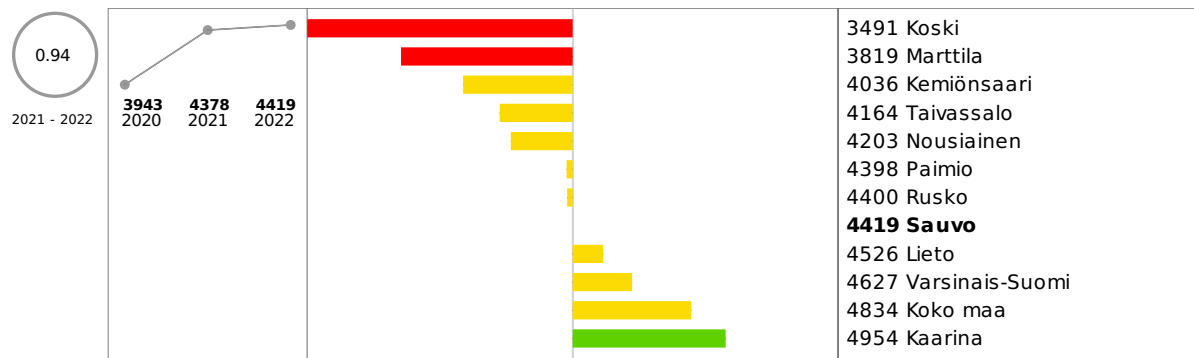
Lainakanta 31.12., euroa / asukas



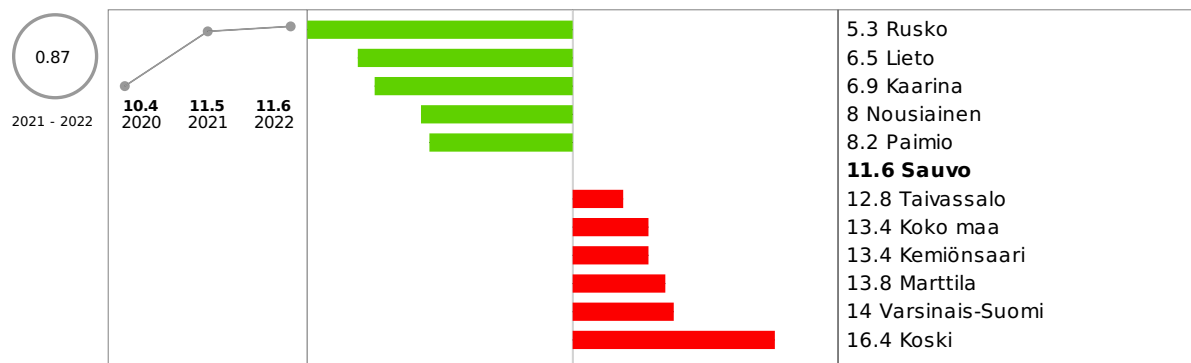
Suhteellinen velkaantuneisuus, %



Verotulot, euroa / asukas

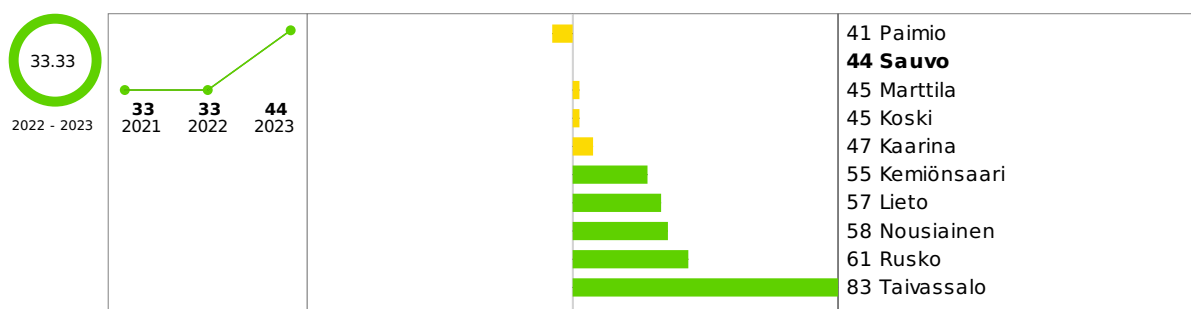


Kunnan yleinen pienituloisuusaste

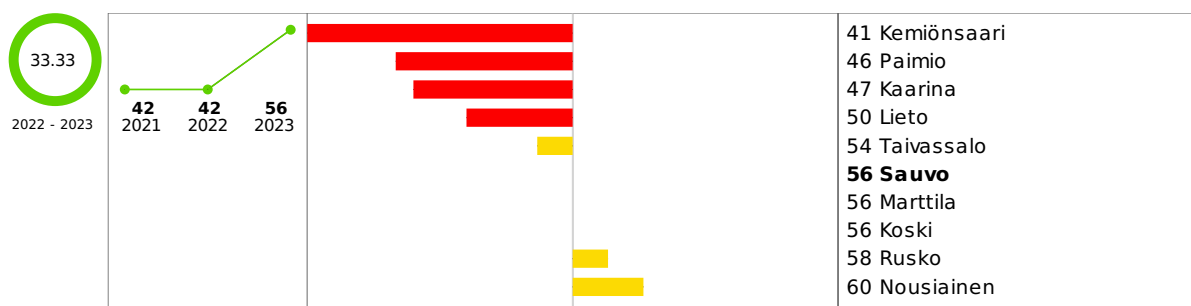


HYTE-kerroin

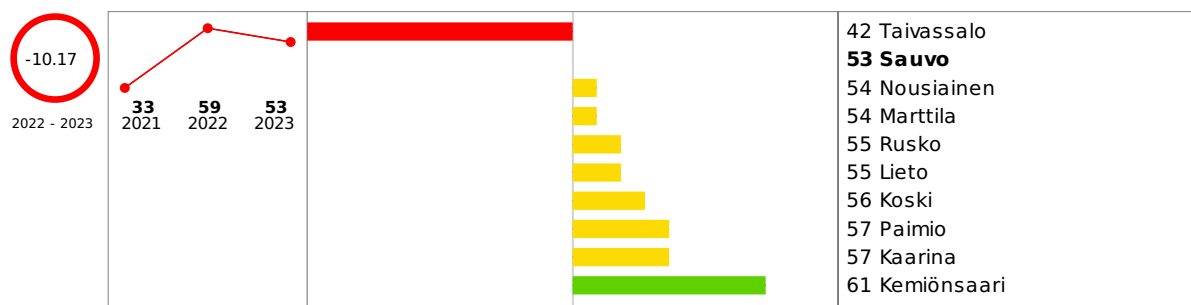
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori



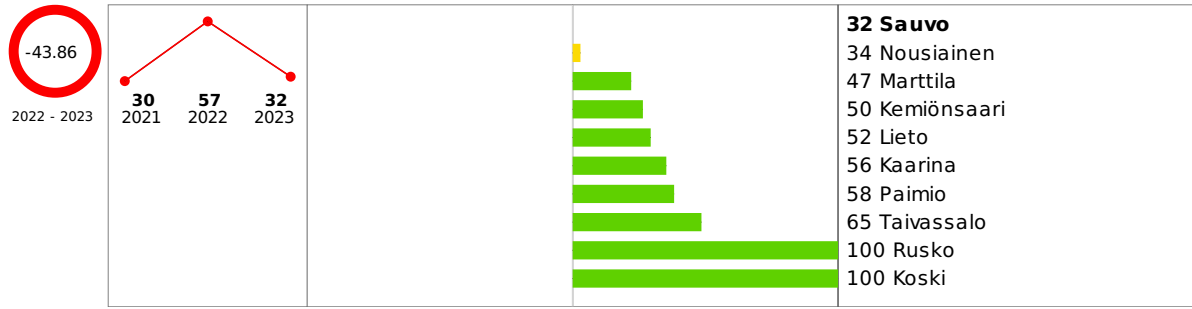
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori



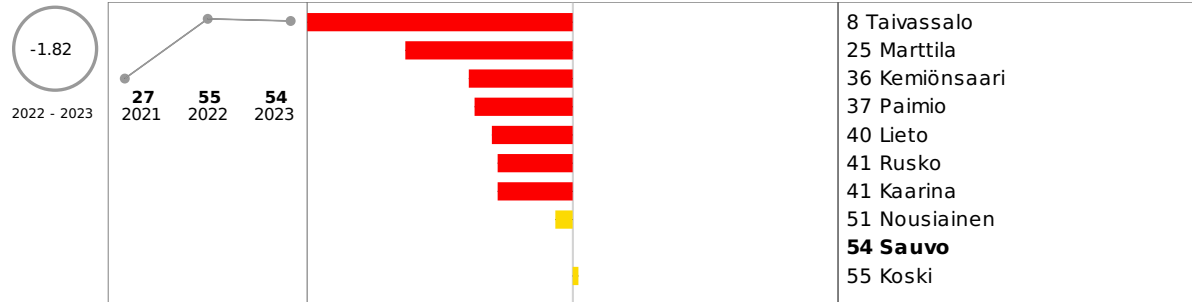
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori



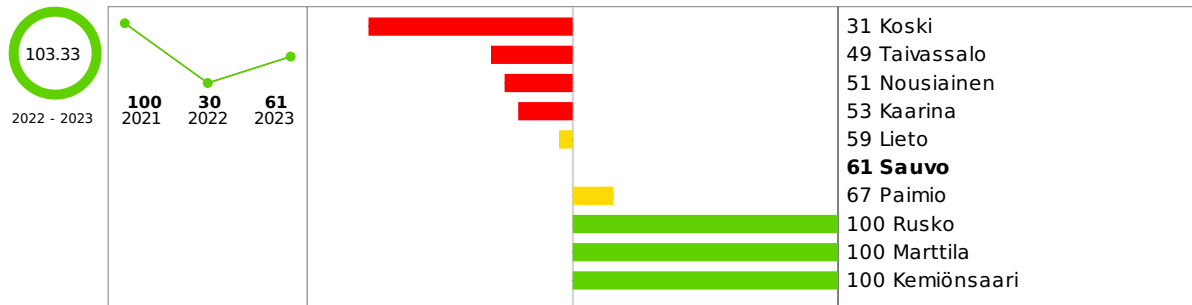
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori



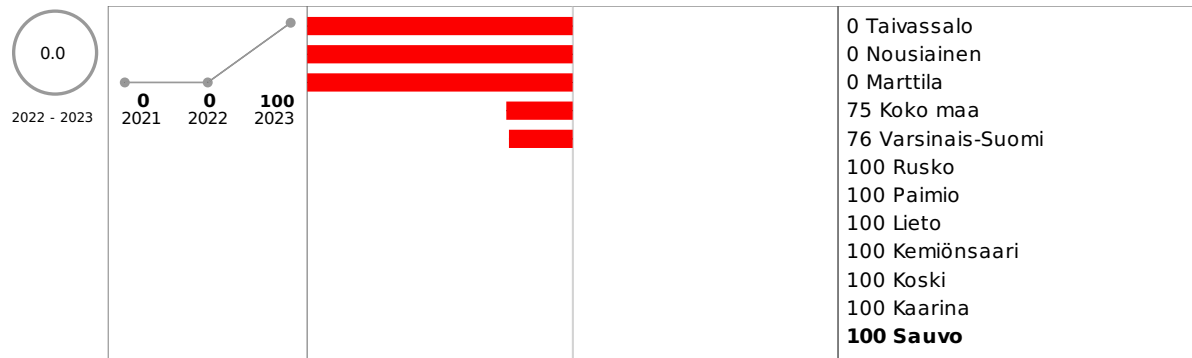
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori



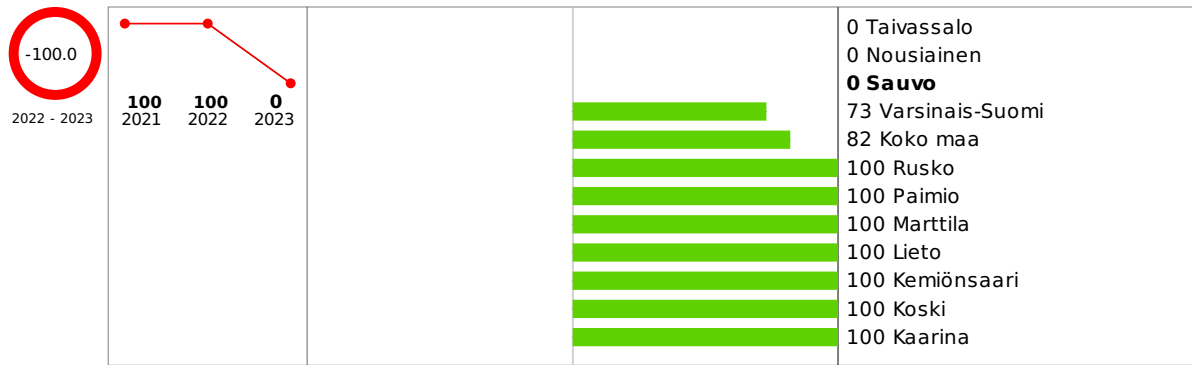
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori



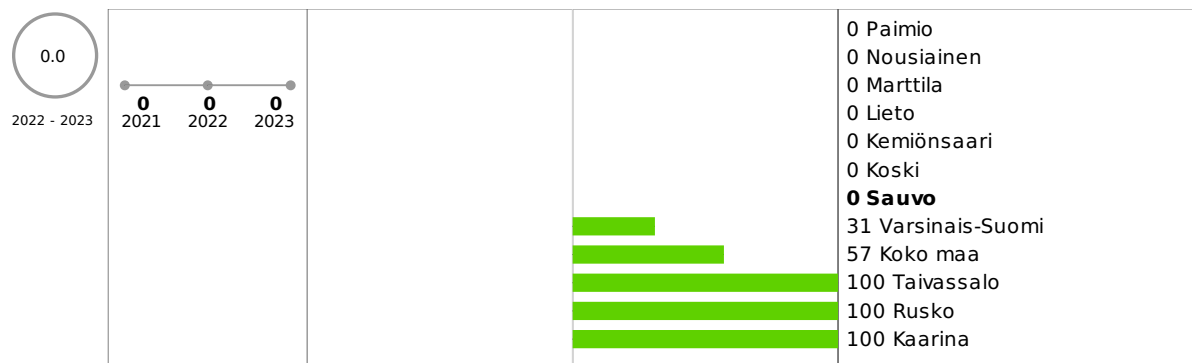
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista



Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista



Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen



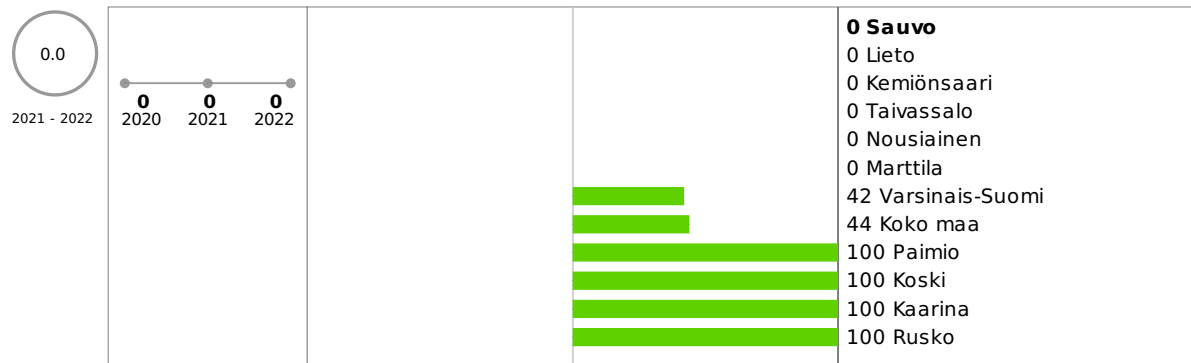
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä



Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja



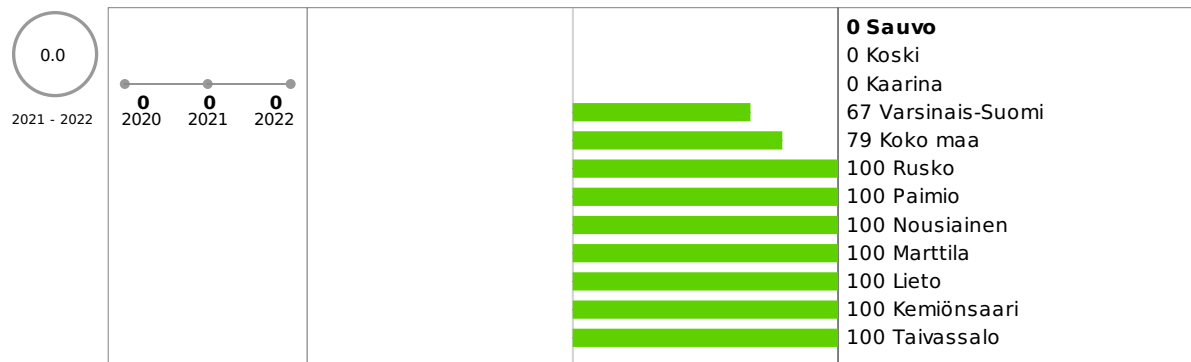
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa



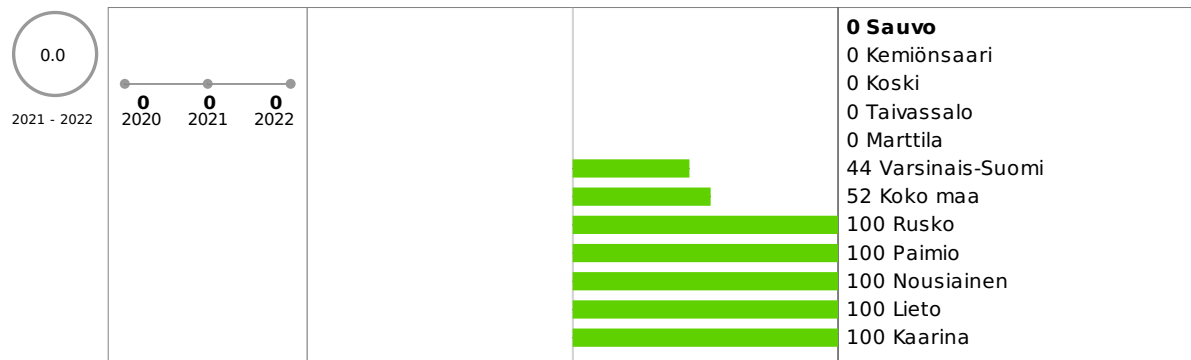
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen



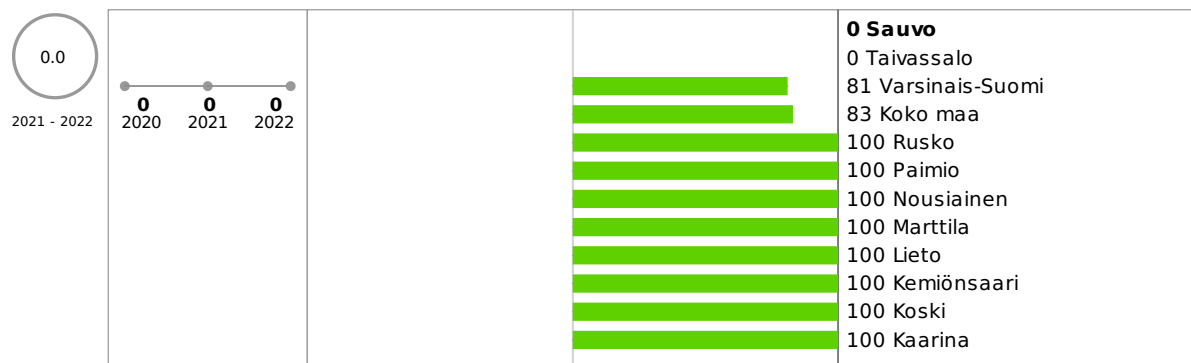
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille



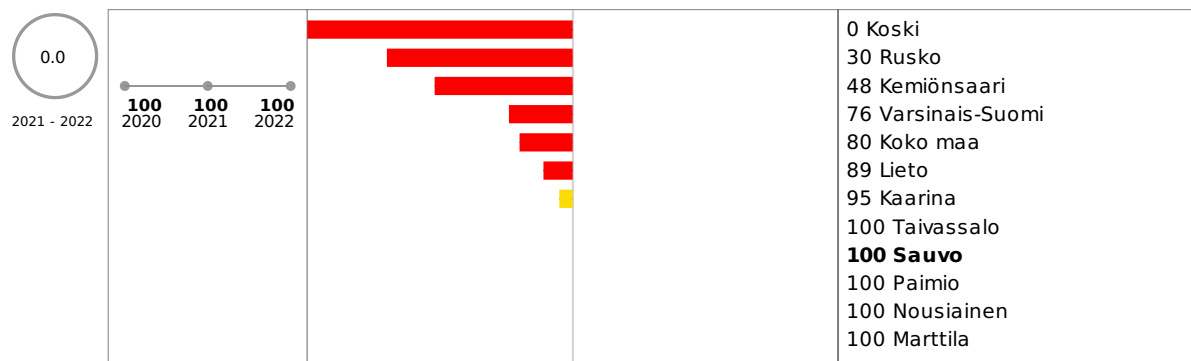
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin



Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä



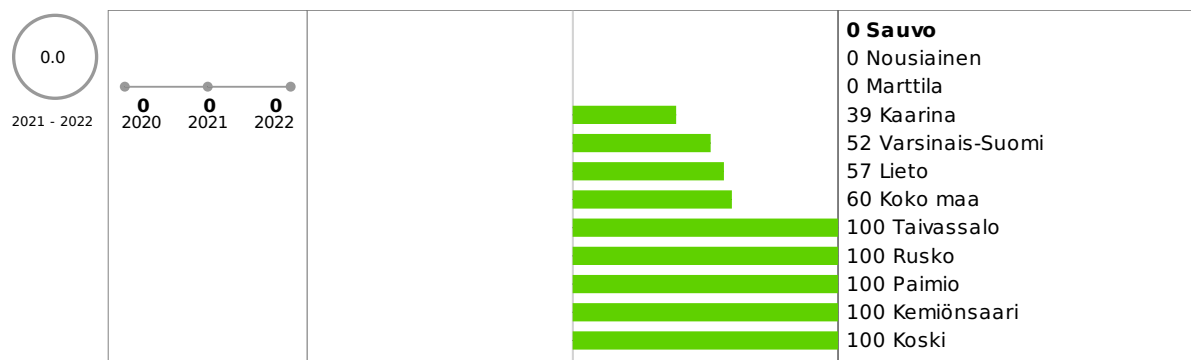
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus



Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa



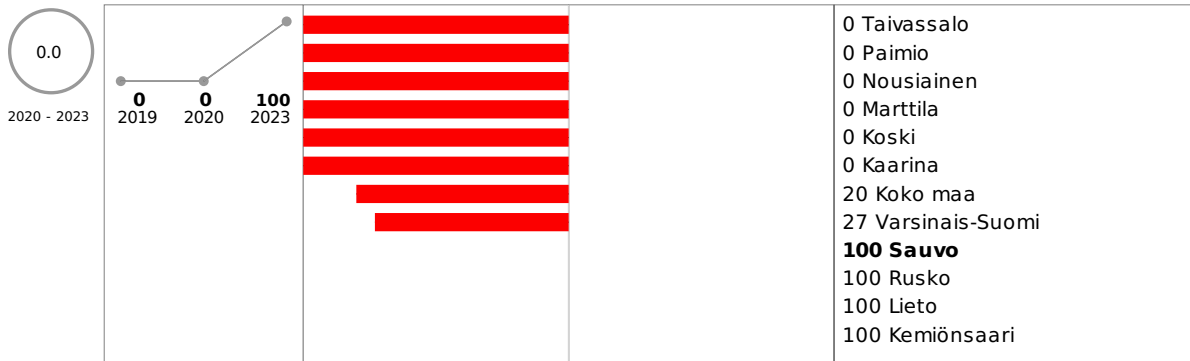
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit



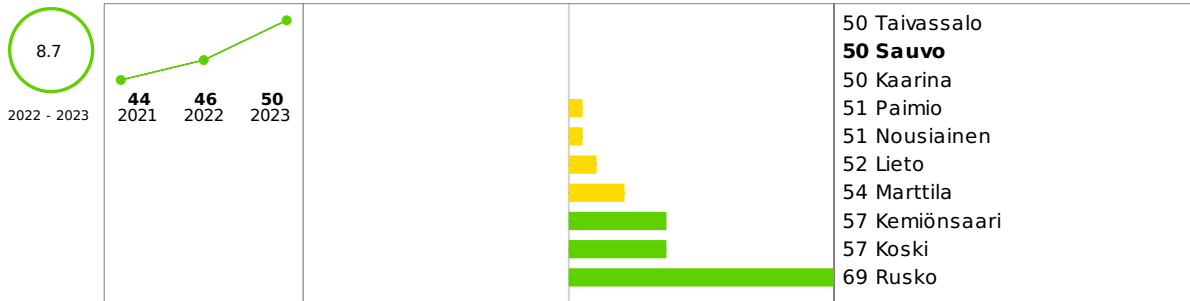
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä



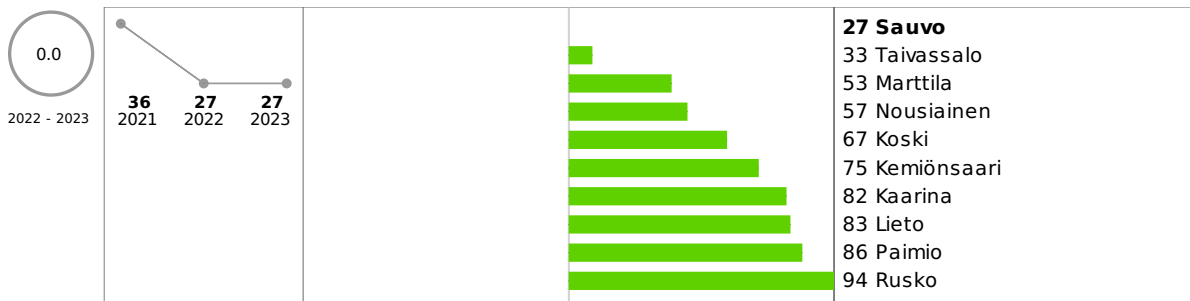
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä



Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)



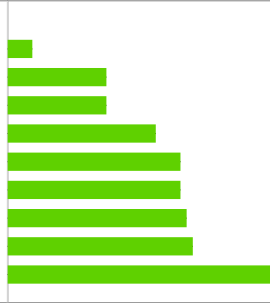
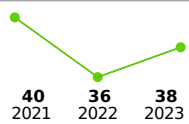
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)



HYTE-kerroin, 0 - 100

5.56

2022 - 2023

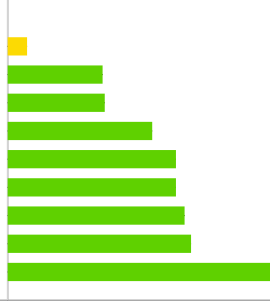
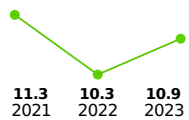


38 Sauvo
 42 Taivassalo
 54 Nousiainen
 54 Marttila
 62 Koski
 66 Kemiönsaari
 66 Kaarina
 67 Lieto
 68 Paimio
 81 Rusko

HYTE-kerroin euroa / asukas

5.83

2022 - 2023

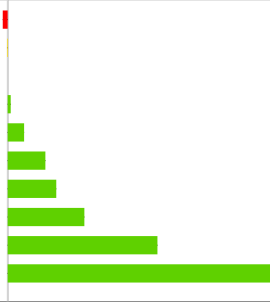
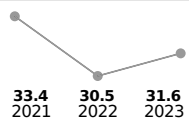


10.9 Sauvo
 11.8 Taivassalo
 15.3 Marttila
 15.4 Nousiainen
 17.6 Koski
 18.7 Kemiönsaari
 18.7 Kaarina
 19.1 Lieto
 19.4 Paimio
 23.2 Rusko

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

3.61

2022 - 2023

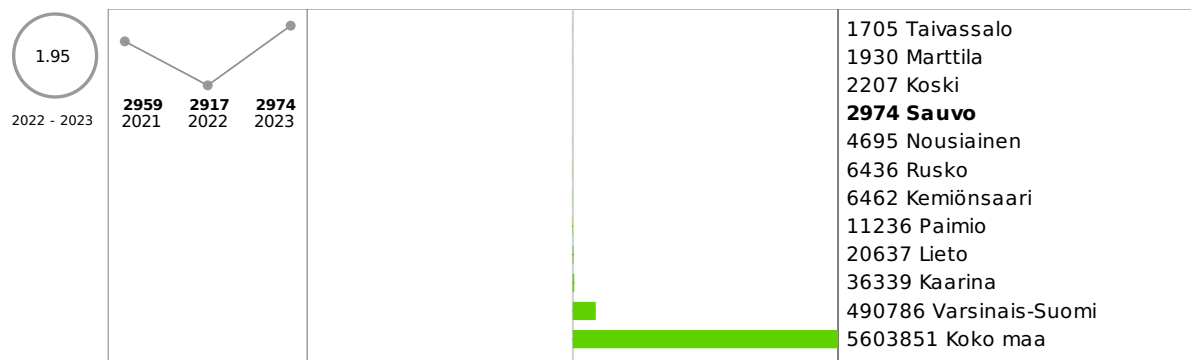


19.9 Taivassalo
 30 Marttila
31.6 Sauvo
 38.9 Koski
 70.9 Nousiainen
 121.7 Kemiönsaari
 147.7 Rusko
 214.8 Paimio
 389.3 Lieto
 665.4 Kaarina

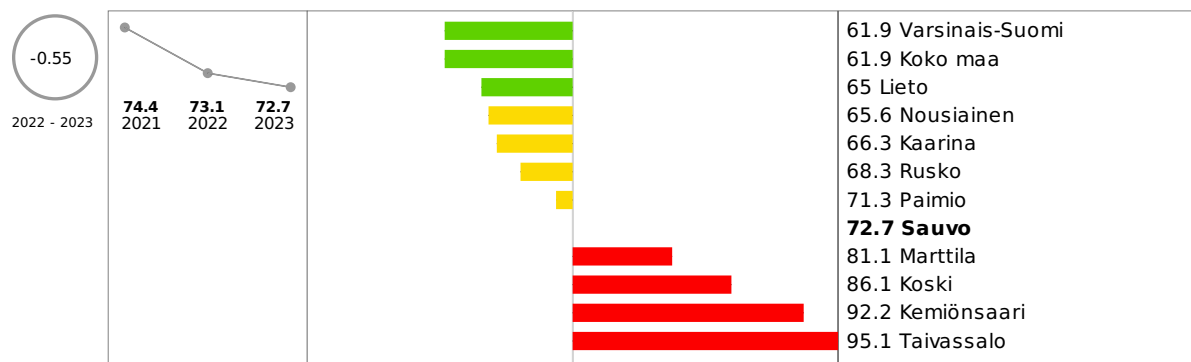
Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.



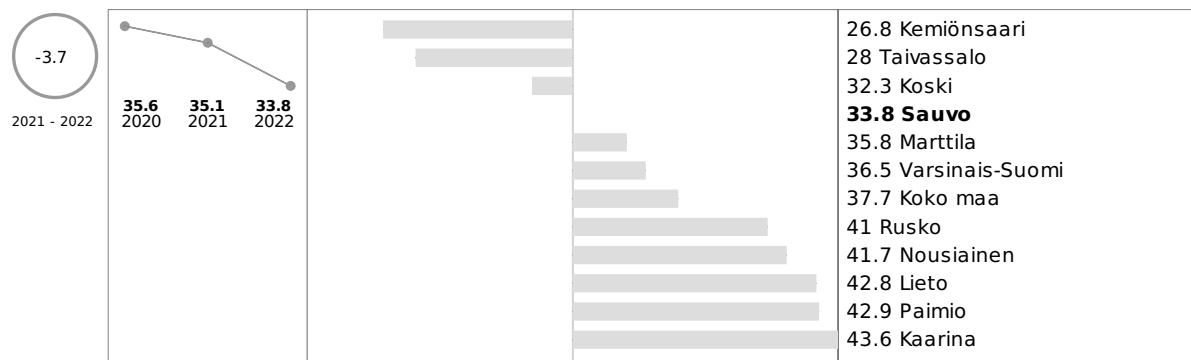
Huoltosuhde, demografinen



Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta



Lapsiperheet, % perheistä



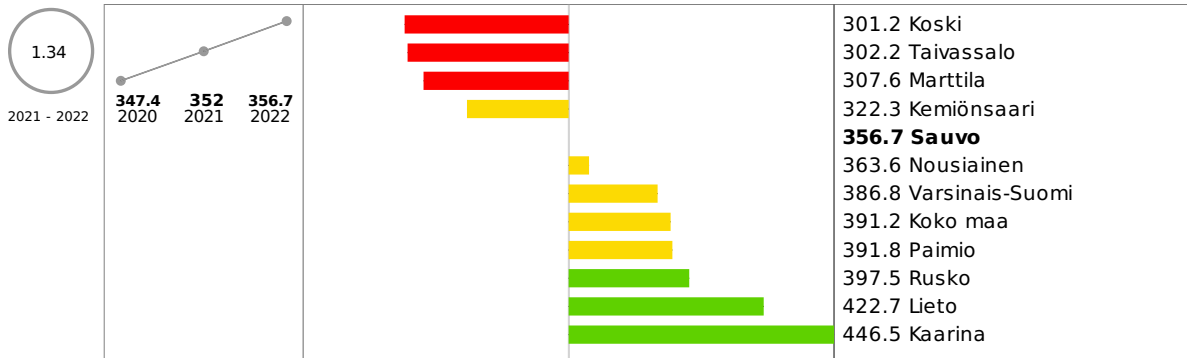
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä



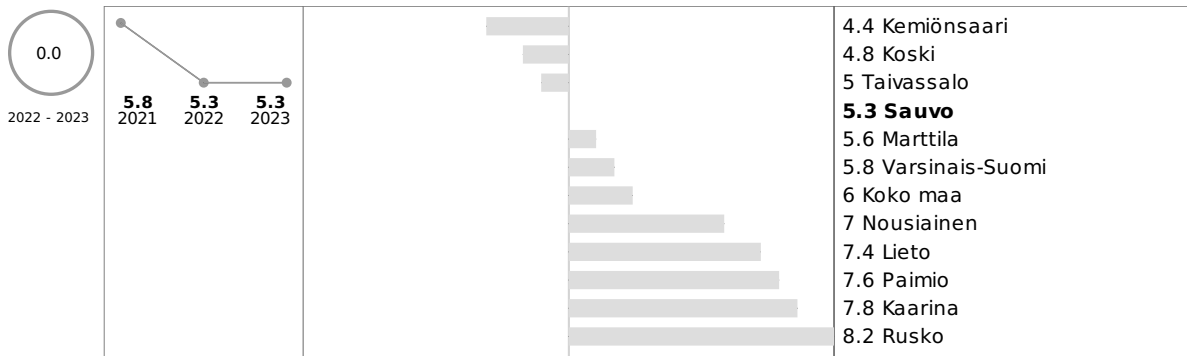
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista



Koulutustasomittain



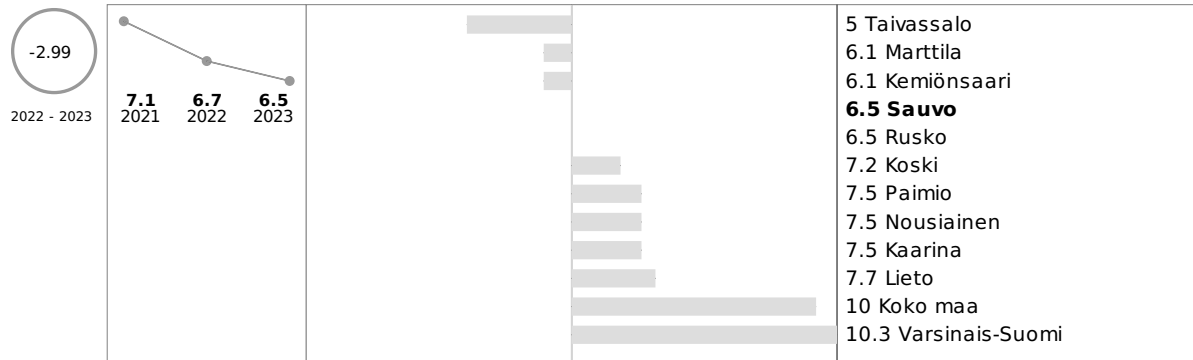
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä



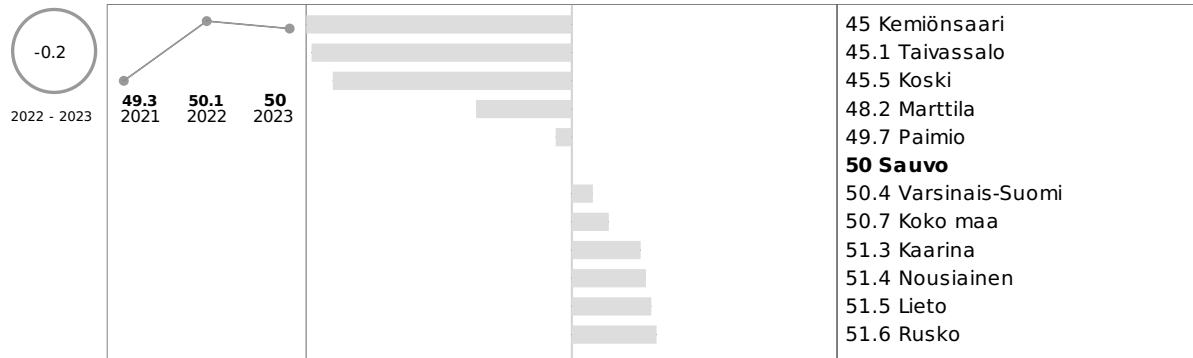
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä



16 - 24-vuotiaat, % väestöstä



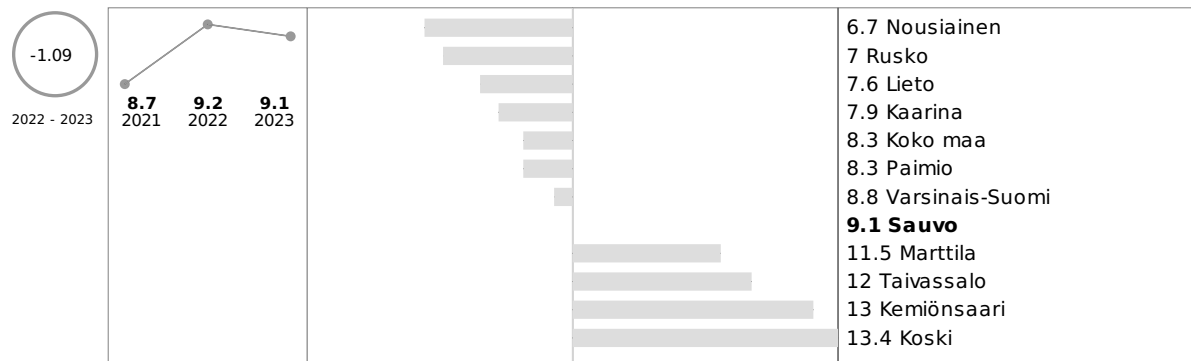
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä



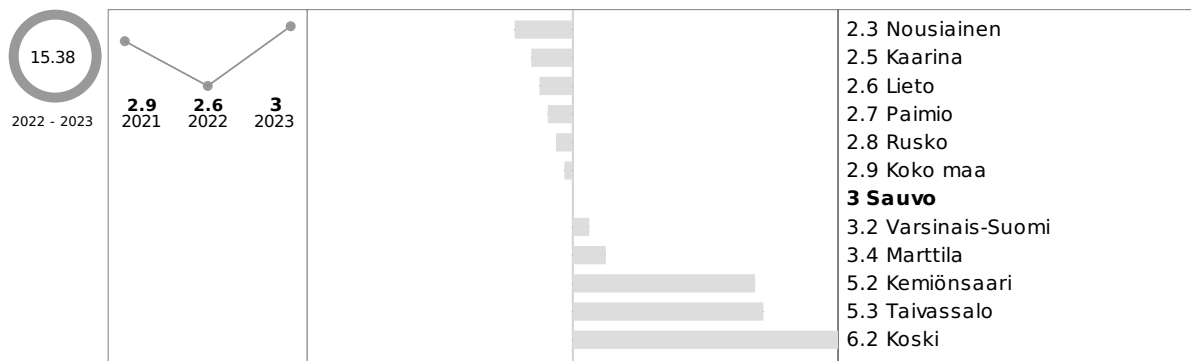
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä



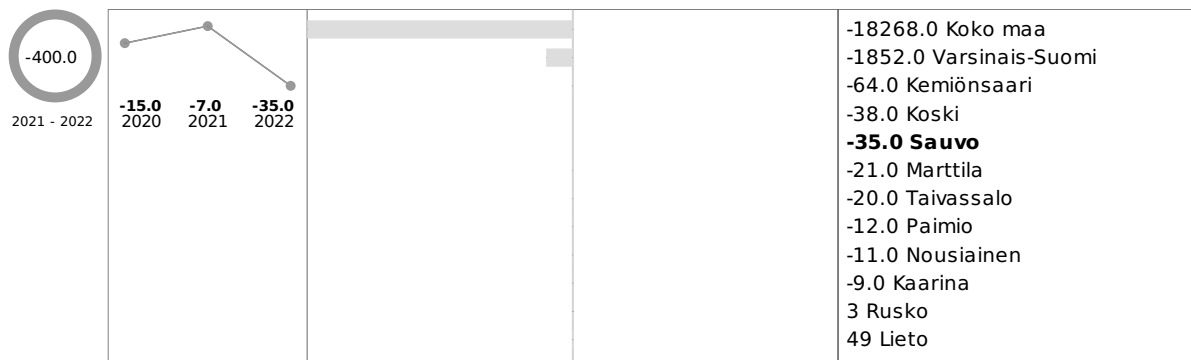
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä



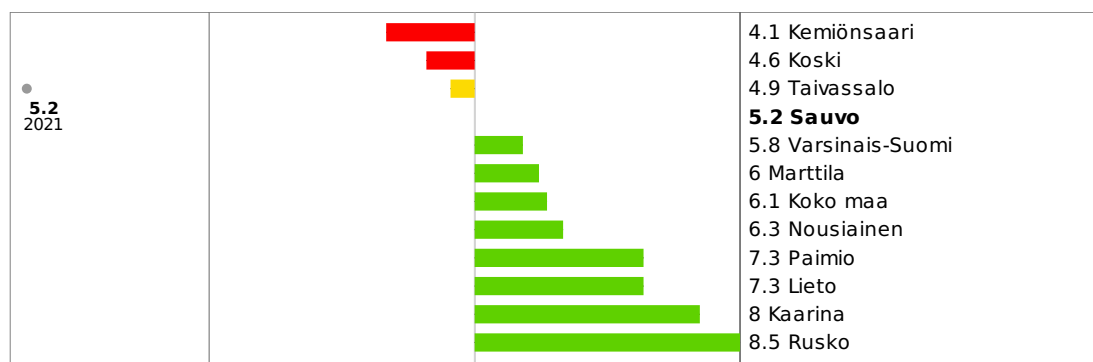
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä



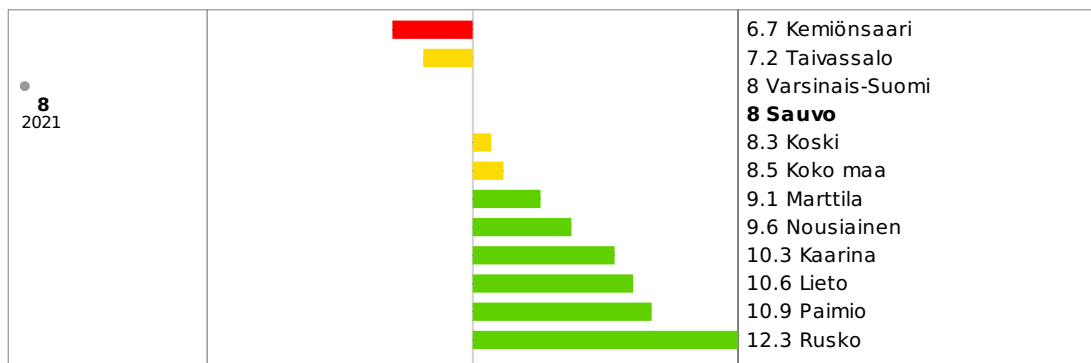
Syntyneiden enemmitys



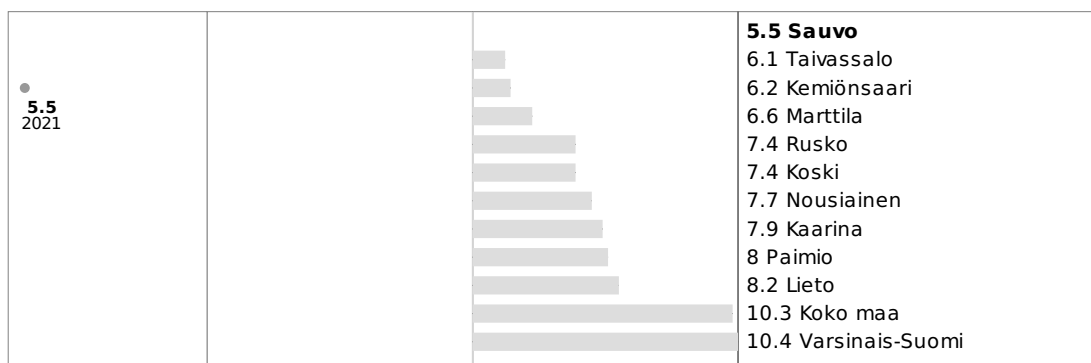
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



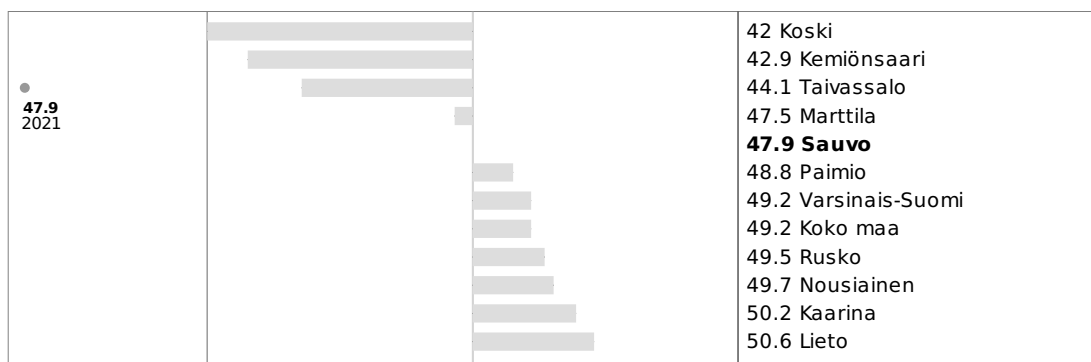
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



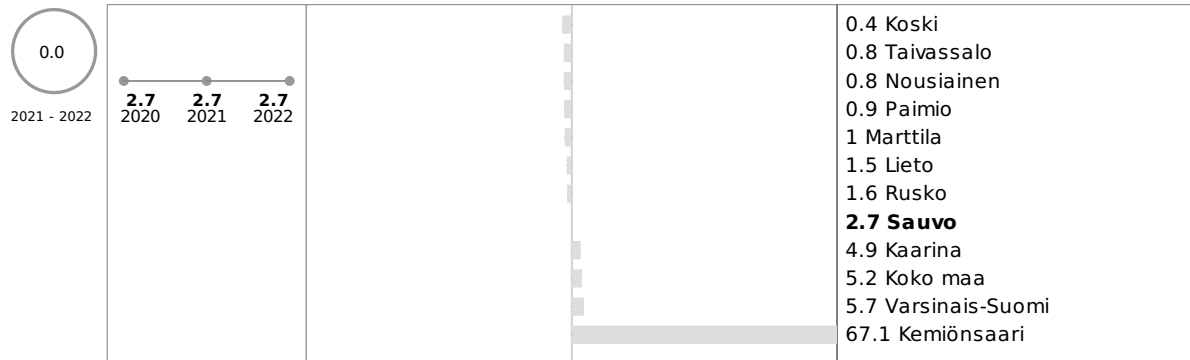
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



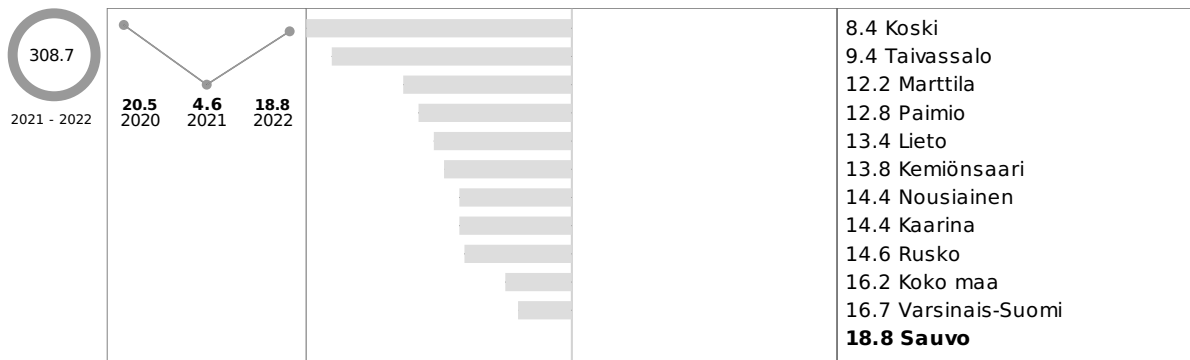
Ruotsinkielinen väestö, % väestöstä 31.12.



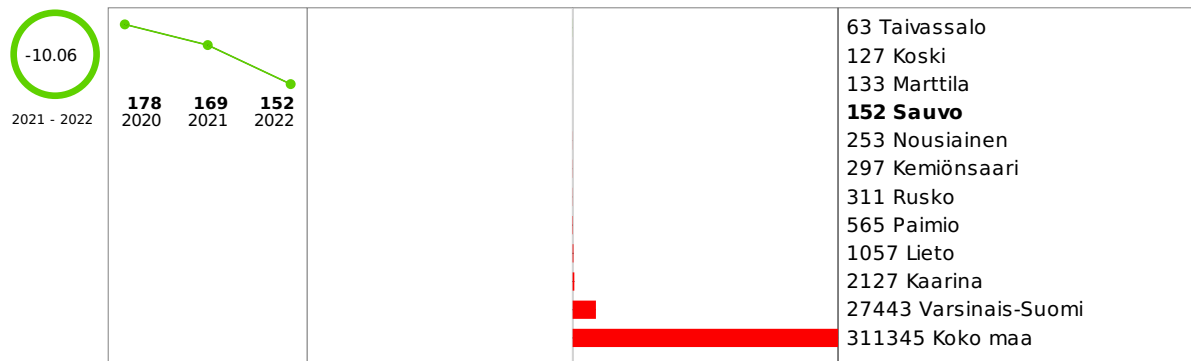
Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä



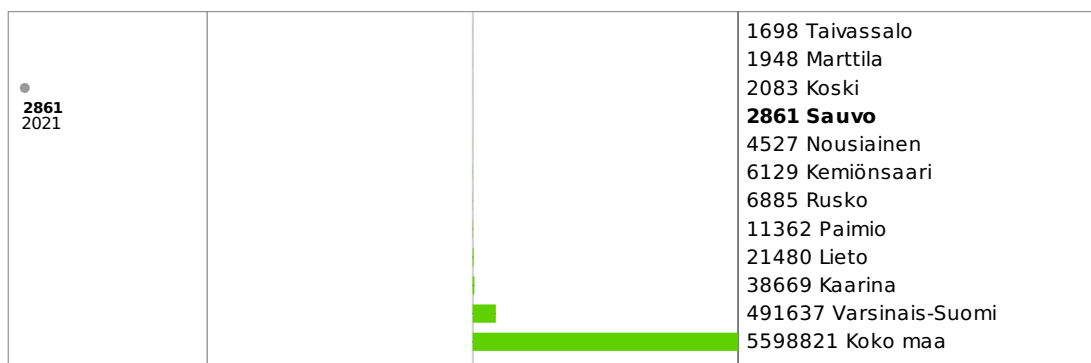
Avioeroja 25 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa



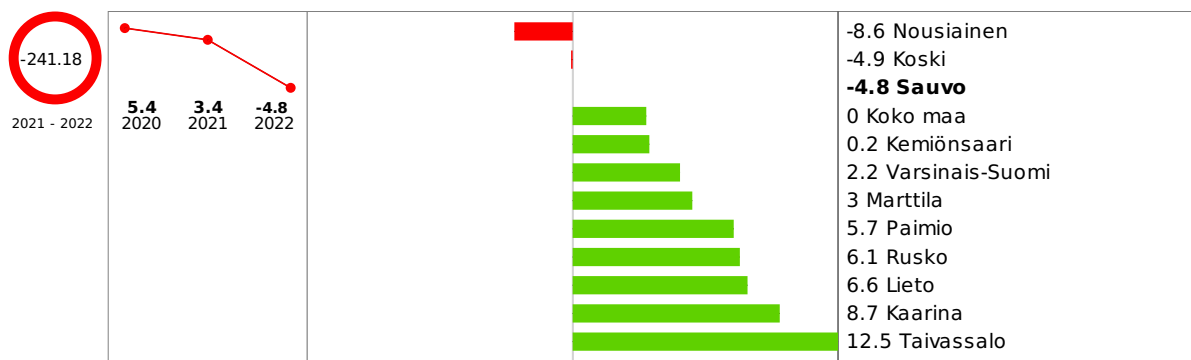
Lähtömuuttajat, lkm



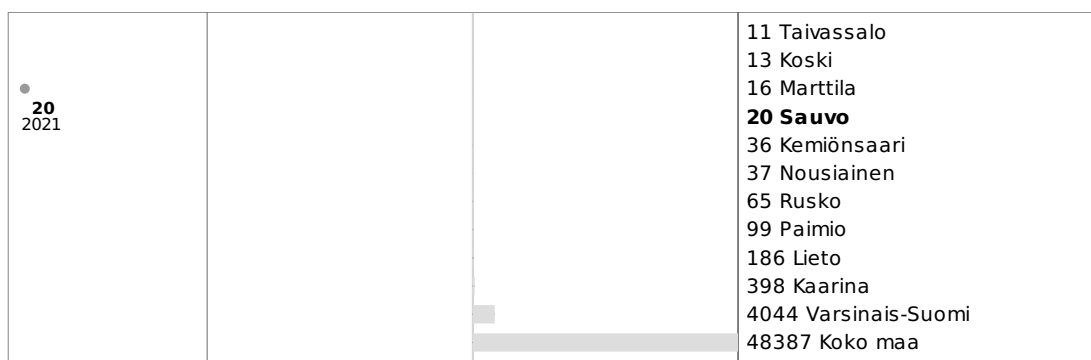
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)



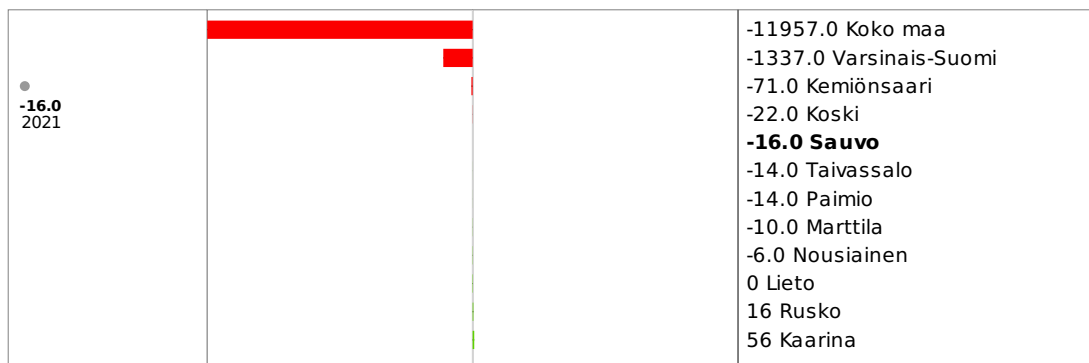
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta



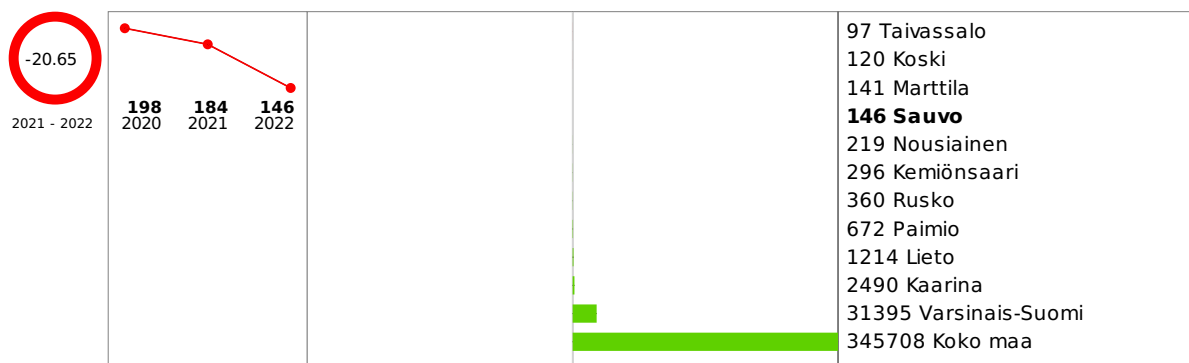
Syntyneet, ennuste 2025 (laskettu 2021)



Syntyneiden enemmitys, ennuste 2030



Tulomuuttajat, lkm

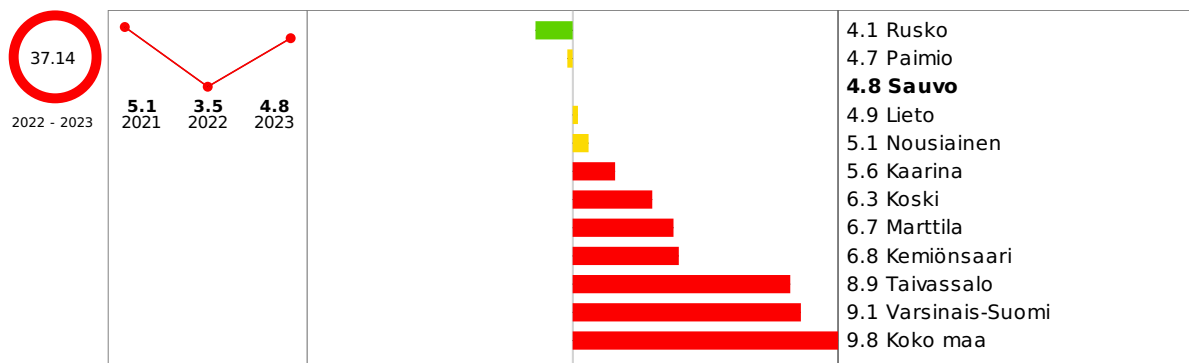


75 vuotta täyttäneet, % väestöstä



Elinvoima

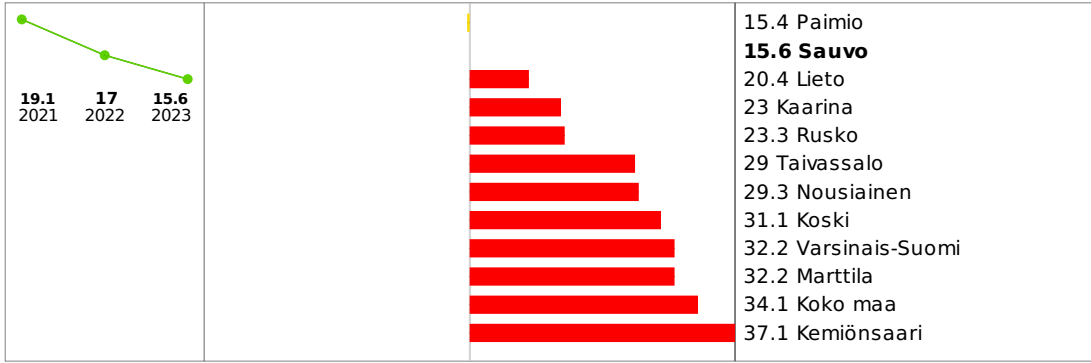
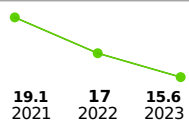
Työttömät, % työvoimasta



Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

-8.24

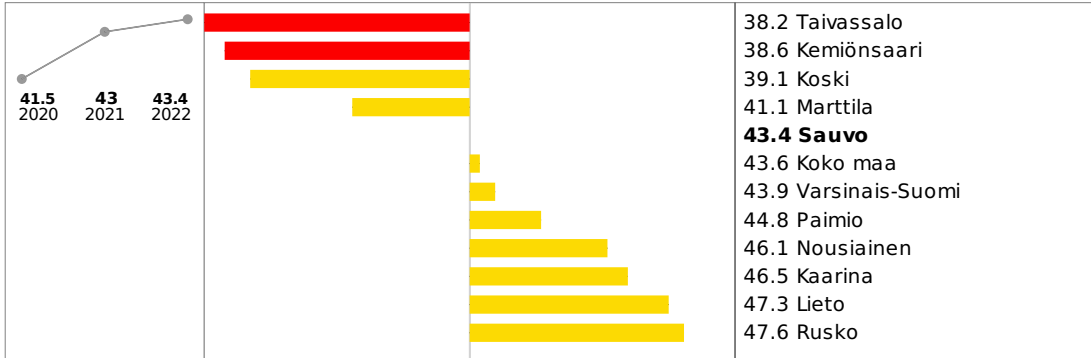
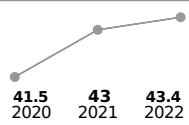
2022 - 2023



Työlliset, % väestöstä

0.93

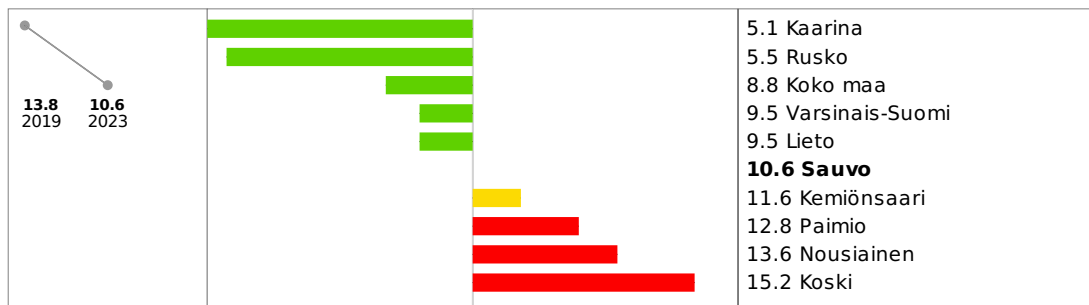
2021 - 2022



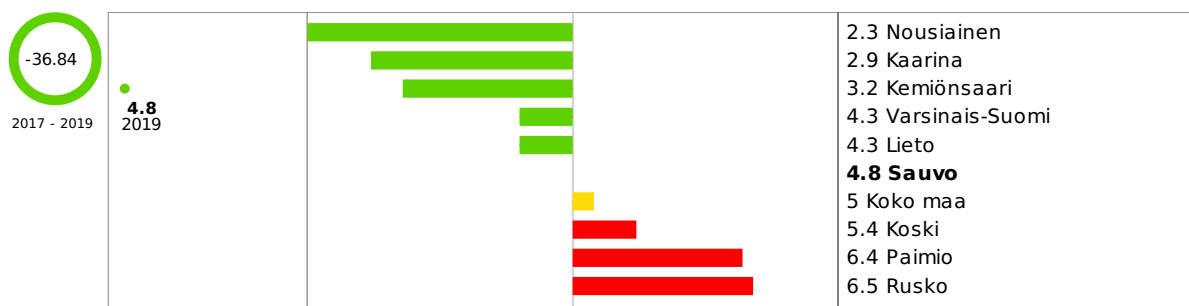
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

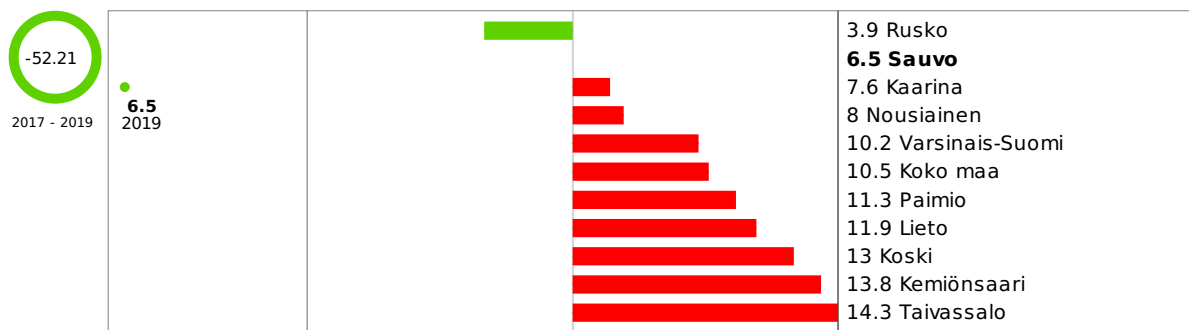
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista



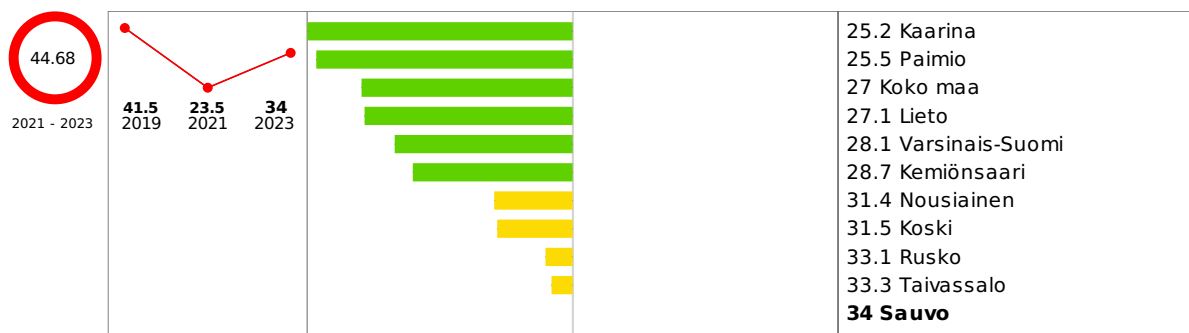
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista



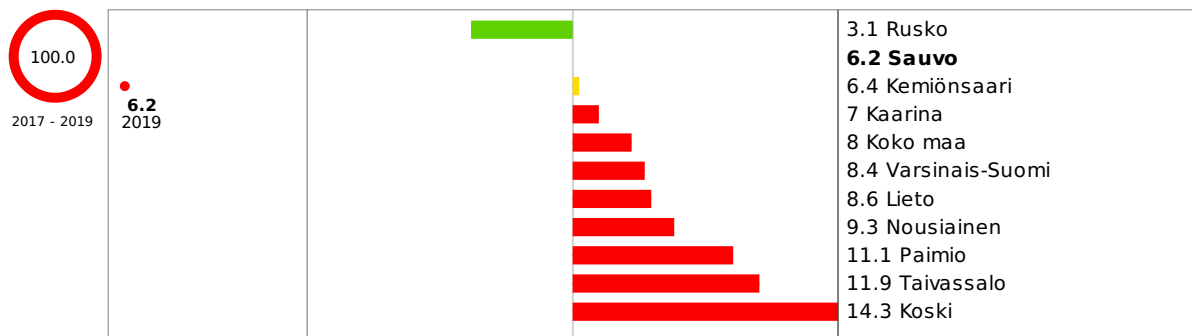
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista



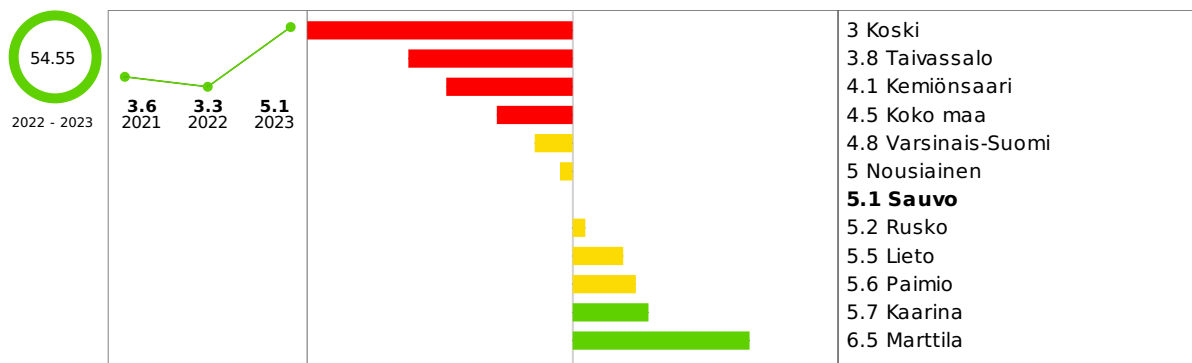
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista



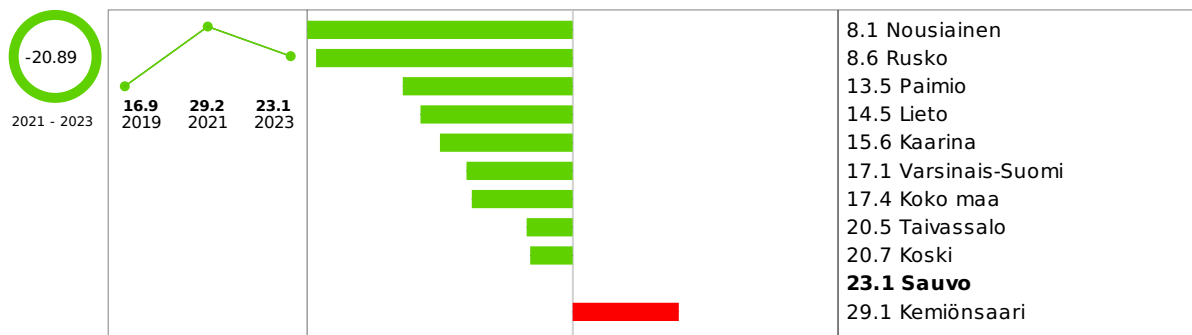
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä



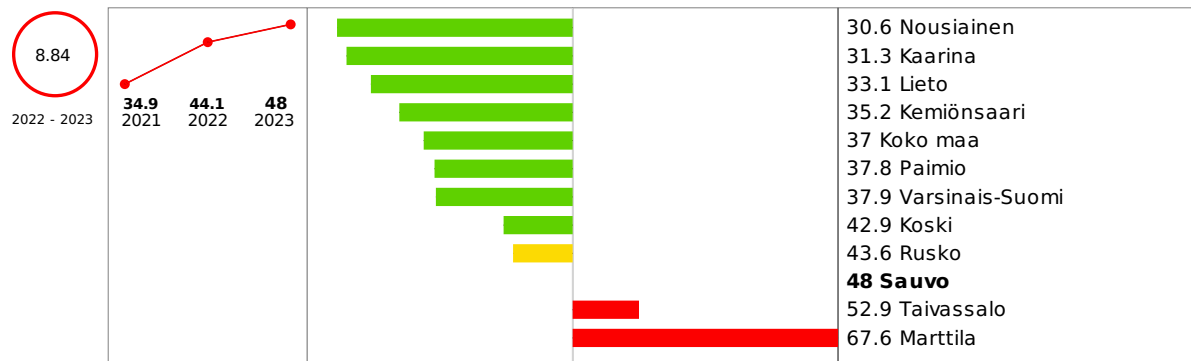
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista



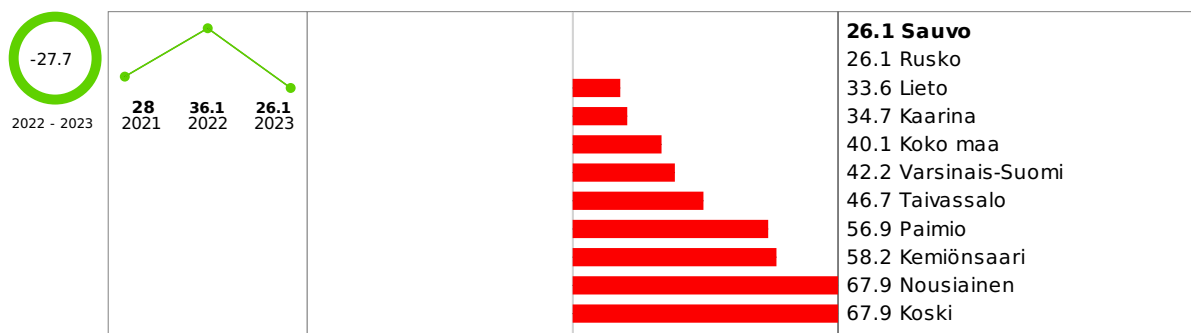
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista



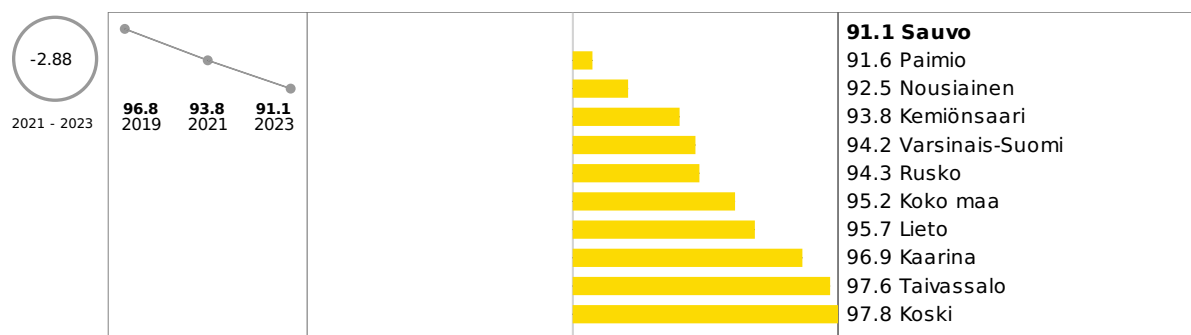
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky



Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

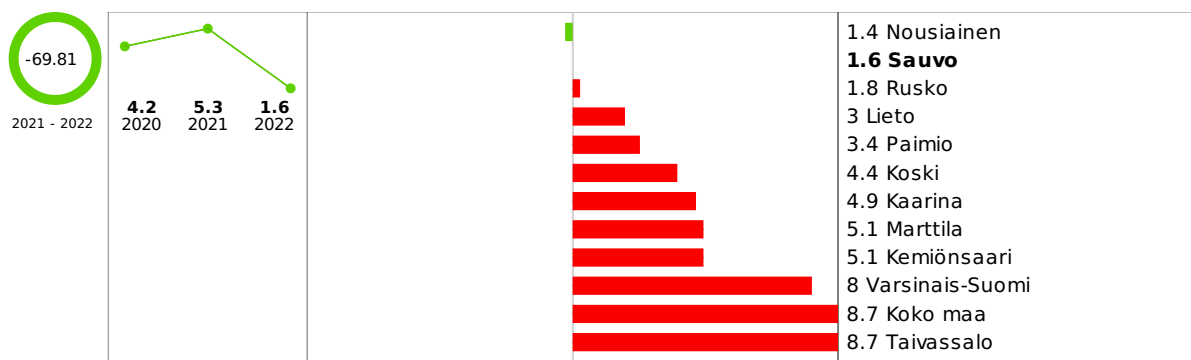


Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

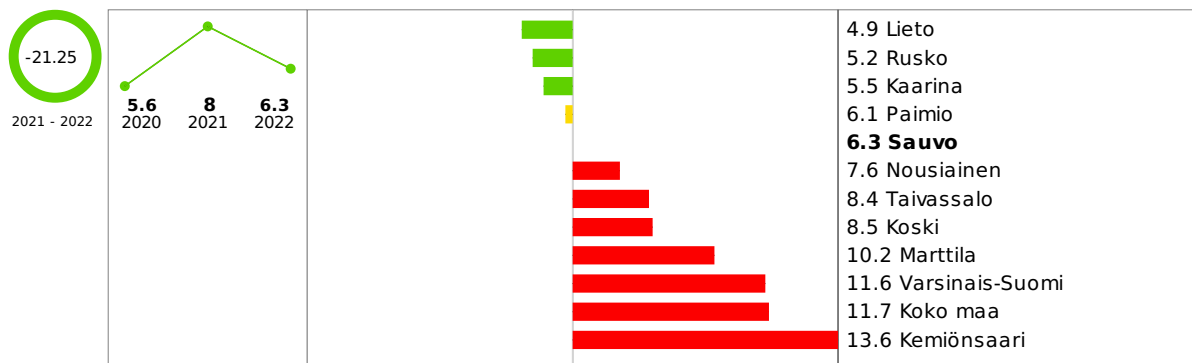


Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä



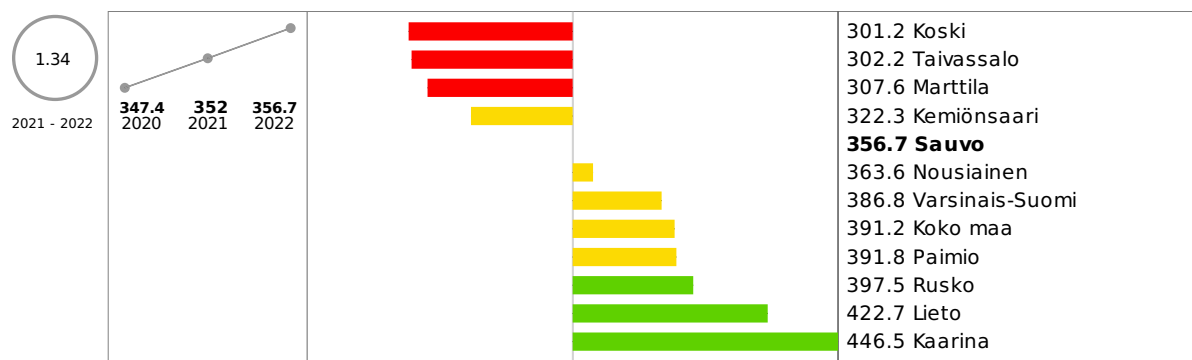
Lasten pienituloisuusaste



Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

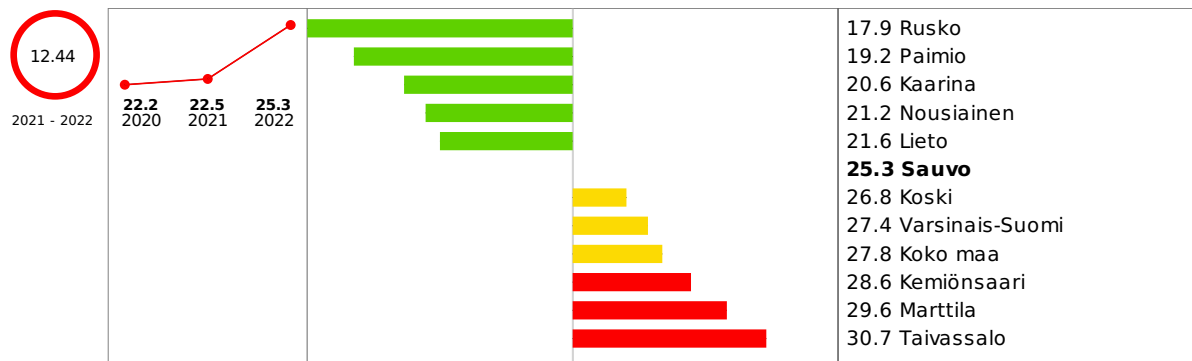


Koulutustasomittain



Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

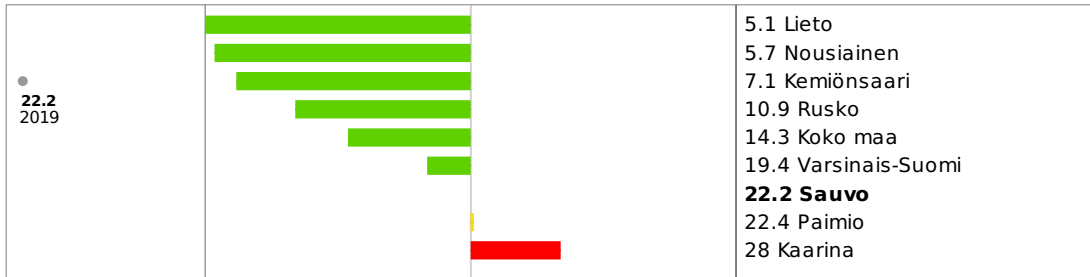


Rikoksista syylliseksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

0.0

2017 - 2019

22.2
2019



Palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)



Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

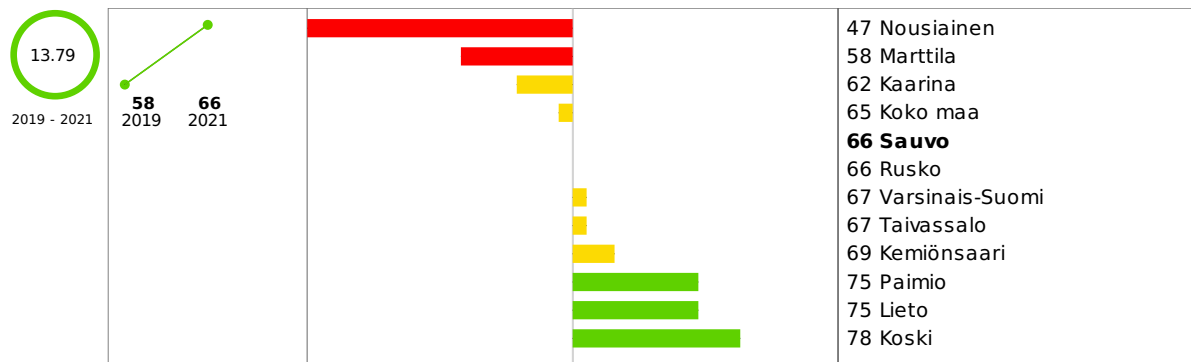


Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

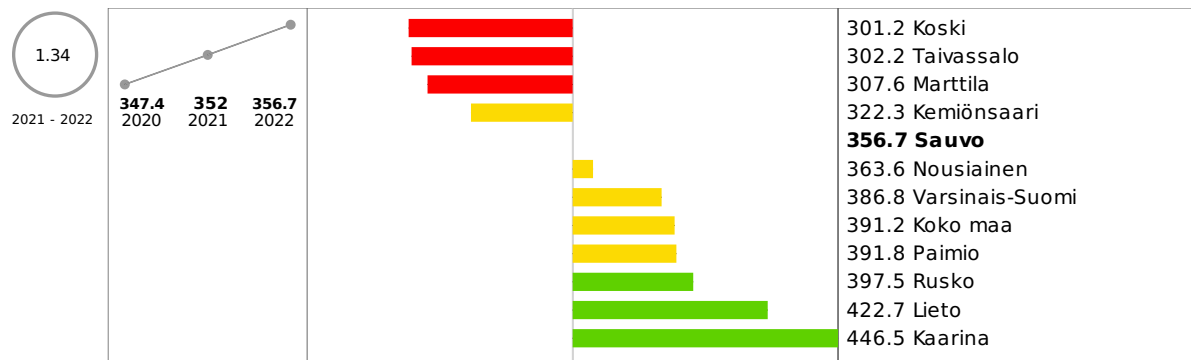


Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

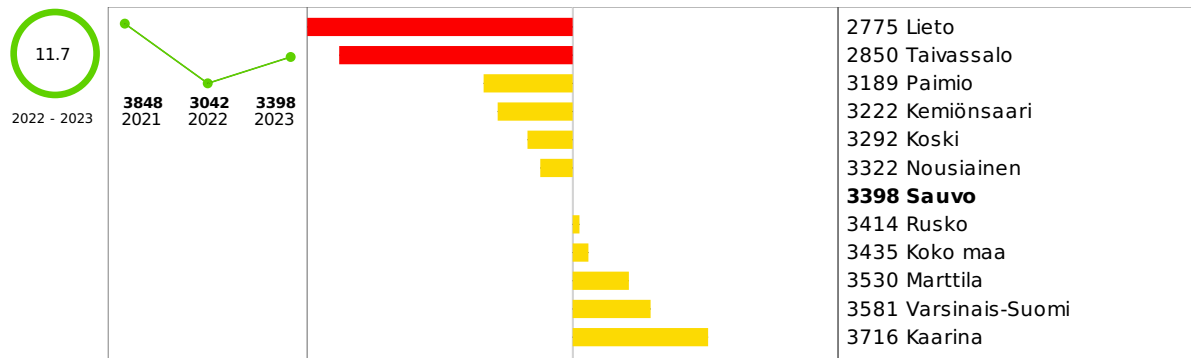


Koulutustasomittain

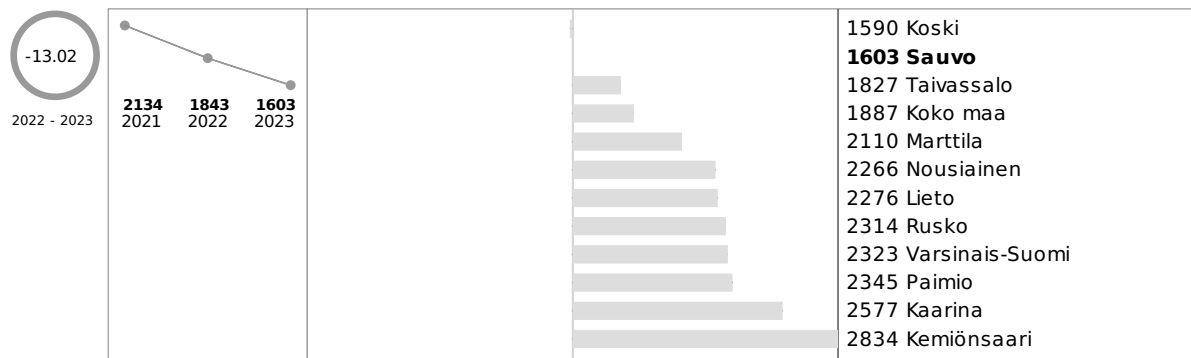


Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta



Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta



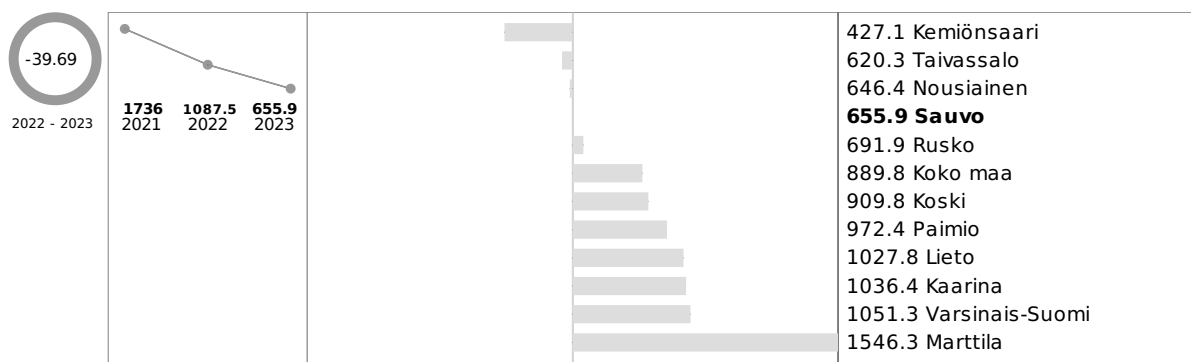
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä



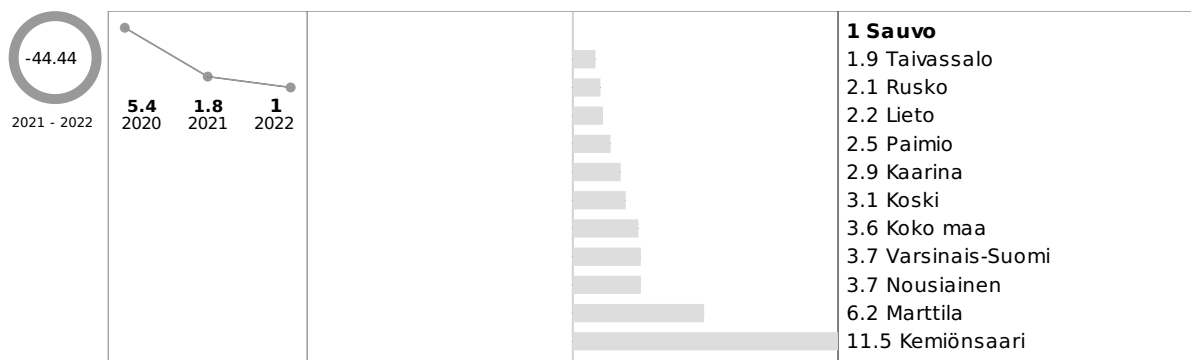
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista



Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaista



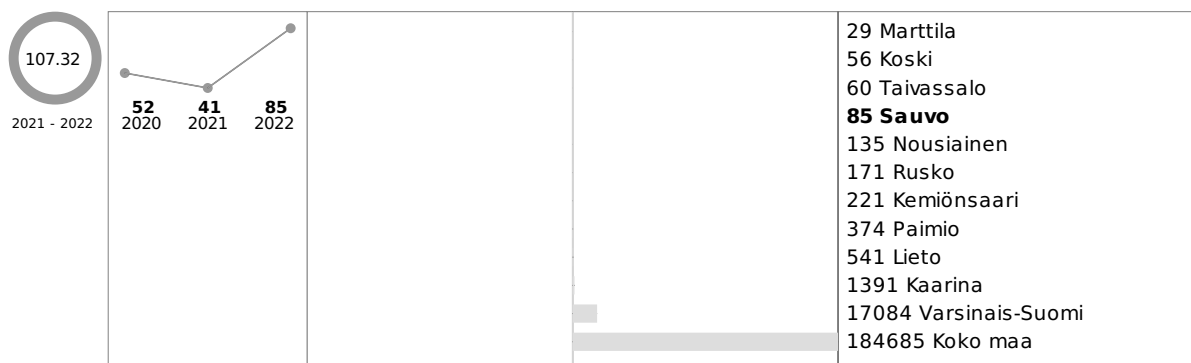
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)



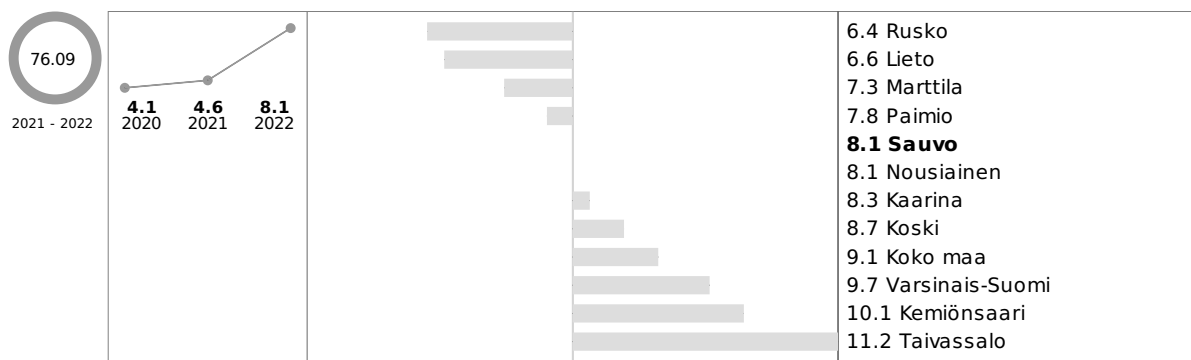
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut



Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)



0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

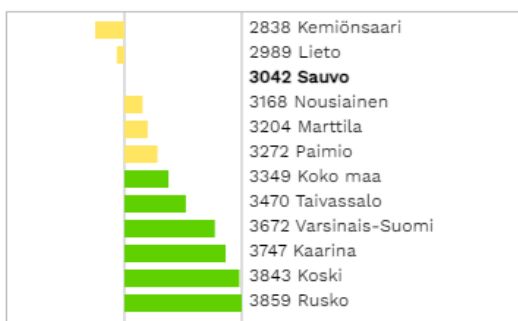
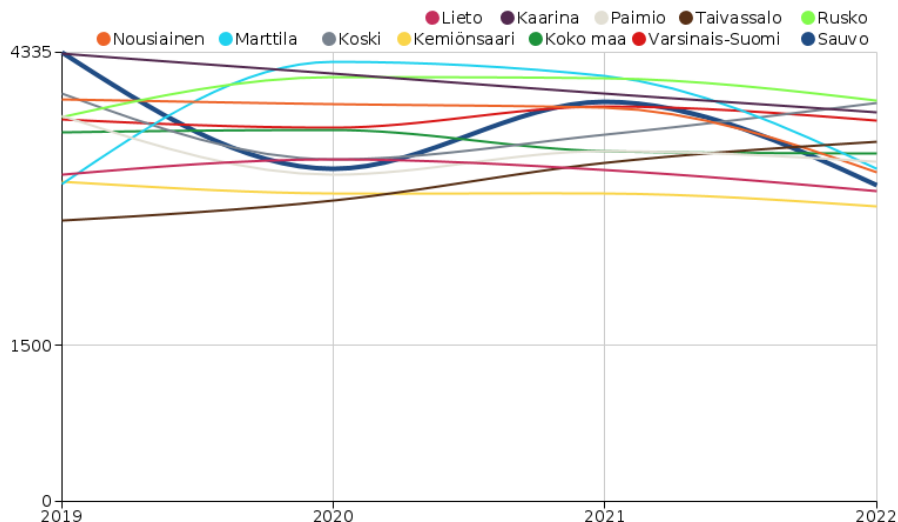


LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Varhaiskasvatuksen lapsimäärät syyskuussa 2023 olivat seuraavat: perhepäivähoidossa lapsia oli 15, päiväkodissa lapsia 81, Lastentalon esiopetuksessa lasten määrä oli 21. Perhepäivähoito ja päiväkotit olivat täynnä, sillä pienten lasten osuus on tällä hetkellä suuri. Sauvossa varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotit Hakkiskodossa. Hakkiskodossa toimii 1-3-vuotiaiden ryhmät Tirpat, Hippäiset ja Kertukset sekä 3-5 vuotiaiden ryhmä Vaakut ja 4-5-vuotiaiden ryhmät Sirrit ja Tintit. Esiopetus järjestetään koulun yhteydessä Lastentalossa. Sauvossa on neljä perhepäivähoitajaa, jotka ovat toimineet alalla pitkään.

Peruskoulun oppilasmäärät olivat syyskuussa 2023 seuraavat: alakoulussa oli 204 oppilasta, yläkoulussa 122 ja valmistavassa opetuksessa 7. Koulukuljetuksen piirissä olleiden oppilaiden määrä oli alakoulussa 127, yläkoulussa 75 ja valmistavassa opetuksessa 4 eli yhteensä 206 oppilasta. Kuntaan muutti vuonna 2023 perusopetusikäisiä lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevat vaativaa erityistä tukea. Tästä syystä lukuvuoden 2023-2024 alusta perustettiin uusi opetusryhmä, jossa opettajana toimii erityisluokanopettaja.

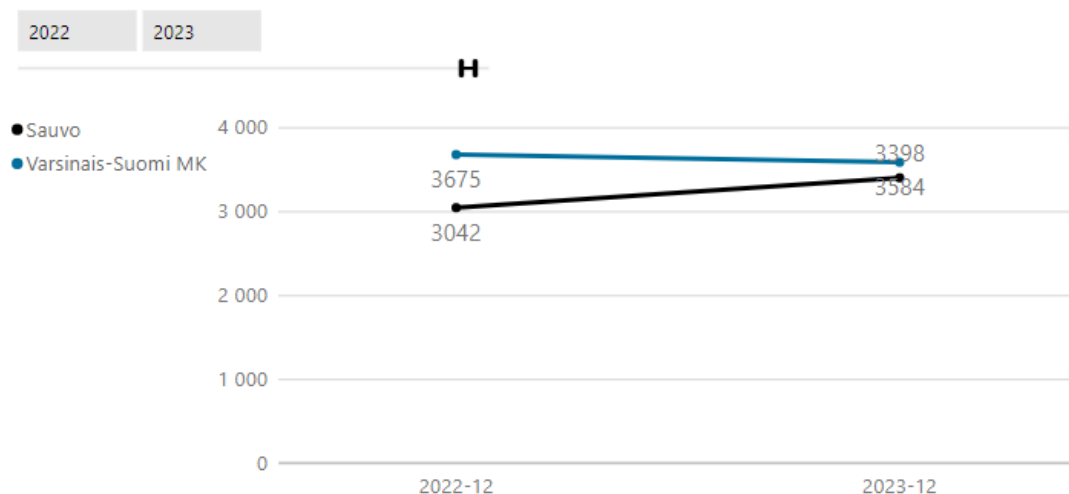
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta vuonna 2022



Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta vuonna 2023

Vuodet

Vuosien välinen kehitys



Kouluterveyskysely

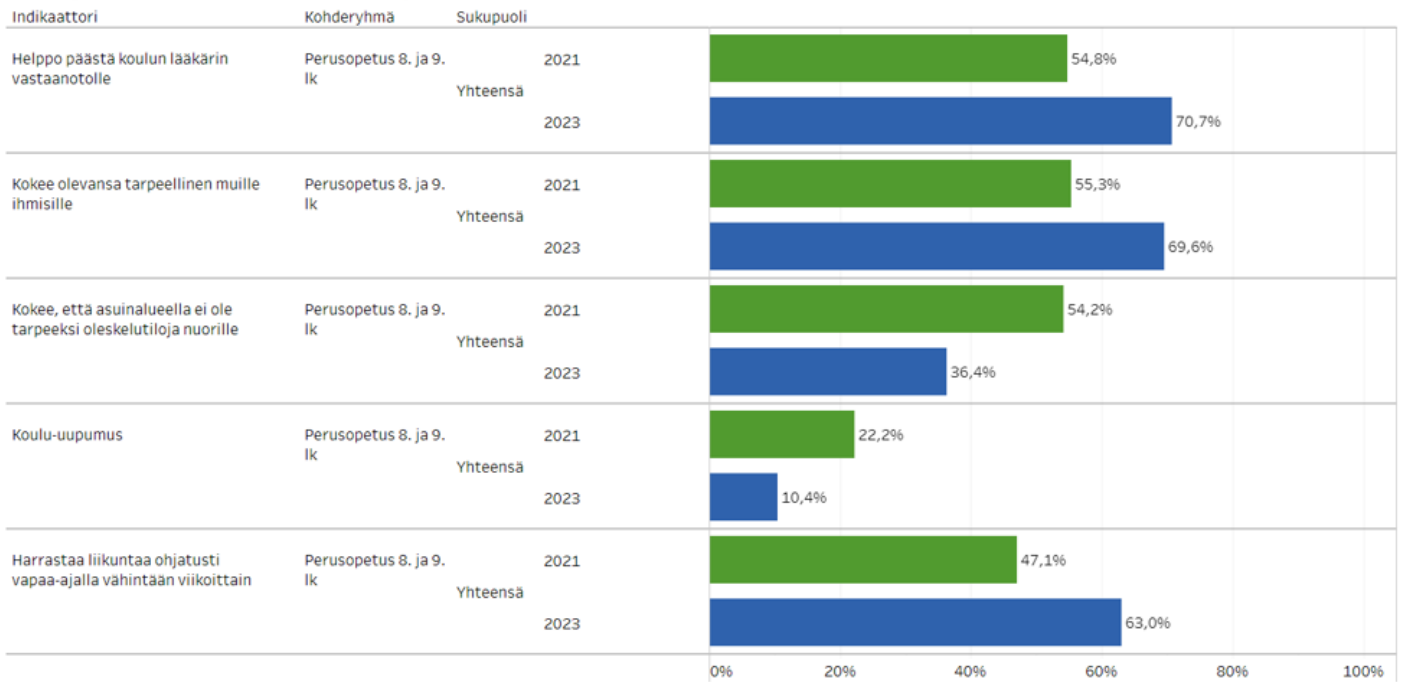
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa valtakunnallisen kouluterveyskyselyn parittomina vuosina maanlaajuisesti. Oppilaat vastaavat kyselyyn koulupäivän aikana opettajan valvonnassa. Kysely on vapaaehtoinen ja nimetön. Keväällä 2023 sauvolaisista 4. ja 5. vuosiluokkien oppilaista 84% ja 8. ja 9. luokkalaisista oppilaista 71% vastasivat kyselyyn.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

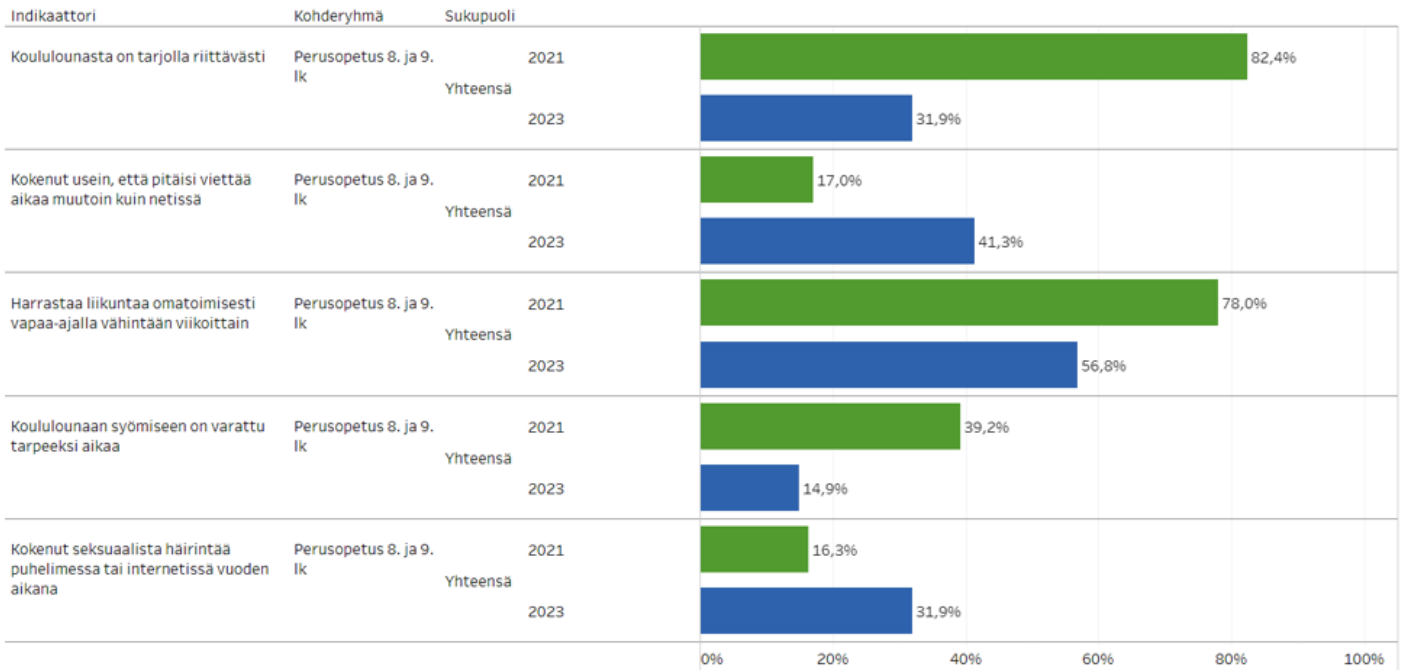
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2017	2019	2021	2023
Perusopetus 4. ja 5. lk	Kaikki vastaajat	Yhteensä	Koko maa	90,3%	89,5%	85,1%	85,1%
			Sauvo	84,7%	80,0%	83,1%	65,4%
			Varsinais-Suomen hyvinvointialue	89,5%	89,1%	84,3%	84,3%
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Yhteensä	Koko maa	75,1%	75,2%	68,2%	65,7%
			Sauvo	76,6%	64,1%	68,8%	69,6%
			Varsinais-Suomen hyvinvointialue	75,9%	74,8%	68,1%	64,3%

Sauvolaisten lasten ja nuorten vastauksista nousee esille osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Sauvon harrastamisen malli koulunkäynnin yhteydessä on mahdollistanut liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin osallistumisen lisääntymisen ja nuorien käyttöön varattuihin oleskelutiloihin ollaan tyytyväisiä. Mutta etenkin 4. ja 5. luokkalaisten vastauksissa näkyy, että aikuisten tulisi varmistaa lapsen kuulluksi tuleminen niin kotona kuin koulussa.

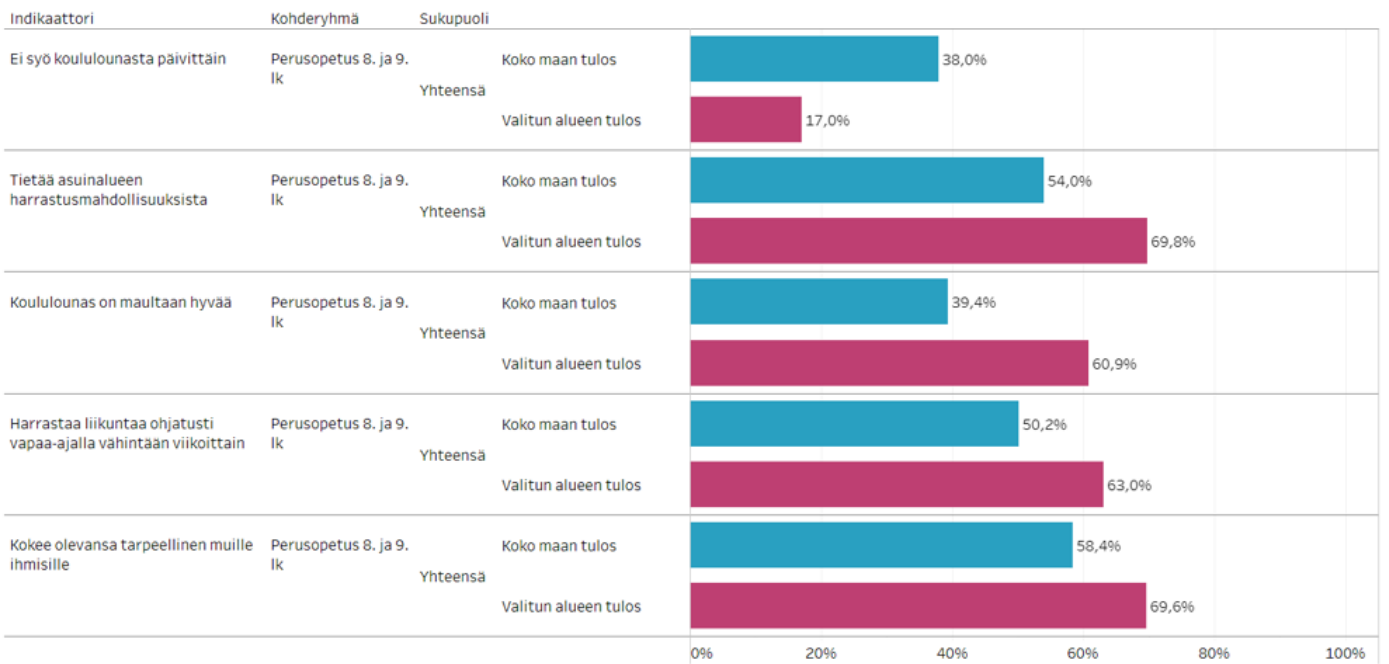
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Sauvo



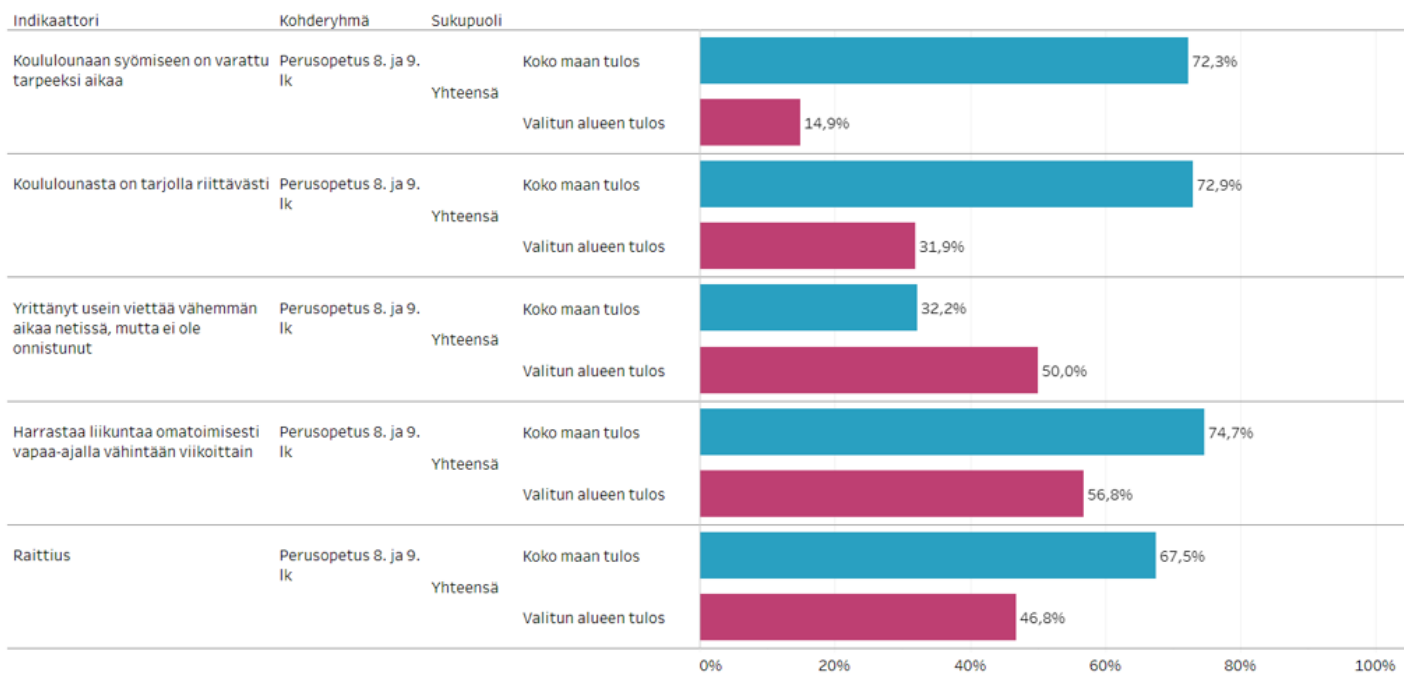
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Sauvo



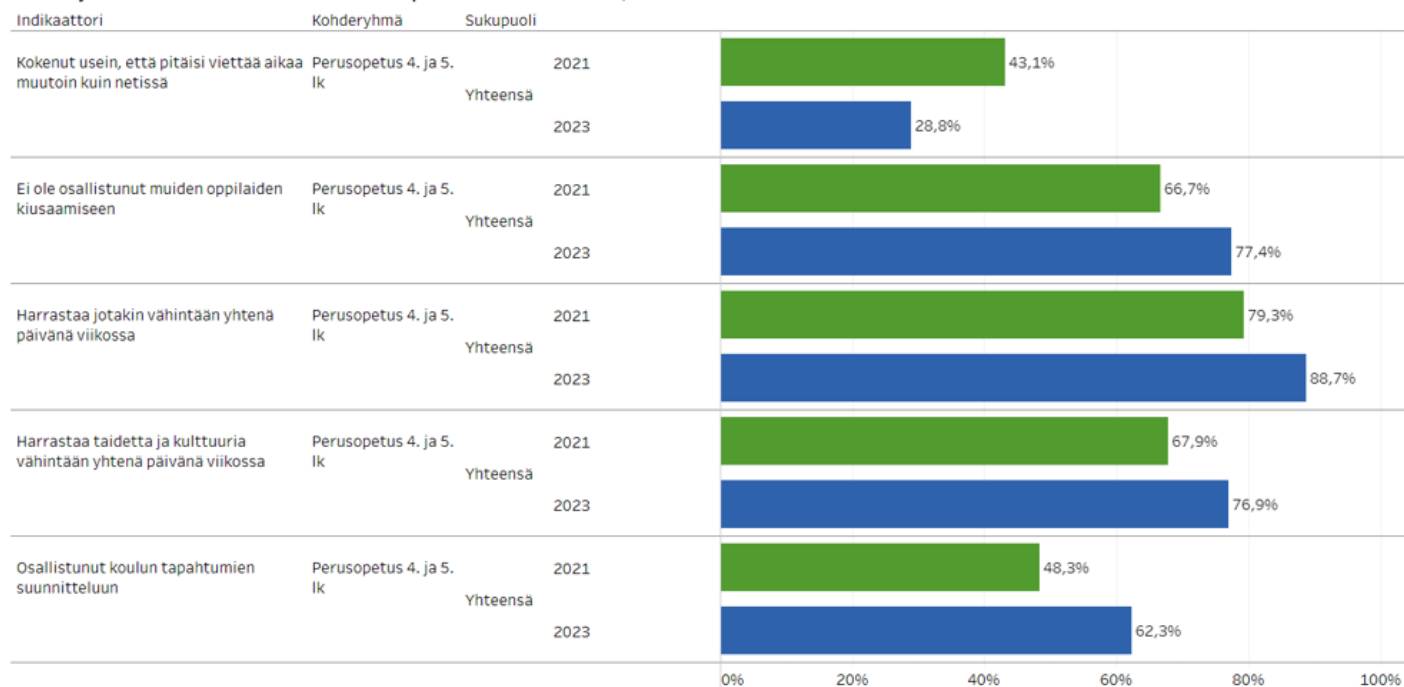
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Sauvo



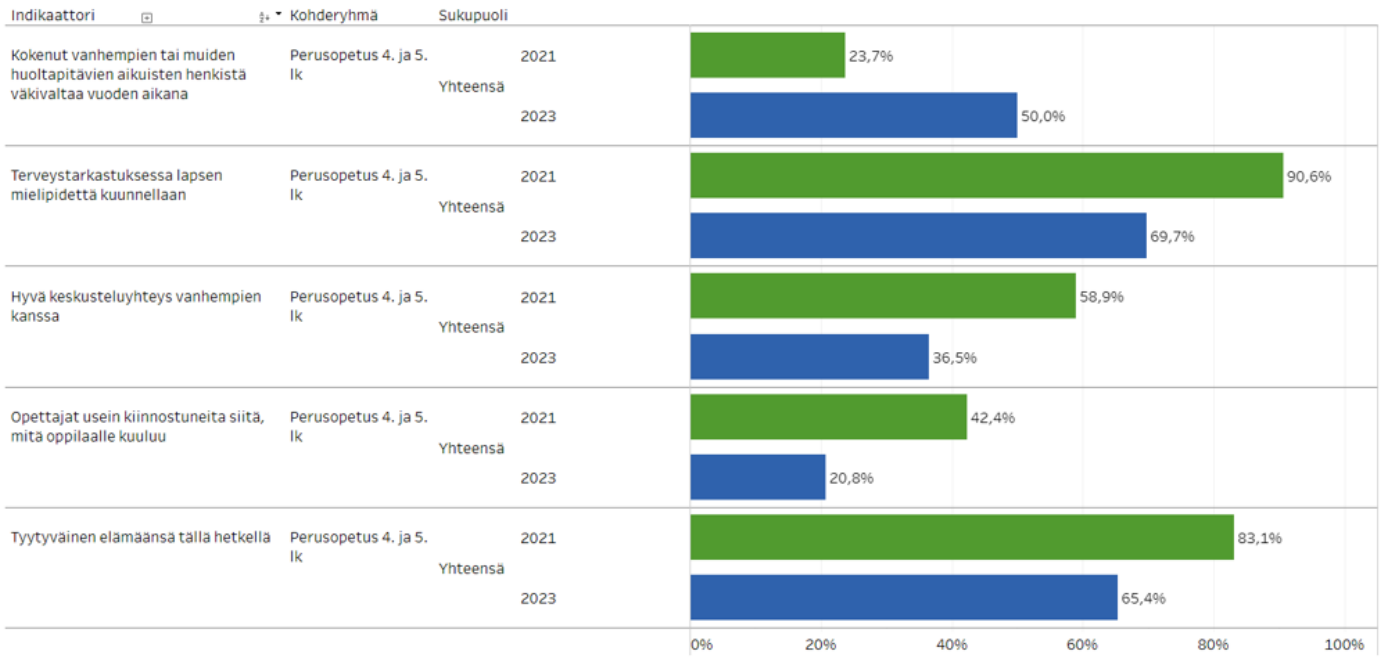
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Sauvo



Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Sauvo



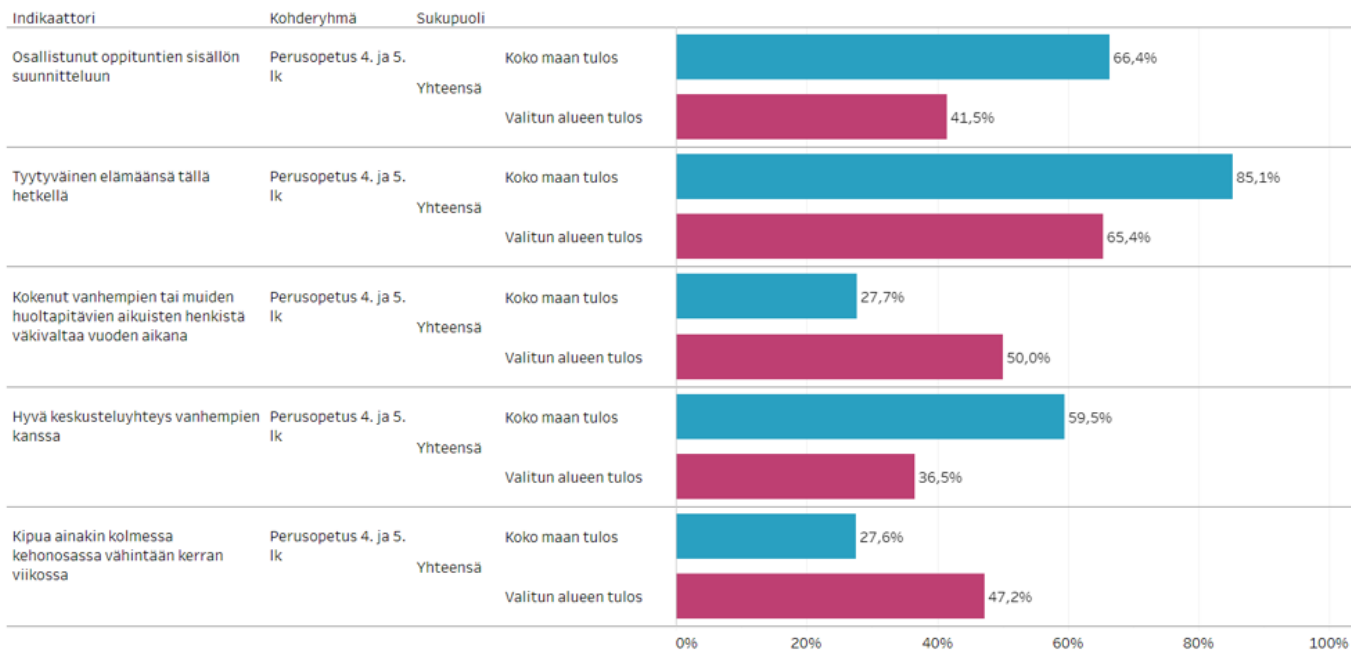
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Sauvo



Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Sauvo



Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Sauvo



Move!-mittaukset

Move-mittausten tulosten mukaan niiden oppilaiden määrä, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, oli laskenut vuonna 2023 edellisvuodesta. Vuonna 2022 kyseinen osuus oppilaista oli 40 % 5. ja 8. -luokkalaisista ja vuonna 2023 37,5 %. Luokkatasolla tarkasteltuna kuitenkin vain 8. luokan kys. oppilaiden osuus oli pienentynyt 36,1 %:sta 26,1 %:iin ja 5. luokan oppilaiden osuus kasvanut 44,1 %:sta 48 %:iin. Eroa on myös tytöissä ja pojissa: tytöissä niiden oppilaiden osuus, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, oli kasvanut molemmissa luokka-asteissa, yhteenlaskettuna vuonna 2022 tytöissä osuus oli 43,2 % ja vuonna 2023 52,2 % ja pojilla vastaavasti osuudet olivat pienentyneet vuoden 2022 36,4 %:sta vuoden 2023 24 %:iin.

Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulokset

Sauvo

Osuus (%) oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.



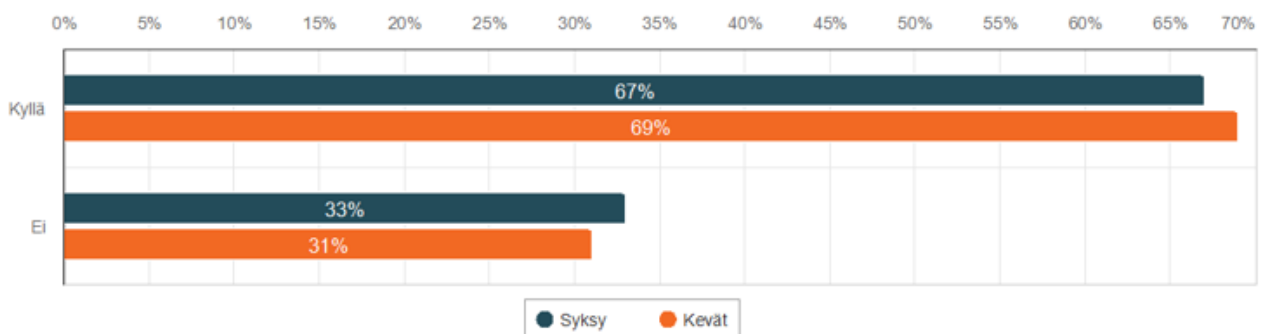
	Luokka / Klass	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Yhteensä / Totalt
2023	5. luokka/5. klass	33.3 % ↑	61.5 % ↓	48 %
	8. luokka/8. klass	15.4 % ↑	40 % ↓	26.1 %
	molemmat luokat/båda klasserna	24 % ↑	52.2 % ↓	37.5 %

	Luokka / Klass	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Yhteensä / Totalt
2022	5. luokka/5. klass	40 %	47.4 %	44.1 %
	8. luokka/8. klass	33.3 %	38.9 %	36.1 %
	molemmat luokat/båda klasserna	36.4 %	43.2 %	40 %

Kouluruokakyselyt peruskoulun oppilaille keväällä ja syksyllä 2023

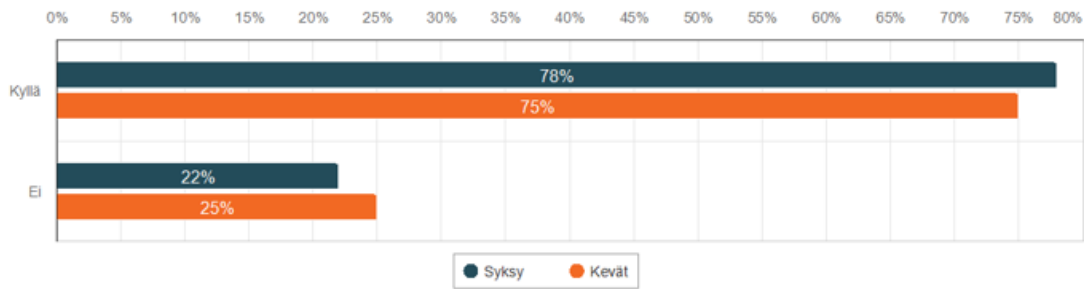
Sauvon kunnan tekemiin omiin vuoden 2023 aamiaista ja kouluruokailua koskeviin kyselyihin vastasi keväällä 138 perusopetuksen oppilasta ja syksyllä vastaajia oli 121.

Syötkö aamupalan päivittäin?



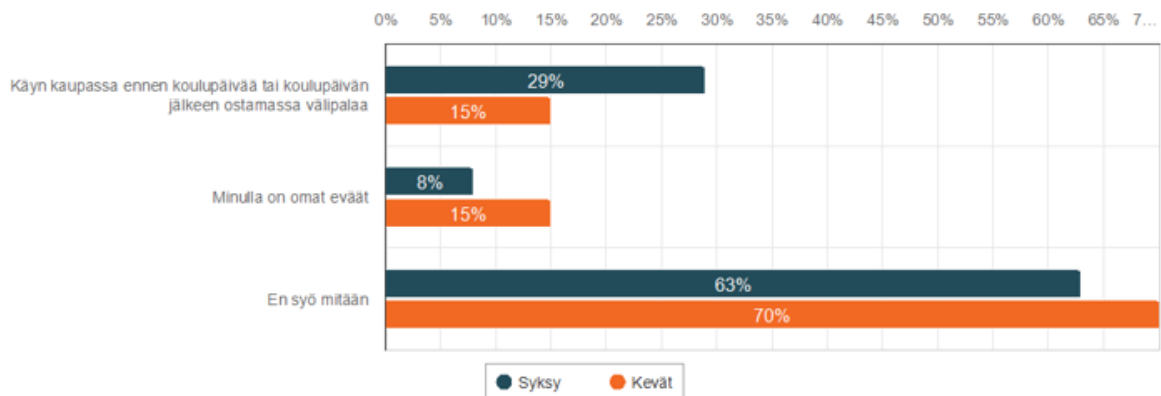
Keväällä aamupalan vastasi syövänsä 68,1 % eli 93 oppilasta ja syksyllä 66,7 % eli 78 oppilasta. Toisin sanoen syömättömien määrä oli keväällä 42 oppilasta ja syksyllä 39.

Syötkö koululounaan päivittäin? Joko ruokalassa tarjolla olevan tai kotitaloustunnilla valmistetun ruoan.



Keväällä koululounaan vastasi syövänsä 74,8 % eli 101 oppilasta ja syksyllä 78,3 % eli 94 oppilasta. Koululounasta ei syönyt keväällä 25,2 % eli 34 oppilasta ja syksyllä 26 eli 21,7 %.

Jos vastasit ei, miten hoidat koulupäivän ravinnonsaannin?



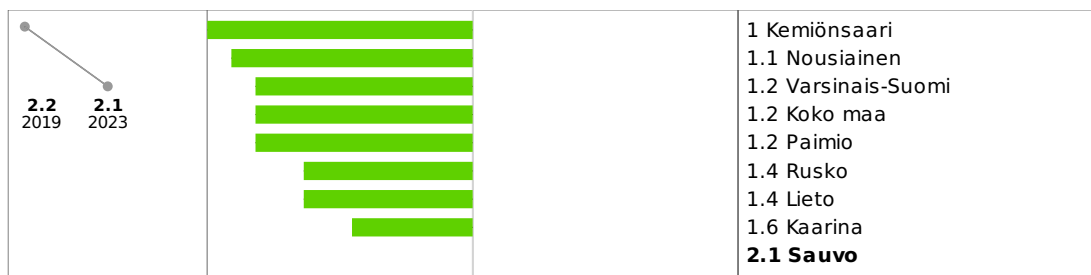
	Syksy		Kevät	
	n	Prosentti	n	Prosentti
Käyn kaupassa ennen koulupäivää tai koulupäivän jälkeen ostamassa välipalaa	7	29,2%	5	14,7%
Minulla on omat eväät	2	8,3%	5	14,7%
En syö mitään	15	62,5%	24	70,6%

Keväällä niistä oppilaista, jotka eivät syöneet koulun tarjoamaa lounasta, ilmoitti 24, ettei syö koulupäivän aikana lainkaan. Syksyllä määrä oli pudonnut 15:een.

Hyvinvointi

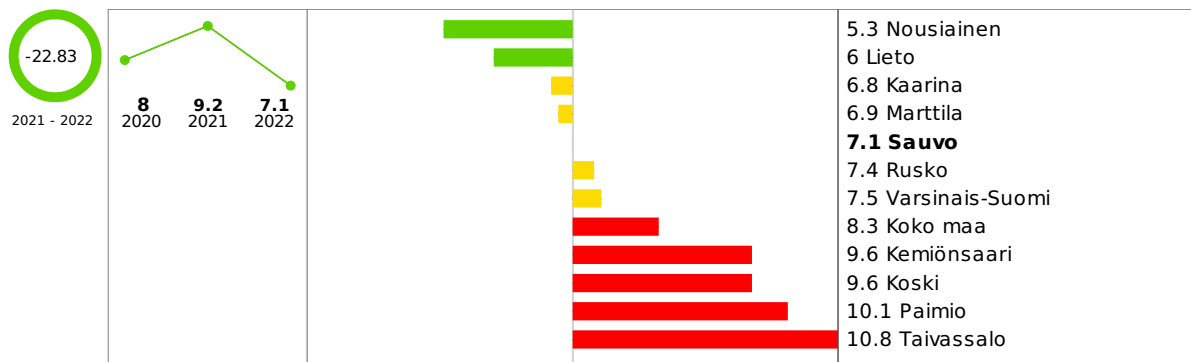
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

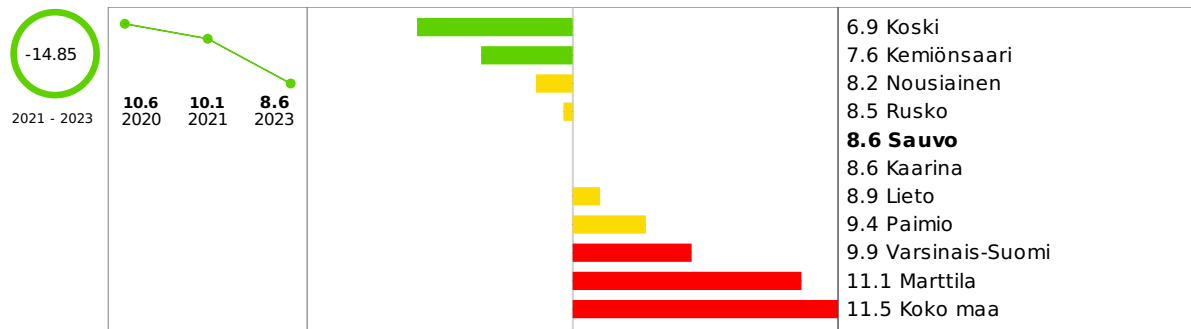


Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

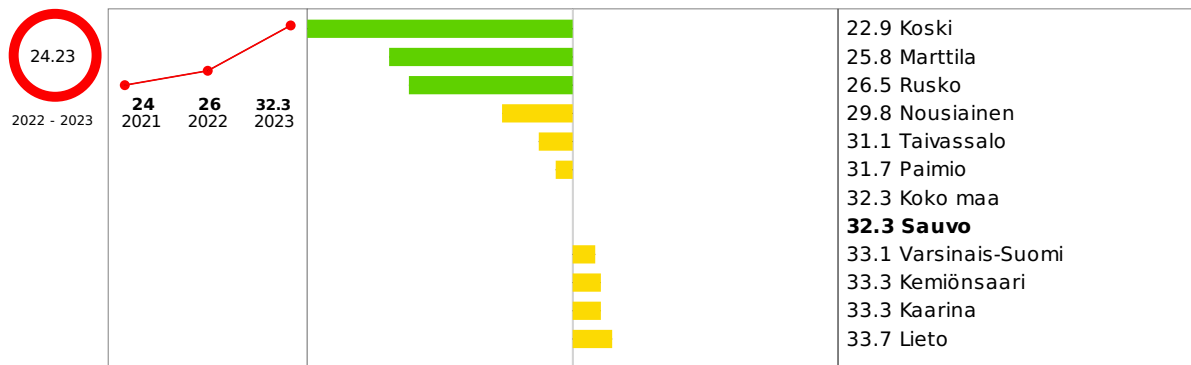


TYÖIKÄISET

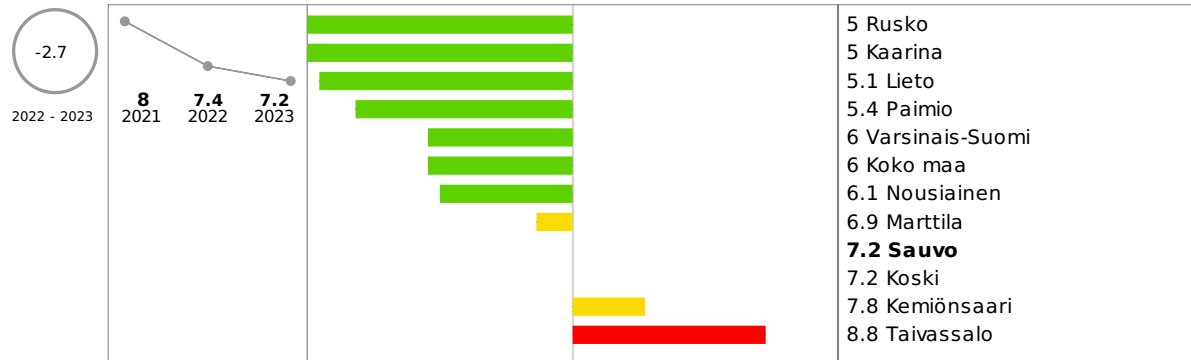
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

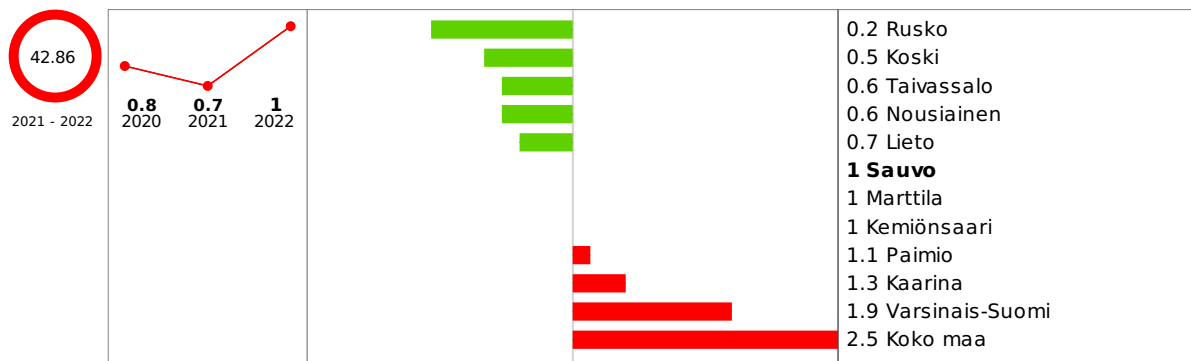


Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Opiskelu, työ ja toimeentulo

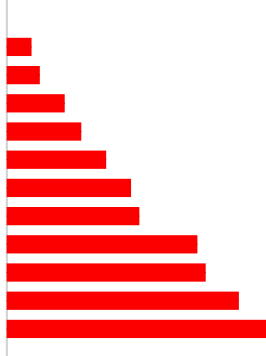
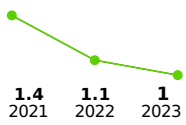
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

-9.09

2022 - 2023



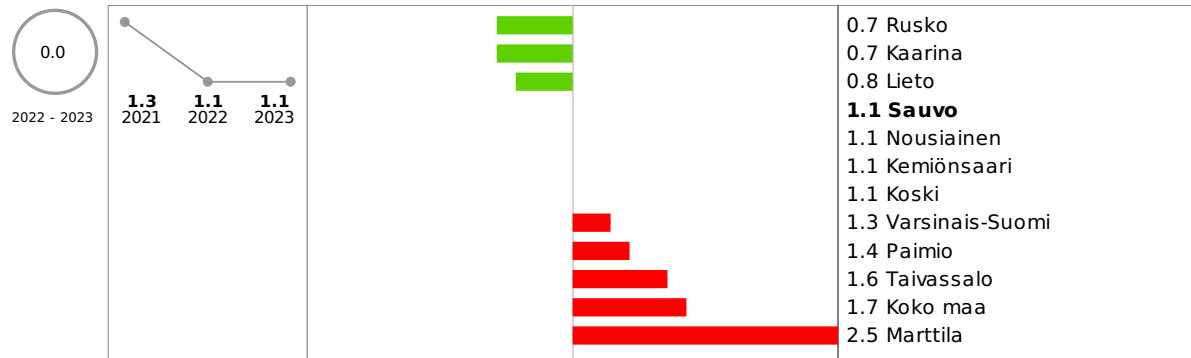
- 1 Sauvo**
- 1.3 Paimio
- 1.4 Rusko
- 1.7 Lieto
- 1.9 Nousiainen
- 2.2 Kaarina
- 2.5 Marttila
- 2.6 Koski
- 3.3 Kemiönsaari
- 3.4 Taivassalo
- 3.8 Varsinais-Suomi
- 4.2 Koko maa

Palvelut

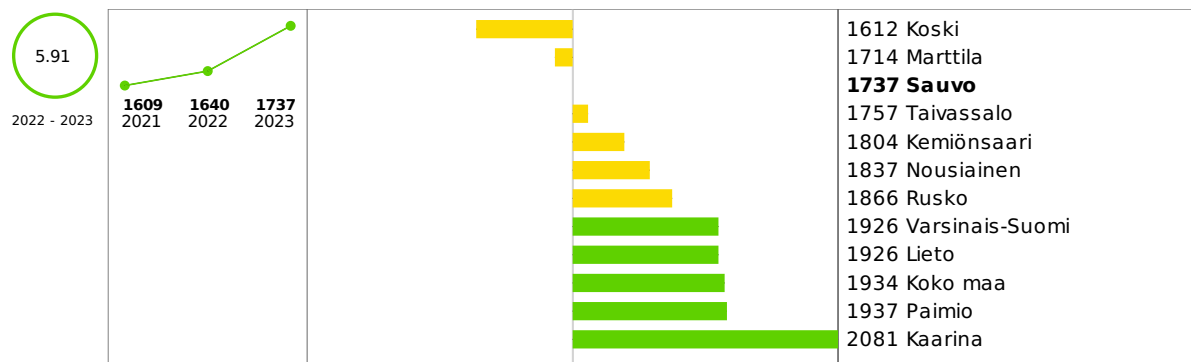
IKÄIHMISET

Hyvinvointi

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

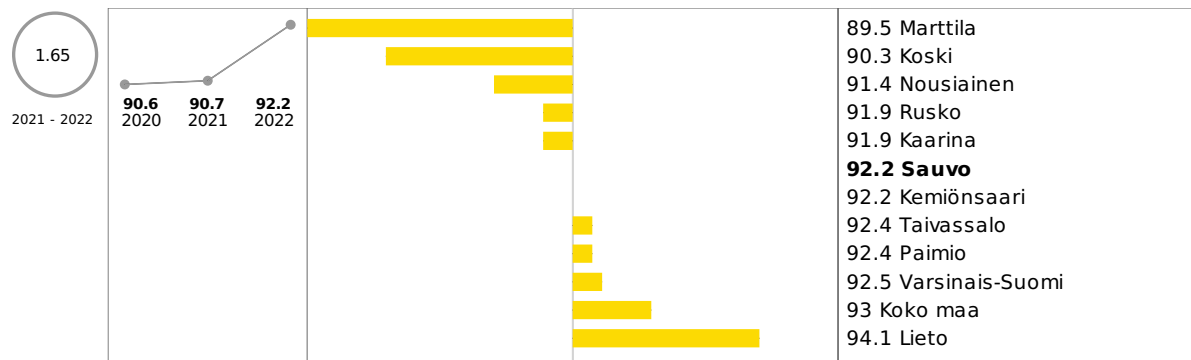


Keskimääräiset kokonaiseläkkeet, omaa eläkettä saavat, eur/kk



Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

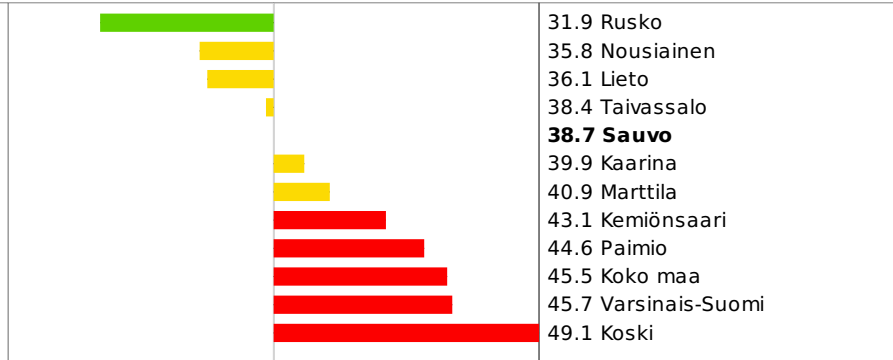
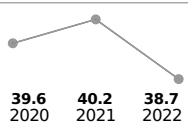
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

-3.73

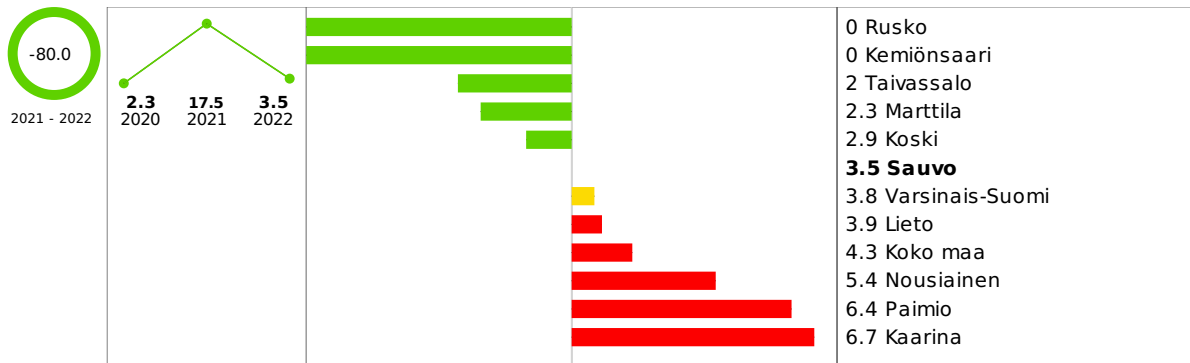
2021 - 2022



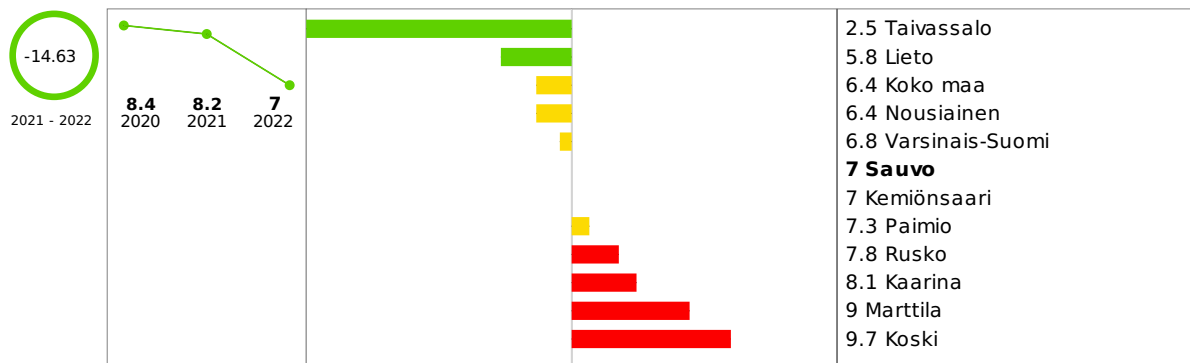
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

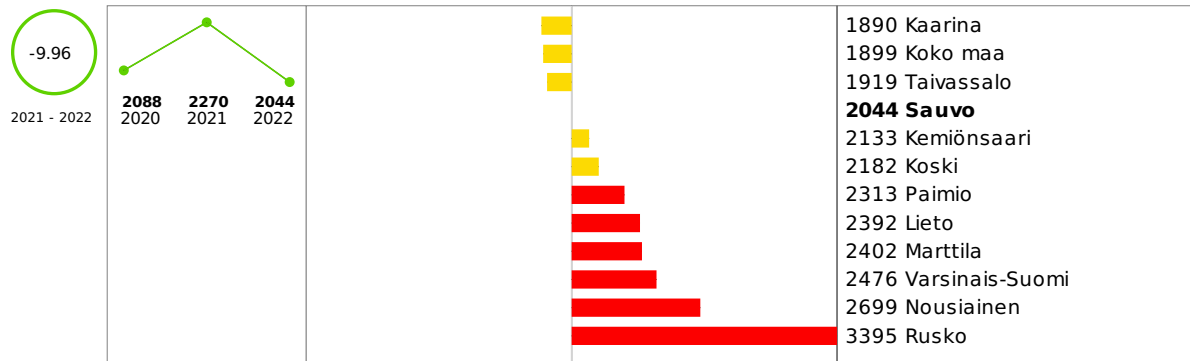
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä



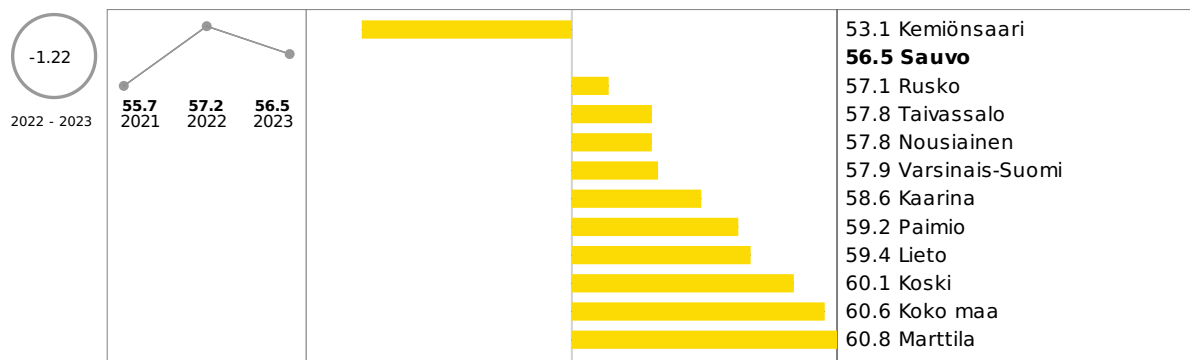
Ikäntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä



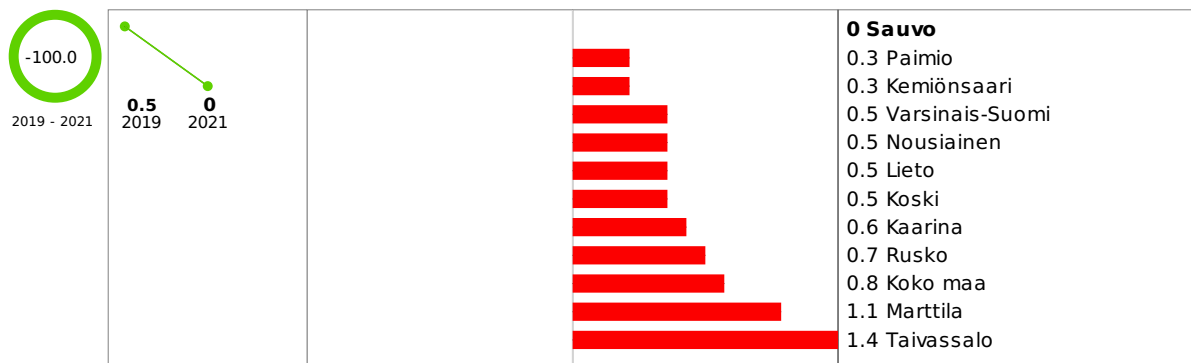
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä



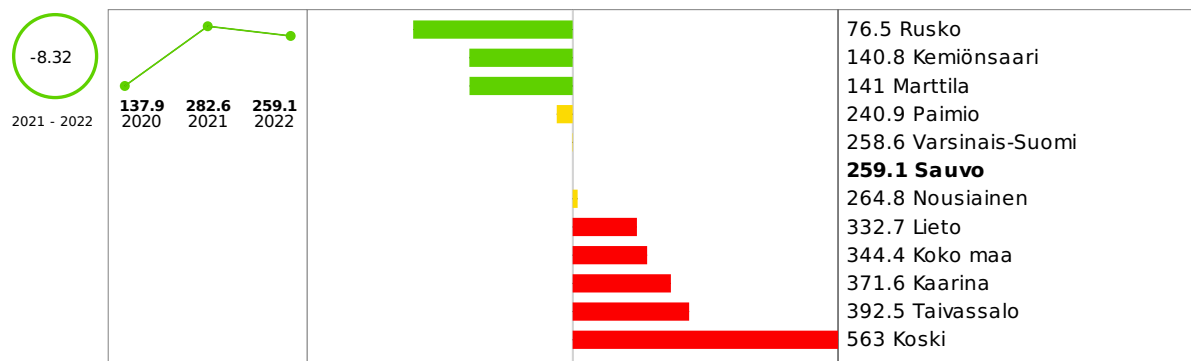
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä



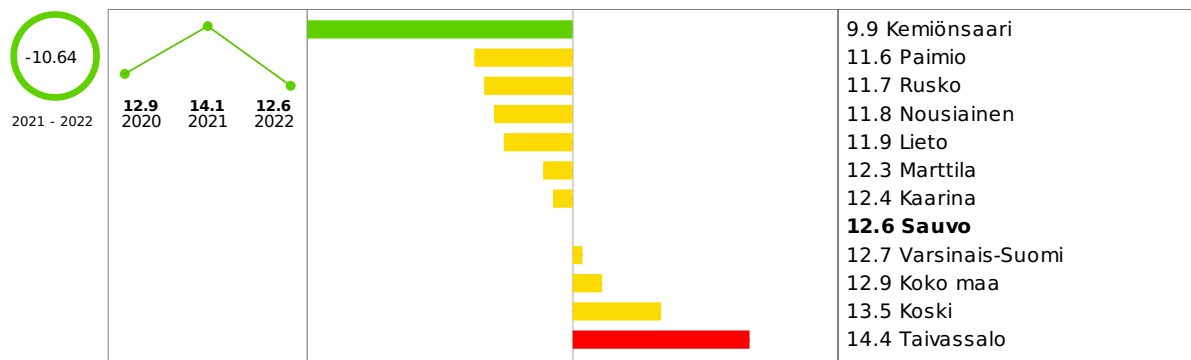
Erytiskorvattaviin lääkkeisiin alzheimerin taudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä



Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

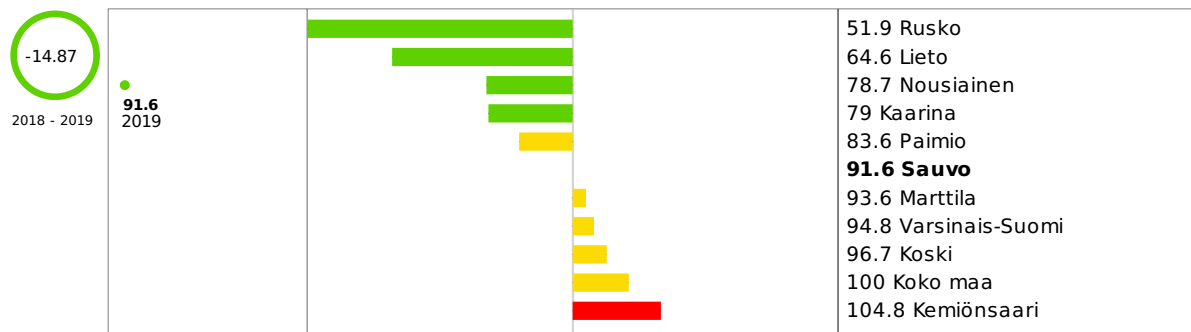


KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

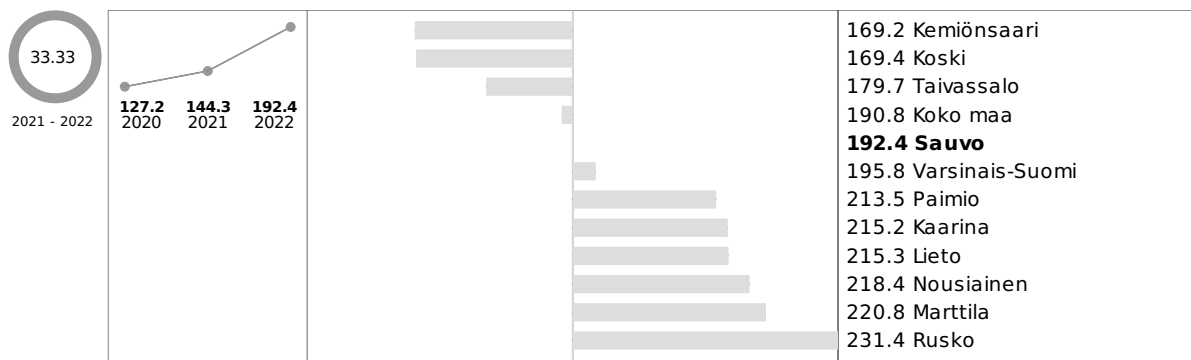
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu (-2019)



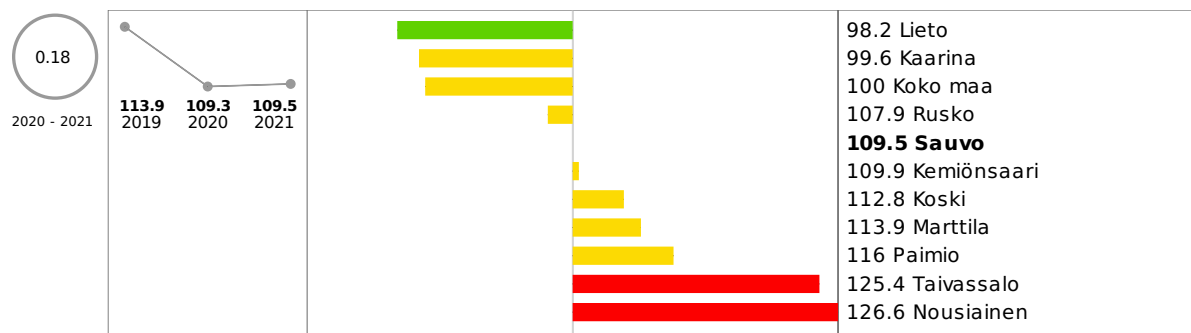
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %



Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

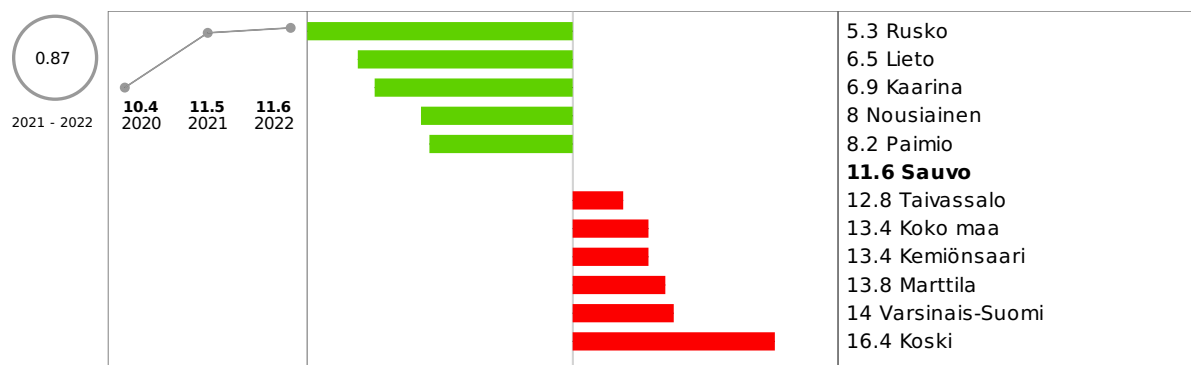


Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

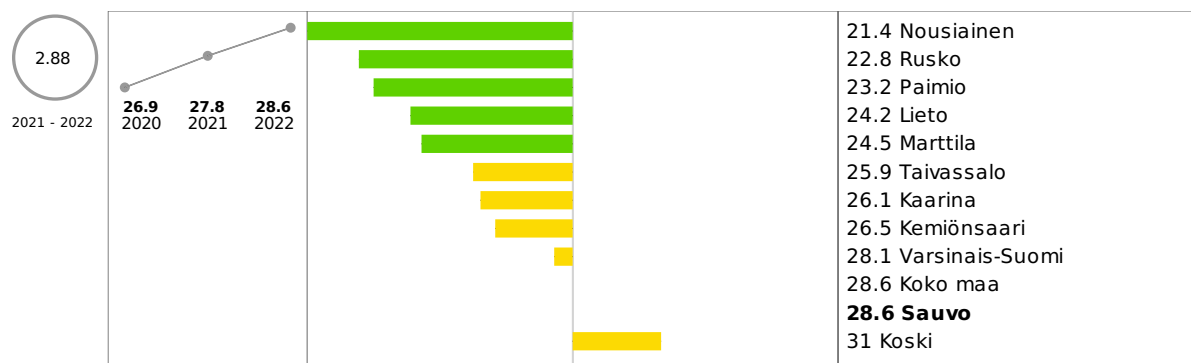


Opiskelu, työ ja toimeentulo

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

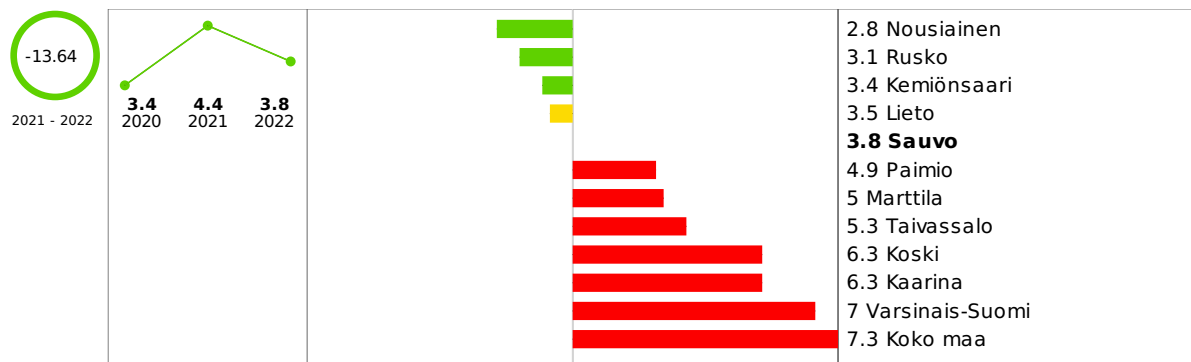


Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

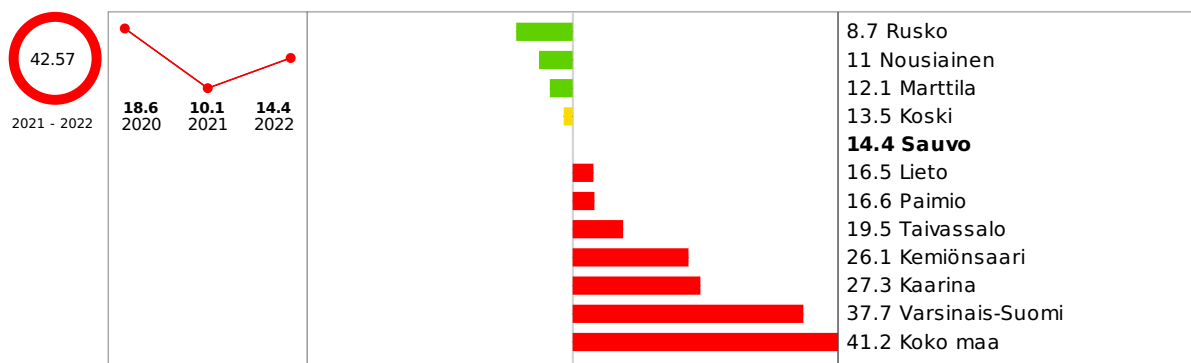


Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta



Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta



KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Päihdetilannekysely

Päihdetilannekyselyllä kartoitetaan asukkaiden näkemyksiä paikallisesta päihdetilanteesta. Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää alueen ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä. Kysymysten aiheena ovat alkoholi, nikotiinituotteet ja rahapelit. Mukaan voidaan ottaa myös huumausaineisiin liittyviä kysymyksiä. Painopiste on erityisesti alaikäisten päihteiden käytössä. Sauvossa vuoden 2023 päihdetilannekyselyyn vastasi 16 nuorta ja 36 aikuista.

Sauvossa nuoret tietävät mistä tietoa päihteiden vaikutuksista löytyy ja mistä löytyy apua tai tukea päihteiden käytön vähentämiseen ja lopettamiseen. Aikuisista sen sijaan suurin osa ei osaa sanoa mistä tietoa tai tukea voi etsiä. Sekä nuorten että aikuisten vastauksista näkyy huoli tupakkatuotteiden, erityisesti sähkösavukkeiden, lisääntyminen alaikäisillä. Lisäksi aikuisia huolettaa liikenneturvallisuus.

Nuoret

Oletko nähnyt, että alaikäiset olisivat asuinkunnassasi käyttäneet viimeisen 12 kuukauden aikana

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholia?	87.5%	12.5%	0.0%
savukkeita?	81.3%	18.7%	0.0%
nuuskaa?	81.3%	18.7%	0.0%
nikotiinipusseja?	56.3%	31.2%	12.5%
sähkösavukkeita (vapeja)?	100.0%	0.0%	0.0%
kannabista?	31.2%	56.3%	12.5%
muita huumausaineita?	6.7%	73.3%	20.0%
rahapelejä?	31.2%	62.5%	6.3%
Yhteensä	59.4%	34.2%	6.4%

Aikuiset

Oletko havainnut kunnassasi viimeisen 12 kuukauden aikana alaikäisten

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholin käyttöä?	69.4%	27.8%	2.8%
tupakoimista?	83.3%	13.9%	2.8%
nuuskaamista?	27.8%	44.4%	27.8%
nikotiinipussien käyttöä?	17.1%	42.9%	40.0%
sähkösavukkeiden käyttöä?	68.6%	20.0%	11.4%
kannabiksen käyttöä?	5.7%	62.9%	31.4%
muiden huumausaineiden?	0.0%	65.7%	34.3%
rahapelaamista?	8.6%	62.8%	28.6%
Yhteensä	35.1%	42.6%	22.4%

Tiedätkö mistä saat luotettavaa tietoa

Nuoret

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholin vaikutuksista?	100.0%	0.0%	0.0%
tupakka- ja nikotiinituotteiden vaikutuksista?	100.0%	0.0%	0.0%
huumausaineiden (ml. cannabis) vaikutuksista?	93.8%	0.0%	6.2%
rahapelaamisen vaikutuksista?	93.8%	6.2%	0.0%
Yhteensä	96.9%	1.6%	1.6%



Tiedätkö mistä ikäisesi saa apua tai tukea

Nuoret

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholin käytön vähentämiseen ja lopettamiseen?	75.0%	6.3%	18.7%
tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen?	75.0%	6.3%	18.7%
huumausaineiden käytön lopettamiseen?	68.8%	6.2%	25.0%
rahapelaamisen vähentämiseen ja lopettamiseen?	68.8%	6.2%	25.0%
mikäli olisi huolissaan läheistensä päihteiden käytöstä?	68.8%	6.2%	25.0%
Yhteensä	71.3%	6.2%	22.5%

Turvallisuus

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2023 tieliikenteessä kuolleita ja loukkaantuneita Sauvossa oli 1 kpl.

Saako kunnassasi helposti tietoa seuraavista vähentämisen ja lopettamisen tukipalveluista (esim. terveyskeskuksen vastaanotolla, tiloissa tai verkoissa)

Aikuiset

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholinkäytön vähentämiseen?	11.1%	11.1%	77.8%
tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen?	11.1%	8.3%	80.6%
huumausaineiden käytön vähentämiseen ja lopettamiseen?	5.5%	13.9%	80.6%
rahapelaamisen vähentämiseen?	2.8%	11.1%	86.1%
lääkkeiden väärinkäytön lopettamiseen?	2.8%	13.9%	83.3%
Yhteensä	6.7%	11.7%	81.7%

Onko kunnassasi tehty ehkäisevä päihdetyö Sinulle tuttua?

	n	Prosentti
Kyllä	8	22.9%
Ei	25	71.4%
En osaa sanoa	2	5.7%

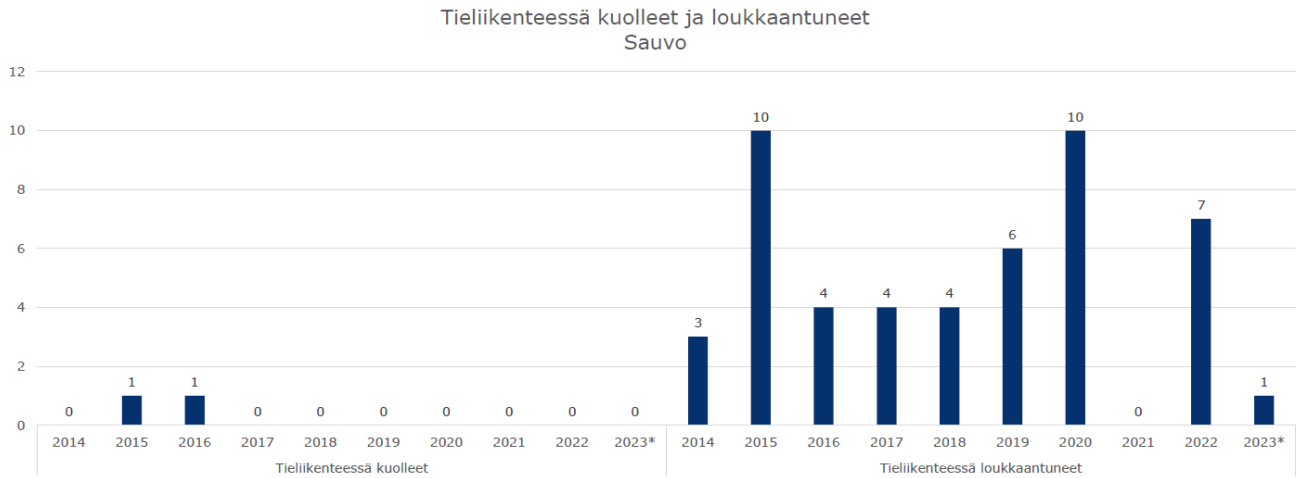
Saako kunnassasi helposti apua

Aikuiset

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
alkoholinkäytön vähentämiseen?	0.0%	13.9%	86.1%
tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen?	2.8%	11.1%	86.1%
huumausaineiden käytön vähentämiseen ja lopettamiseen?	0.0%	8.3%	91.7%
rahapelaamisen vähentämiseen?	0.0%	11.1%	88.9%
lääkkeiden väärinkäytön lopettamiseen?	0.0%	8.3%	91.7%
Yhteensä	0.6%	10.5%	88.9%

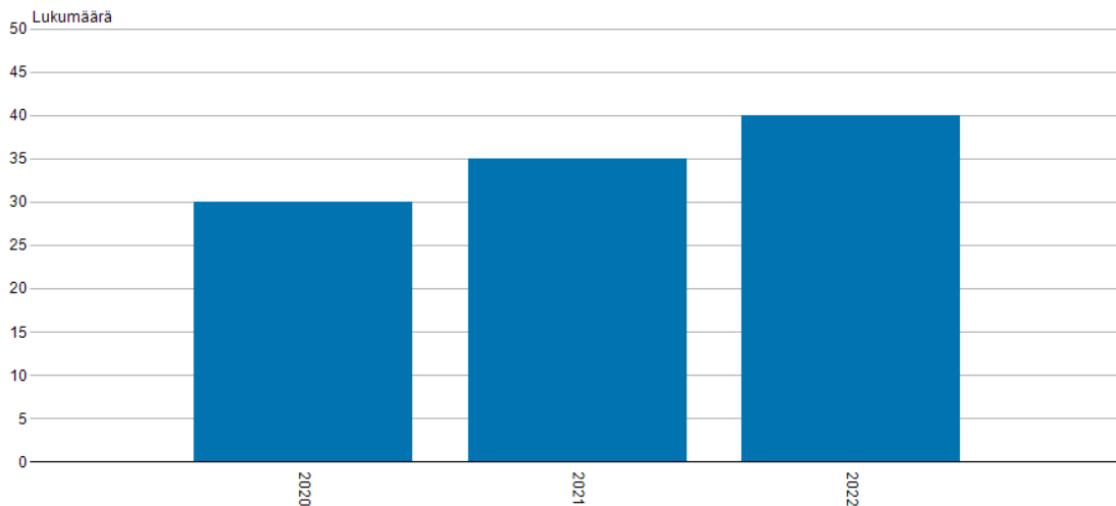
Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet

Lähde: Tilastokeskus, 2023* ennakkotieto



Rikos- ja pakkokeinotilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen käyttämien pakkokeinojen kuvaamiseen. Tilasto sisältää tietoja ilmi tulleiden rikosten laadusta ja määrästä. Viranomaisten tehtäviä vuonna 2022 Sauvossa oli 40 kappaletta. Määrä on kasvanut tasaisesti 5 tehtävää / vuosi jo kahtena vuonna peräkkäin.

Viranomaisten tehtäviä muuttujina Vuosi. Sauvo, 3 Viranomaisten tehtävät, Tehtävien lukumäärä.



Viranomaisten tietoon tulleet rikokset vuonna 2023

	Viranomaisten tietoon tulleet rikokset (lkm.)
2023M12*	
Sauvo	
RIKOKSET JA RIKKOMUKSET YHTEENSÄ	9
1 RIKOSLAKIRIKOKSET	9
11 Omaisuusrikokset	5
1101 Varkausrikokset 28:1-3 yhteensä	1
11013 Näpistys 28:3	1
1101a5 Varkausrikokset, myymälävarkaus	1
1107 Moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus 28:9a,9c	1
1111 Vahingontekorikokset 35:1-3 yhteensä	3
11111 Vahingonteko, lievä vahingonteko 35:1,3	3
1111a2 Vahingonteon tapahtumapaikka muu yksityinen paikka	2
1111a5 Vahingonteon tapahtumapaikka muu yleinen paikka	1
15 Liikenne rikokset	2
1501 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä 23:1,11	1
1507 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta 23:10	1
16 Muut rikoslakirikokset	2
1601 Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaaminen 24;34a	2

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

2.1 Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden arviointi

Sauvon hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 on rakennettu edellisen suunnitelmatoteuman sekä hyvinvointikertomuksen 2017-2021 pohjalta. Hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi ja tavoitteiksi asetettiin:

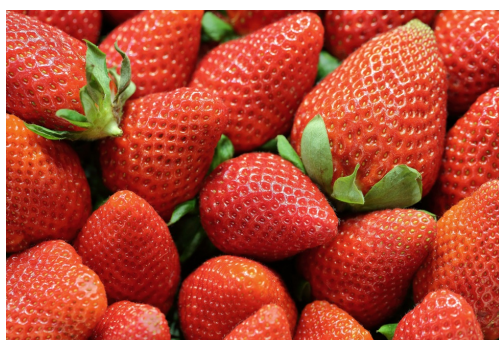
1. Ennaltaehkäisevät palvelut

2. Yhteisöllinen ilmapiiri

3. Ketteryys ja muutosvalmius hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

4. Hyvinvointia edistävä ympäristö

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystyö siirtyivät kunnalta hyvinvointialueen järjestettäväksi, joten osa hyvinvointityöntavoitteista ei ole enää kunnan toteutettavissa. Yhteistyö Varhan ja kunnan välillä on tärkeää ja sitä toteutetaan useissa työryhmissä, johon kunnan viranhaltijat ja työntekijät osallistuvat. Tulevaisuudessa hyvinvointipalveluiden järjestämistä vastaavat selkeytyvät ja yhdysrajoitustyöskentelystä laaditaan selkeä kokonaiskuva.



Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointityötä tehdään kunnan eri toimialoilla ja erilaisissa verkostoissa päivittäin. Monialainen ja -toimijainen verkostoyhteistyö pyrkii tuottamaan edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisille sekä tukemaan yksilöiden omia hyvinvointitekoja. Lisäksi Sauvossa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa järjestävät erilaiset yritykset, yhdistykset ja seurakunta.

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Vuosi 2023
---------	----------------------------	-----------	-------------------	------------

Kuntalaisten tietoisuuden ja vastuun lisääminen omasta terveydestä ja hyvinvoinnista	<p>1. Liikunnan palveluketjun toteuttaminen kohderyhmänä työikäinen väestö</p> <p>2. Liikkuva koulu- ja Luonto liikuttaa lasta - ohjelmien toteuttaminen</p> <p>3. Terveydenhuollon digitaaliset palvelut (esim. Kanta-palvelut, omahoitopalvelut)</p> <p>4. Kuntouttavien kotikäyntien ja palveluohjauksen toteuttaminen ikäihmisille</p> <p>5. Ennaltaehkäisevä terveydenhuollon palvelu, seniorineuvola 68-vuotiaille, ennaltaehkäisevät kotikäynnit moniammatillisesti</p> <p>6. Lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen.</p> <p>7. Sauvon harrastamisen mallin toteuttaminen</p>	<p>1. Liikuntaneuvojalle tarvetta. Asiakasohjaus tällä hetkellä terveyskeskuksessa.</p> <p>2. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunta.</p> <p>3. Paimion-Sauvon tk ICT palvelut</p> <p>4. Toimintaterapeutti, kotihoito, sosiaaliohjaaja</p> <p>5. Muistihoitaja, SAS ryhmä</p> <p>6. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus: yhteisöllinen hyvinvointi- ja oppilashuoltotyö</p> <p>7. Olemassa olevat</p>	<p>1. Eteenpäin ohjattujen asiakkaiden määrä, seurantatiedot</p> <p>2. MOVE-mittaus alakoulussa, erilaiset käyttäjäkyselyt.</p> <p>3. Käytössä olevat toiminnot</p> <p>4. Toiminta käynnistynyt 2018 alussa. Toteutuneet asiakasmäärät</p> <p>5. Seniorineuvolan käyttö % suhteessa lähetettyihin kutsuihin.</p> <p>Suunnitelma ennaltaehkäisevistä kotikäynneistä laadittu. Ennalta ehkäisevien kotikäynnit aloitettu.</p> <p>6. Kouluterveyskysely. Yksikkökohtaiset seurannat.</p> <p>7. Arviointi</p>	<p>1. Paimion-Sauvon terveyskeskuksen liikuntaneuvonta loppunut 1.1.2023. Elintapaohjaus Varhan vastuulla, liikuntaneuvonta kunnan. Tällä hetkellä liikuntaneuvontaa ei ole kunnassa, tavoitteena järjestää yhteinen liikuntaneuvonta Paimion kaupungin kanssa.</p> <p>2. Ohjelmat toteutuneet ja päättyneet. Move!-mittaukset toteutuneet.</p> <p>3. Siirtynyt Varhan vastuualueelle.</p> <p>4. Siirtynyt Varhan vastuualueelle.</p> <p>5. Siirtynyt Varhan vastuualueelle.</p> <p>6. Toteutunut.</p> <p>7. Toteutunut.</p>
	<p>Kaikkia kuntalaisia koskevan liikuntastrategian luonti ja yhteistyökumppanien sitouttaminen</p>			<p>Ei ole toteunut. Kunta vahvasti mukana Alueellisen liikuntastrategian luomisessa.</p>
	<p>Lasten ja nuorten käyttöön otetut kotiintuloajat</p>		<p>Arviointi vaikutuksista.</p>	<p>Ei vaikutusta.</p>
	<p>Arviointikeskustelut joka vuosi (vanhempi, lapsi ja opettaja) sekä kasvatuksen reittioppaan käyttöönotto</p>		<p>Arviointi toteutumisesta.</p>	<p>Toteutunut.</p>

Riskiryhmissä olevien löytäminen ajoissa	1. Avointen lapsiperhepalveluiden (esim. perhekerho) kehittäminen yhteistyössä MLL:n ja seurakunnan kanssa Varhaiskasvatus 2. Lapsiperheiden kotipalvelun kehittäminen Sosiaalitoimi	1. Varhaiskasvatuspäällikkö 2. Sosiaalitoimi, lastenneuvola ja varhaiskasvatus.	1. Toteutuneiden kolmannen sektorin palveluiden toteutuminen. 2. Toteutuneiden palveluiden tarkasteleminen.	1. Palveluja ovat toteuttaneet MLL ja Paimion seurakunta. 2. Siirtynyt Varhan vastuualueelle.
	Ehkäisevän päihdetyö	Kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahojen varaaminen	Pidetyt koulutukset Kuntalaisille pidetyt tilaisuudet Ehkäisevän päihdetyön uusien toimintatapojen käyttöönotto	Toteutunut osittain. Maksuttomiin koulutuksiin osallistuneet etsivä nuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja sekä hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori. Ehkäisevän päihdetyön työryhmä, johon kuuluu Sauvon kunnan, Paimion kaupungin, Paimion seurakunnan ja Varhan työntekijöitä ovat järjestäneet tilaisuuksia ja ohjelmaa kuntalaisille. Tarkempi kuvaus toimenpiteistä alaluvussa 2.2.
	Palveluohjauksen kehittäminen yhteistyössä kaikkien hallintokuntien kanssa	Eri toimialojen yhteistyö ja koulutustarpeen kartoitus.	Säännöllinen vision tarkistaminen. Palveluiden ja kunnan strategian vastaavuus.	Toteutunut.
	Pidennetty oppivelvollisuus		Lain vaikutusten arviointi Sauvon osalta.	Toteutunut. Seuranta Valpas-järjestelmän kautta. Sauvossa ei oppivelvollisuuden keskeyttäneitä.

Työllisyyden lisäämiseen tähtäävät palvelut	1. Työttömien toiminnan kehittäminen			Toteutunut.
	2. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset	Työllisyysohjaaja	Kelan lista / kuntaosuus	1. Kunnan osuus työmarkkinatuen rahoituksesta. Kunnan osuus 12/2023 1956e.
	3. Henkilökunnan koulutus kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien ja opiskelijoiden ohjaamiseen	Etsivä nuorisotyö Sosiaalitoimi Terveystoimi	Henkilöiden määrä kuntouttavassa työtoiminnassa	Etsivä nuorisotyöntekijä tavannut asiakkaita kunnassa kerran viikossa, tiistaisin. Etsivän nuorisotyön ja pajatoiminnan asiakasmäärä yhteensä 8 henkilöä. 2. Siirtynyt Varhan vastuualueelle. 3. Kuntouttavassa työtoiminnassa kunnassa 2 henkilöä.

2. Yhteisöllinen ilmapiiri

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Vuosi 2023
Yhdessä tekeminen	Vapaa-ajan aktiviteettien tiedottaminen niin kunta- kuin yhdistystoiminnasta	Kunta ja yhdistysyhteistyö	Sivuston/sosiaalisen median kävijämäärien seuraaminen.	Toteutunut. Kunnan Facebook-tilin julkaisujen kattavuus 1956 henkilöä. Kunnan Instagram-tilin seuraajamäärä 146 henkilöä.
	Uusien kuntalaisten muistaminen			Ei ole toteutunut.
	Aktiivisen kylätoiminnan ylläpitäminen ja tukeminen	Hankeavustukset: LEADER, Varsinais-Suomen Kylät	Hankkeiden lukumäärä Hankerahan kohdistuminen Sauvoon	Toteutunut. Leader hankkeita toteutettu Sauvossa.
	Yhdistykset tukemaan kuntalaisten hyvinvointia vahvemmin.	Yhteinen tilaisuus, jossa ideoidaan auttamiskanavia: Aktiivisen yhdistystoiminnan fasilointi (liite MML)	Arviointi	Toteutunut: kulttuuri-, liikunta ja nuorisofoorumit.

	Vapaa-ajan asukkaiden aktivointi vanhustoimintaan	Vapaa-ajan asukkaiden toimikunta Kunta	Arviointi	Ei ole toteutunut.
Toimintakykyinen ja osallistuva kuntalainen	1. Ikäihmisten vertaistuki Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö 2. Seura- ja järjestötoiminta Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö, koulutoimi 3. Liikuntapalvelut Sivistys- ja tekninentoimi	Kolmas sektori yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa.	Vertaistukiryhmien määrä Asiakastyytyväisyys	Toteutunut osittain. Omaishoitajien kokoontumiset 1 krt/kk. Kysely vapaa-ajan asukkaille. Asiakastyytyväisyyskysely ei ole toteutunut. Toteutuneet toimenpiteet toimialoittain kuvattuna alaluvussa 2.2.
	Palveluliikenteestä tiedottaminen	Hallintojohtaja		Toteutunut. Palveluliikenne edelleen olemassa. Tiedottamisessa kehitettävää.
	Ylläpitää laajaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa: kirjasto- ja kulttuuripalvelut, järjestöt, yrittäjät, seurakunta, kesäteatteri, museo, kansalaisopisto	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, kolmas sektori, avustukset	Järjestetyt tapahtumat Osallistujamäärä Asiakaspalaute	Toteutunut. Toteutuneet toimenpiteet toimialoittain kuvattuna alaluvussa 2.2.
	Vertaisliikuttajakonseptin jatkaminen	Liikuntatoimi, järjestöt	Asiakaskyselyt	Toteutunut osittain. Konsepti toiminnassa, asiakaskysely ei ole toteutunut.
	Luontoliikkumisen ja retkeilyn lisääntyminen Sauvossa: retkeilyhanke, järjestöt, matkailuyrittäjät, kansalaisopisto, partio	Alueen yhteiset hankkeet	Retkeilyreitistöjen toteutuminen	Toteutunut. Tammireitit toiminnassa Kaarinan, Paimion, Liedon ja Sauvon alueella sekä kuntien välisillä yhdysreiteillä.
	Ikäihmisten perhehoidon kehittäminen		Varsinais-Suomen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikön toimintaohjeistuksen toteutuminen sekä asiakkaiden määrä.	Siirtynyt Varhan vastuualueelle.

Kuntalaisten osallisuuden lisääminen ja vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon	Viestintästrategian mukaisten kuntalaistiedottamislinjausten jalkauttaminen käytäntöön	Johtoryhmä ja kunnanhallitus johtaa Kaikki kunnan toimielimet ja työntekijät toteuttavat	Viestintästrategian tavoitteiden toteutuminen	Toteutunut.
	Avoimet kuntalaistilaisuudet eri teemoista (esimerkiksi kaavoitushankkeet, kuntastrategia): kunnanhallitus	Johtoryhmä Kunnanhallitus	Toteutuneet tilaisuudet	Toteutunut. Rantolan ja Osmanlahden asukasillat.
	Nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan jatkaminen osallistavana	Nuorisotyöntekijä Perusturvajohtaja Kunnanhallituksen puheenjohtaja ja muut luottamushenkilöt Vuosittaiset talousarviomäärärahat	Toimielinten kokousten määrä ja osallistumisprosentti. Vuosittainen toimintasuunnitelma. Nuorisovaltuuston jäsenten osallistuminen lautakuntien kokouksiin.	Toteutunut. Vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto kokoontunut säännöllisesti. Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasuunnitelma vuodelle 2024. Nuorisovaltuuston jäsenet osallistuneet lautakuntien kokouksiin.

3. Ketteryys ja muutosvalmius hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Vuosi 2023	
Hyvinvoinnin edistämistä johdetaan pitkäjänteisesti Kunnan eri sektorit tekevät luonnollista yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi	Eri toimialojen yhteistyö varhaisen puuttumisen vaiheessa, prosessikaavion luominen, jotta tuen tarpeessa olevien asiat menevät sujuvasti eteenpäin	Kunnan kaikki hallintokunnat	Varhaisen puuttumisen mallien jatkaminen yli toimialarajojen	Toteutunut.	
	Hyvät toimintamallit jakoon: kokeillaan uusia toimintatapoja, jos toisella sektorilla tai toisessa kunnassa tehdään asiat hyvin: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Hankerahat		Uusien toimintatapojen käyttöönotto	Toteutunut.
	Yhteisiä koulutuspäiviä hyvinvointiin liittyen: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahat		Pidetyt koulutukset	Toteutunut. Kunnan koulutussuunnitelma, hyvinvointi- ja tiimi-valmennukset, tykypäivät.

	Innovatiiviset tapahtumat -mallin jatkaminen			Toteutunut. Vuonna 2022 innovatiivisille ideoille myönnettiin 3900 euroa toimintarahaa ja ideoita toteutettiin 3200 eurolla. Vuonna 2023 Innovatiiviset tapahtumat Sauvossa -ideakilpailua ei toteutettu, koska moni vuoden 2022 ideoista toteutui vasta vuoden 2023 aikana.
Palvelujen turvaaminen hyvinvointialueuudistuksessa	Vanhuspalveluiden palvelutaso pidetään laadukkaana ja ihmisläheisenä, sosiaali- ja terveyslautakunta	Vanhuspalveluiden olemassaolevat resurssit	Toimivat lähipalvelut	Toteutunut. Siirtynyt osittain Varhan vastuualueelle, kunta järjestänyt ennaltaehkäisevää toimintaa.
	Vastuuhenkilö hyvinvointiasioista nimetään maakuntaan siirtyvän sektorin ulkopuolelta, johtoryhmä, kunnanhallitus		Nimetty hyvinvointikoordinaattori	Toteutunut.
	Osallistuminen SOTE-palveluiden pilotointihankkeisiin, sosiaali- ja terveyslautakunta		Toimintatavan muutokset palveluissa	SOTE-palvelut siirtyneet Varhan vastuualueelle.
	Ollaan aktiivisesti mukana seudullisen perhekeskuksen kehittämisessä: lapsiperheiden moniammatillisten palveluiden turvaaminen ja jalkautuminen Sauvossa. Sosiaali- ja terveyslautakunta, Lape-työryhmä	Tila moniammatilliselle yhteistyölle	Perhekeskuksen palveluiden saatavuus Sauvossa	Yhteistyö toteunut Varhan kanssa erilaisilla työryhmissä ja verkostoissa.

	Sauvolaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamisen ja kehittämisen varmistaminen yhteistyössä maakunnan kanssa: johtoryhmä, kunnanhallitus		Toimivat lähipalvelut	Yhteistyö toteunut Varhan kanssa erilaisilla työryhmissä ja verkostoissa.
--	--	--	-----------------------	---

4. Hyvinvointia edistävä ympäristö

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Vuosi 2023
Kevyen liikenteen väylä	Lautkankare - keskusta -väli		Toteuma	Toteutunut.
Yleinen siisteys ja istutukset	Suunnitelma valtuustokaudella		Toteuma	Toteutunut.

2.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toimialoittain kunnassa vuonna 2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin erilaisia tapahtumia ja tempauksia lapsille. Luontoon tehtiin ryhmäkohtaisia pienimuotoisia retkiä. Kesällä järjestettiin kerhotoimintaa, mm. pallokerho, kokkikerho, luontokerho, ötökkäkerho ja askartelu- ja nikkarointikerho. Erilaisia perheille suunnattuja tapahtumia olivat esim. Isien illat sekä teemailta aiheesta *HYVINVOIVA LAPSI ja uni* sekä *HYVINVOIVA LAPSI ja leikki-ian kehitystehtävät*.

Keväällä 2023 aloitettiin leikkiympäristöjen kehittäminen Päiväkoti Hakkiskodossa. Leikki on varhaiskasvatuksen keskeinen toimintatapa ja leikkiympäristöillä on suuri merkitys lasten varhaiskasvatuspäivässä. Leikkiympäristöjen kehittämisen perustana on ensin havainnoida lasten mielenkiinnon kohteita ja toteuttaa leikkejä sitä kautta. Aikuinen luo leikkiympäristölle tilan ja aiheen virittämiseen materiaalia. Lasten ehdotuksia ja ideoita voidaan hyvin ottaa mukaan ja yhdessä voidaan rakentaa leikkiympäristöä mm. maalauksin.

[Hakkiskodon lukuvuosisuunnitelma 2023-2024.](#)

Yhteistyö kirjaston kanssa: varhaiskasvatus osallistui mm. *Varsinaista kulttuuria* -hankeeseen, Pikkulin laululeikkishow-esitykseen, satutunneille ja Paimion opiston järjestämään pehmolelukonserttiin. Kaksi ryhmää järjestivät kirjaston Graniittisalissa näyttelyn ja näihin liittyvät avajaisjuhlat.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusopetuksessa

Sauvon koulukeskuksessa järjestettiin lukuvuonna 2023-2024 jo neljättä vuotta *Sauvon harrastamisen malli*-ohjelmalla monipuolista harrastustoimintaa sauvolaisille lapsille ja nuorille, kaikille perusopetuksen oppilaille. Harrastamisen Suomen mallissa päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Sauvo on ollut mukana jo pilottivaiheesta asti Suomen harrastamisen mallissa. Keväällä 2023 oppilaille tehtiin kysely kerhotoiminnasta. Kyselyssä selvitettiin oppilaiden toiveharrastuksia. Pääsääntöisesti harrastustoimintaa järjestetään heti koulupäivän jälkeen. Kerhoilmoittautumisia syyslukukaudelle oli 83. Yläkouluikäisiä saatiin innostettua mukaan harrastamaan kuntosaliryhmiin.

Koulukeskuksessa järjestettiin vuonna 2023 lukuisia koko koulun yhteisiä ja luokkakohtaisia tilaisuuksia, retkiä, leirikouluja, teemapäiviä ja viikkoja.

[Sauvon koulukeskuksen lukuvuosisuunnitelma 2023-2024.](#)

Koulussa seurataan oppilaiden poissaoloja ja lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat konkreettisina toimenpiteinä oppilaan myönteisen kiinnittymisen tukemiseksi ja läsnäolon vahvistamiseksi:

- arjen kohtaamisten ja vuorovaikutuksen vahvistaminen
- jatkuva ryhmäyttäminen erillisten ryhmäyttämisen- ja teemapäivien rinnalla
- oppilaiden merkityksellisyyden ja osallisuuden kokemusten vahvistaminen
- huoltajayhteistyö hyvinvointia edistävässä työskentelyssä

Koulussa on käytössä kiusaamisen ehkäisy- ja selvittämisen malli, Verso-sovittelutoiminta ja KiVa Koulu -menetelmä.

Yhteistyö kirjaston kanssa: koululaiset osallistuivat *Luovan lukutaito* -hankkeen tempauksiin ja teemapäiviin kirjastossa sekä kirjaston järjestämiin kirjavinkkauksiin ja verkkokirjaston opastuksiin.

Kouluruokailua kehitettiin kahden oppilaille suunnatun kyselyn vastausten perusteella. Oppilaiden vastauksissa nousi esille ruokailuun varattu aika, jota pidettiin liian lyhyenä. Ruokailuaikaa pidennettiin sekä ala- että yläkoulaisten osalta. Lisäksi joulukuussa koulussa alkoi maksuton välipalakokeilu.

Kunnassa on käytössä Koululiitu-ohjelma. Koululiitu on laskentamenetelmä, joka arvioi tiestön ja liikenteen ominaisuuksien perusteella indeksin (riskiluku) kuvaamaan tien vaarallisuutta. Koululiitu pyrkii olemaan objektiivinen menetelmä, joka asettaa lapset tasavertaiseen asemaan muuntamalla heidän koulumatkansa vaarallisuuden matemaattiseen mitattavaan muotoon.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisissä palveluissa

Sauvon koulukeskuksessa toteutettiin keväällä oppilaille kysely kouluruokailusta ja seurantakysely syksyllä. Vastausten perusteella ruokailua kehitettiin oppilaille mieleiseen suuntaan. Sauvon koulukeskuksen keittiössä kunnan oma henkilökunta valmistaa ja tarjoilee ruoan, eikä palvelua toteuteta ostopalveluna. Kyselyn pohjalta aloitettiin myös välipalakokeilu, josta tehdään seurantakysely keväällä 2024.

Viheralueita, puistoja ja leikkipaikkoja on hoidettu varmistuen kuntalaisille viihtyisä ympäristö. Seuran urheilukentän saneeraus aloitettiin syksyllä 2023, tarkoituksena on rakentaa kaikkien kuntalaisten käyttöön soveltuva monipuolinen yleisurheilu- ja harrastuskenttä. Sauvon kunnan kuntosalin remontti alkoi ja tavoitteena on saada kuntosali kuntalaisten käyttöön alkuvuodesta 2024.

Koko kunnan alueella käynnistyi yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kanssa kiinteän laajakaistan hankehaku.

Torin vieressä oleva tontti, jota aiemmin vuokrattu Turun Osuuskaupalle, puhdistettiin ja maisemoitiin niin, että alueen ulkonäkö ja turvallisuus parantuivat. Toria kunnostettiin ja sen viihtyisyyttä lisättiin penkeillä ja valaistuksella.

Liikenneturvallisuutta edisti kunnan alueelle valmistuneet Varsinais-Suomen ELY-keskuksen rakentamat maantien 181 kevyen liikenteen väylä ja maantien 181 Saustilantien ja Karunantien kiertoliittymä.

Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontui kaksi kertaa vuonna 2023. Liikenneturvallisuustyöryhmään kuuluu kunnan teknisen toimen ja sivistystoimen edustajia, luottamushenkilöitä ja toimielimien edustajia sekä paikallisen liikennöitsijän, Liikenneturvan, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Lounais-Suomen poliisilaitoksen edustajia. Työryhmää koordinoi kansainvälinen suunnittelu- ja konsultointialan yritys Ramboll. Vuonna 2023 liikenneturvallisuustyöryhmä toteutti seuraavat toimenpiteet:

- Liikenneturvallisuussuunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa ja teknisessä lautakunnassa.
- Liikenneturvan materiaalia saatettu kouluun, varhaiskasvatukseen ja nuorisotyöhön.
- Suojatietempaus toteutettiin.
- Liikennekasvatusta lisättiin nuorisotyön arkeen.

[Liikenneturvallisuustyön vuosikatsaus 2023.](#)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

Kulttuuri ja kirjasto

Kunnan kulttuuritoimen toiminta toteutetaan pitkälti kirjaston oheistoimintana. Kirjastossa järjestetään kulttuuritoimintaa yhteistyössä kunnan sisällä eri yksiköiden, kuten varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden kanssa ja kunnan ulkopuolisten toimijoiden kuten eri yhdistysten kanssa. Lisäksi kulttuuripalvelut edistävät kulttuurihyvinvointia toimimalla yhteistyössä Varhan ja muiden Varsinais-Suomalaisten kuntien kulttuuritoimien edustajien kanssa Varhan kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintatyöryhmässä.

Luova lukutaito -hankkeen teemapäivissä kävivät varhaiskasvatuksen lapset ja peruskoulun oppilaat. Hanke on Opetushallituksen rahoittama, Salon kaupungin johtama ja Kirjan talo – Bokens Hus ry:n tuottama lukutaitotyön kehittämishanke, joka toteutetaan 2023 – 2024 yhteistyössä Salon, Someron, Taivassalon, Liedon ja Sauvon kuntien kirjastojen kanssa.

Varsinaista kulttuuria -hankkeen tavoitteena on tukea kuntien kulttuuripalvelujen tuottamista koko Varsinais-Suomen alueella. Kohderyhmänä ovat maakunnan kuntien kulttuurin viranhaltijat ja työntekijät sekä alueen kulttuurialan verkostot, taiteen ammattilaiset ja kuntiin kulttuuripalveluita tuottavat toimijat. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman kehittämistehtävän toteuttajat ovat Varsinais-Suomen liitto ja Turun kaupungin vapaa-ajan palvelukokonaisuus.

Tapahtumat:

- Ulkopuolisten toimijoiden kirjastotalossa järjestämät tilaisuudet 11 kpl
- Lisäksi kuukausittain vaihtuvat taidenäyttelyt Graniittisalissa ja näyttelyt lukusalissa
- Lukupiiri 7 kertaa
- Kirjailija Satu Rämön kirjailijavierailu, 80 osallistujaa
- Kirjavinkkaukset 6 kertaa, yhteensä 156 koululaista
- Satutunnit 3 kertaa, 12 osallistujaa
- Luova lukutaito- hanke: teemapäivä varhaiskasvatukselle, perusopetukselle, kuntalaisille
- Verkkokirjasto-opastukset 6 kertaa, osallistujia 42
- 5-vuotiaiden eskariryhmä Sirrien taidenäyttely Graniittisalissa, avajaisissa paikalla 70 henkilöä
- 6-vuotiaiden eskariryhmän taidenäyttely kirjaston lukusalissa, avajaisissa paikalla 50 henkilöä
- Aikakauslehti viikko, 30 oppilasta
- Runokirjajulkarit
- Seniorisurf-webinaari
- Terve Askel- luento, yhteistyö Paimion-Sauvon sydänyhdistys
- Paimion opiston yhteislaulu- ja tanssitilaisuus
- Sauvosukat, yhteisneulonnat kirjastossa
- Vaalipaneeli, Kokoomus, 45 henkilöä
- Paimion opiston pehmolelukonsertti, 50 henkilöä
- Sauvon Elopäivät 29.7.2023: toritapahtuma, kirjaston taidenäyttely, museo osallistujia kaikissa yhteensä n. 2500 henkilöä
- Elopäivien jatkot/ Konsertti 70 henkilöä
- Elopäivien tatkot/Konsertti 65 henkilöä
- Kulttuuritoimen järjestämä Oopperamatka Punainen viiva Turun kaupunginteatteriin, osallistujia 14
- Lasten kulttuuripäivä 11.2. koulukeskuksessa, 170 henkilöä
- Pikkulin lasten laululeikkishow koulun liikuntasalissa
- Itsenäisyyspäivä, yhteistyö Paimion seurakunnan kanssa
- Veteraanijuhla Seuralassa, 65 henkilöä



Nuorisotyö

Nuorisopalveluiden tehtävänä lasten, nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin tukeminen sekä nuorten tulevaisuudenuskon vahvistaminen. Nuokkari järjestettiin kolmesti viikossa, Night café yhteistyössä seurakunnan kanssa kerran kuukaudessa. Nuokkarilla on avointa toimintaa ja teemailtoja, kuten leffailtoja. Lisäksi nuorisotoimi järjesti yönuokkarin ja useita retkiä mm. lasketteluretkiä Teijolle, retken Superparkiin ja yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa ulkoilupäivän Teijolla.

Nuorisotoimi järjesti koulujen loma-aikoina leiritoimintaa alakouluikäisille. Joulukuussa Sauvon oma nuorisotyöryhmä järjesti glögitapahatuman Nuokkarilla nuorille ja heidän vanhemmilleen.

Nuorisotoimi alkoi kerätä toiminnastaan palautetta.

Etsivä nuorisotyö ja pajatoiminta

Etsivä nuorisotyö on 16-29 -vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille tarkoitettu tukimuoto, joka tarjoaa apua monenlaisissa tilanteissa. Etsivä nuorisotyön toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja sitä tehdään täysin nuorten ehdoilla. Etsivä nuorisotyö järjestetään sekä yksilöohjauksena että ryhmämuotoisena toimintana. Avointa ryhmätoimintaa järjestettiin kerran viikossa, keskiviikkoisin. Kerran kuukaudessa toiminnan yhteydessä oli avoin aamupalatarjoilu ja pajatoimintaa. Pajatoimintaa järjestettiin myös yhteistyössä Paimion kanssa ma-to. Etsivä nuorisotyö ja pajatoiminta järjesti retkiä ja tutustumisia eri kohteisiin, tarjosi tukea ja palveluohjausta mm. opinto- ja työasioissa.

Liikuntatoimi

Sauvo liittyi vuonna 2023 *Voimaa vanhuuteen* -ohjelmaan. Ohjelman päämääränä on edistää ikäihmisten itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua terveysliikunnan avulla. Valtakunnallisesti puolella 75+ ikäisistä arvioidaan olevan liikkumis-kyvyn ongelmia ja liikuntasuosituksat saavutetaan sitä heikoimmin, mitä vanhemmasta ikäryhmästä kyse. Sauvossa toimi 6 vertaisohjaajaa ulkoiluystävinä ja 2 vertaisohjaajaa palvelukeskuksen kuntosalilla, jossa toimi avoin liikuntaryhmä kerran viikossa.

Liikkuen läpi vuoden -kampanjaan kunta on osallistunut jo useana vuonna. Kampanja on LiikUn ja osallistuvien kuntien kolmen kampanjan kokonaisuus, jossa on LiikU talvella, LiikU Haastepyöräily ja LiikU syksyllä -kampanjat. Tällä kokonaisuudella kannustetaan kaiken ikäisiä ja tasoisia lounais-suomalaisia liikkumaan.

Liikuntatoimijoiden yhteistyötä kehittämään perustettiin liikuntafoorumi. Liikuntafoorumi kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa tai tarvittaessa useammin. Foorumi on kaikille kuntalaisten liikunnan edistämiseksi kiinnostuneille suunnattu yhteistyötä edistävä toimintamalli.

Liikunta- ja kulttuuritoimi yhteistyössä edistivät kuntalaisten omatoimista liikuntaa hankkimalla kirjastoon lisää kirjastokortilla lainattavia liikuntavälineitä.

Kesällä järjestettiin kysely paikallisille yhdistyksille ikäihmisten liikuntatoiminnasta. Kyselyllä kerättiin tietoa ikäihmisille suunnatusta liikuntatarjonnasta.

Vanhustenviikolla lokakuussa kunnan liikunta- ja kulttuuripalvelut järjestivät yhteistyössä Paimion seurakunnan, Eläkeliiton Sauvo-Karunan yhdistyksen, Paimion opiston ja Paimion-Sauvon Sydänyhdistys ry:n kanssa tapahtumia ikäihmisille 9 kappaletta, joihin osallistui yhteensä noin 120 ihmistä.



Liikuntapaikat

Kunta tarjoaa maksutta koulujen liikuntasalit kaikkien paikallisten yhdistysten käyttöön. Kunnan ylläpitämiä ulkokuntoilupaiikkoja on kolme, yleisiä uimarantoja kolme ja kunnan alueella on kävely-, pyöräily- ja melontareittejä sekä tekonurmipäällysteinen jalkapallokenttä katsomoineen. Seuralan kentän jäädyttämisestä luisteluradaksi talvella on yhteistyösopimus paikallisen urheiluseuran kanssa.

Yksityisten ja yhdistysten ylläpitämiä laavuja kunnan alueella on kolme ja kuntoratoja kaksi. Talvisin yhdistykset ja maanomistajat yhteistyössä tarjoavat kunnan alueella mahdollisuuden hiihtämiseen.

Hyvinvointityö

Omaishoitajien kahvitupatoiminta alkoi lokakuussa, toinen kokoontuminen pidettiin marraskuussa ja joulukuussa Sauvon kunta, Paimion kaupunki, SPR ja Paimion seurakunta järjestivät omaishoitajille ja hoidettaville joululounaan Paimion parantolassa. Vanhustenviikolla oli tarjolla monipuolista toimintaa yhteistyössä kirjaston, Paimio-Sauvon Sydänyhdistyksen, Paimion opiston, seurakunnan ja Sauvo-Karunan eläkeliiton yhdistyksen kanssa: vertaisohjattu avoin kuntoryhmä, avoin lenkkeilyryhmä, Terve Askel- luento, webinaari Miksi ja miten minä käyttäisin digiä -etäkatsomo, ulkoilutapahtuma, messu ja kirkkokahvit ja osallistava musiikkituokio.

Ehkäisevän päihdetyön työryhmä tiedotti erilaisista päihdeettömyyttä edistävästä kampanjoista ja järjesti tapahtumia Ehkäisevän päihdetyön viikolle ja Vanhemmuuden viikolle Sauvon ja Paimion alueilla. Lisäksi työryhmä järjesti mielenhyvinvointi tukevaa päihdeetöntä toimintaa kuten retkiä ja oheistoimintaa nuokkarilla.

Marras-joulukuussa osallistuttiin Joulupostia ikäihmisille -kampanjaan. Luovan välittämisen yhteisö Siskot ja Simot järjesti yhteistyökumppaneineen Joulupostia ikäihmisille -kampanjan 13.11.-04.12.2023 yhtä aikaa 137 paikkakunnalla. Kampanjassa kerättiin joulukortteja kotihoidon ja asumispalvelujen ikääntyneille asiakkaille, Sauvossa kortteja kerättiin 91 kappaletta. Lisäksi joulukuussa järjestettiin kaksi jouluista hyvinvointikävelytapahtumaa.

Hyvinvointityön johtaminen

Kunnan hyvinvointityötä johtaa kunnan HYTE-johtoryhmä. Hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori aloitti työskentelyn elokuussa 2023. Koordinaattori organisoii hyvinvointityötä, toimii useissa eri verkostoissa eri ikäryhmiin ja hyvinvointityön osa-alueisiin liittyen, raportoi johtoryhmälle ja järjestää konkreettista hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa. HYTE-työryhmä kokoontui syyskuusta alkaen säännöllisesti vähintään kerran kuukaudessa.

Sivistyslautakunta jakoi liikuntatoimen, nuorisotoimen sekä kulttuurin avustamisen määrärahoja paikallisten yhdistysten toimintaan yhteensä 13 700 euroa.

Hyvinvoinnin edistäminen yrityksissä ja yhdistyksissä

Yhdistyksillä on merkittävä rooli kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä. Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. hyvää mielenterveyttä ja sosiaalisia suhteita edistävää kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Yhdistyksillä ja kunnalla on sama päämäärä: kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja ennaltaehkäisevien toimintojen tuottaminen. Yhteiseen päämäärään pääsemiseksi

kunta haluaa tukea yhdistystoimintaa tunnustamalla yhdistysten merkityksen kunnalle, tarjoamalla maksuttomia tiloja yhdistysten käyttöön, ja maksamalla toiminta-avustuksia.

Sauvossa on laaja yrittäjä- ja yhdistyskenttä, jotka suurilta osin toteuttavat kuntalaisten liikuntapalvelut eri ikäisille mm. tarjoamalla ryhmämuotoista liikuntaa. Sauvossa sijaitsee yksityinen monipuolinen liikunta- ja vapaa-ajan keskus, jossa on sisäjätkapallohalli, kuntosali ja liikuntasali.

Koulukeskuksen kanssa yhteistyössä SPR:n vapaaehtoiset jakoivat kaksi kertaa viikossa ylijäämäruokaa kuntalaisille.

Yhdistykset tuottavat runsaasti erilaista harrastustoimintaa paikkakunnalla. Kunta järjesti yhdistysten kanssa esimerkiksi erilaisia juhlapäivien tapahtumia, mm. itsenäisyyspäivänä ja veteraanipäivänä.

Sauvotalon eli kunnantalon alakertaan valmistui yhdistystila Naakkala. Tila on tarkoitettu sauvolaisten yhdistysten ja järjestöjen kokoontumispaikaksi ja ne voivat varata sitä käyttöönsä maksutta.

[Sauvolaisia yhdistyksiä.](#)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen seurakunnassa

Kunta tekee tiivistä yhteistyötä Paimion seurakunnan kanssa. Seurakunnan ja kunnan työntekijät kohtaavat muun muassa Sauvon oman nuorisotyön työryhmässä ja ehkäisevän päihdetyön työryhmässä. Seurakunta järjestää toimintaa kaiken ikäisille kuntalaisille. Tiistaisin Sauvon seurakuntatalolla toimi vapaaehtoistyöllä toteutettu aamiaiskahvila. Kahvila on kaikille avoin kohtaamispaikka. Aamiaiskahvilan yhteydessä on ruokakassien jako vähävaraisille.

Kuntalaisten osallistaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Vaikuttamistoimielimet nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaishusneuvosto kokoontuivat säännöllisesti. Nuorisovaltuustoon kuuluu seitsemän sauvolaista nuorta, ikäjakauma on 14-19 vuotta. Nuorisovaltuuston kokouksissa käsitellään mm. ajankohtaisia nuoria koskevia asioita tai esimerkiksi joitakin kunnan päätöksiä, mihin halutaan myös nuorten mielipide. Nuorisovaltuusto vie nuorten toiveita kunnan parantamisesta eteenpäin. Nuorisovaltuustolla on myös omat edustajat Sauvon lautakunnissa, kunnanhallituksessa sekä Paimion ja Sauvon yhteisessä monialaisessa ohjaus- ja yhteistyöverkostossa. Vanhus- ja vammaisneuvoston tavoitteena on edistää ikäihmisten ja vammaisten hyvinvointia. Neuvosto on kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamisväylä erityisesti ikääntynyttä väestöä ja vammaisia henkilöitä koskevissa asioissa. Kunnanhallitus asettaa vanhus- ja vammaisneuvoston omaksi toimikaudekseen ja valitsee neuvostoon 7-9 jäsentä. Neuvoston sihteerinä toimii hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori.

Molemmista vaikuttamistoimielimistä on valittu edustajat myös alueellisiin vaikuttamistoimielimiin eli Varhan nuorisovaltuustoon, vanhusneuvostoon ja vammaisneuvostoon. Lisäksi Sauvo on edustettuna alueellisessa monikulttuurisuusneuvostossa, jonka tehtävänä on tuoda esiin monikulttuurisen ja monikielisen väestön tarpeita ja odotuksia hyvinvointialueen palvelujen kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Kunta järjesti kaksi asukasiltaa, Rantolan ja Osmanlahden alueiden asukkaille. Tapahtumissa keskusteltiin yhdessä asukkaiden kanssa alueiden nykytilanteesta, kehittämisestä ja ideoitiin tulevaisuutta mm. turvallisuuden näkökulmasta.



3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointisuunnitelma on vuosille 2023-2025. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman avulla johdetaan, ohjataan ja kehitetään varsinaissuomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää työtä, varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus ja pitkäjänteisyys sekä yhteistyö eri toimijoiden välillä.

Sauvon kunta osallistui keväällä 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvotteluihin, jossa luotiin yhteistä tilannekuvaa alueellista hyvinvointisuunnitelman valmistelua varten. Luonnosvaiheessa kunta antoi suunnitelmasta omat lausuntonsa.

[Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025.](#)

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

4 Strategian painopisteet ja linjaukset



VISIO

Vetovoimainen moderni maaseutu

SAUVON TAPA TOIMIA:

Rohkea

Ratkaisukykyinen

Yhteisöllinen

Ihmisläheinen

Kolme strategista hanketta:

SUJUVA SAUVO

Kunnan kanssa on helppoa asioida.

Sujuvat, modernit toimintatavat ja palveleva kohtaaminen.

VIESTINNÄLLÄ VETOVOIMAA

Tarkoin vartioidusta salaisuudesta maailmankartalle.

Tuodaan kunta aktiivisesti esille viestinnän keinoin modernina ja idyllisenä maaseutukuntana. Tähdätään tunnettuuteen ja kasvuun sekä vahvistetaan matkailun vetovoimaa.

KASVUN MAHDOLLISTAJAT

Kiinnostavien asuntoalueiden rakentaminen Sauvoon ja erilaisten asumismahdollisuuksien vahvistaminen. Ympäristön estetiikka.

Toimiva infrastruktuuri.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

[Suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2020-2024.](#)

[Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2019-2022.](#)

[Paimion ja Sauvon esi- ja perusopetuksen sekä Paimion lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.](#)

[Paimion kaupungin ja Sauvon kunnan oppilashuoltosuunnitelma 2022-2025.](#)

[Sauvon koulukeskuksen kiusaamisen ehkäisyn ja selvittämisen malli.](#)

[Sauvon kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma 2022.](#)

[Liikenneturvallisuustyön vuosikatsaus 2023.](#)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Vuonna 2024 jatketaan edellä esitettyjen laajan hyvinvointisuunnitelman *Sauvon hyvinvointikertomus 2017-2021 ja -suunnitelma 2022-2025* mukaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteuttamista ja arviointia. Taulukko on päivitetty ja ne toimenpiteet, jotka ovat siirtyneet kokonaan Varhan vastuualueelle 1.1.2023 alkaen, on poistettu.

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kuntalaisten tietoisuuden ja vastuun lisääminen omasta terveydestä ja hyvinvoinnista	1. Liikunnan palveluketjun toteuttaminen kohderyhmänä työikäinen väestö	1. Liikuntaneuvojalle tarvetta. Asiakasohjaus tällä hetkellä terveyskeskuksessa.	1. Eteenpäin ohjattujen asiakkaid seurantatiedot
	2. Liikkuva koulu- ja Luonto liikuttaa lasta -ohjelmien toteuttaminen	2. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunta.	2. MOVE-mittaus alakoulussa, er käyttäjäkyselyt.
	3. Lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen.	3. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus: yhteisöllinen hyvinvointi- ja oppilashuoltotyö	3. Kouluterveyskysely. Yksikkökol seurannat.
	4. Sauvon harrastamisen mallin toteuttaminen	4. Olemassa olevat	4. Arviointi
	Kaikkia kuntalaisia koskevan liikuntastrategian luonti ja yhteistyökumppanien sitouttaminen		
	Lasten ja nuorten käyttöön otetut kotiintuloajat		Arviointi vaikutuksista.
	Arviointikeskustelut joka vuosi (vanhempi, lapsi ja opettaja) sekä kasvatuksen reittioppaan käyttöönotto		Arviointi toteutumisesta.
Riskiryhmissä olevien löytäminen	Avointen lapsiperhepalveluiden (esim. perhekerho) kehittäminen yhteistyössä MLL:n ja seurakunnan kanssa	Varhaiskasvatuspäällikkö	Toteutuneiden kolmannen sektorin palveluiden toteutuminen.
	Varhaiskasvatus		

ajoissa	Ehkäisevä päihdetyö	Kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahojen varaaminen	Pidetyt koulutukset Kuntalaisille pidetyt tilaisuudet Ehkäisevän päihdetyön uusien toimintatapojen käyttöönotto
	Palveluohjauksen kehittäminen yhteistyössä kaikkien hallintokuntien kanssa	Eri toimialojen yhteistyö ja koulutustarpeen kartoitus.	Säännöllinen vision tarkistaminen Palveluiden ja kunnan strategian vastaavuus.
	Pidennetty oppivelvollisuus		Lain vaikutusten arviointi Sauvon
Työllisyyden lisäämiseen tähtäävät palvelut	1. Työttömien toiminnan kehittäminen 2. Henkilökunnan koulutus kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien ja opiskelijoiden ohjaamiseen	Työllisyysohjaaja Etsivä nuorisotyö	Kelan lista / kuntaosuus Henkilöiden määrä kuntouttavassa työtoiminnassa

2. Yhteisöllinen ilmapiiri

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Yhdessä tekeminen	Vapaa-ajan aktiviteettien tiedottaminen niin kunta- kuin yhdistystoiminnasta	Kunta ja yhdistysyhteistyö	Sivuston/sosiaalisen median kävijämäärien seuraaminen.
	Uusien kuntalaisten muistaminen		
	Aktiivisen kylätoiminnan ylläpitäminen ja tukeminen	Hankeavustukset: LEADER, Varsinais-Suomen Kylät	Hankkeiden lukumäärä Hankerahan kohdistuminen Sauvoon
	Yhdistykset tukemaan kuntalaisten hyvinvointia vahvemmin.	Yhteinen tilaisuus, jossa ideoidaan auttamiskanavia: Aktiivisen yhdistystoiminnan fasilitointi (liite MML)	Arviointi
	Vapaa-ajan asukkaiden aktivointi vanhustoimintaan	Vapaa-ajan asukkaiden toimikunta Kunta	Arviointi
Toimintakykyinen ja	1. Ikäihmisten vertaistuki Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö	Kolmas sektori yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa.	Vertaistukiryhmien määrä Asiakastyytyväisyys
	2. Seura- ja järjestötoiminta Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö, koulutoimi		
	3. Liikuntapalvelut Sivistys- ja tekninentoimi		
	Palveluliikenteestä tiedottaminen	Hallintojohtaja	

osallistuva kuntalainen	Ylläpitää laajaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa: kirjasto- ja kulttuuripalvelut, järjestöt, yrittäjät, seurakunta, kesäteatteri, museo, kansalaisopisto	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, kolmas sektori, avustukset	Järjestetyt tapahtumat Osallistujamäärä Asiakaspalaute
	Vertaisliikuttajakonseptin jatkaminen	Liikuntatoimi, järjestöt	Asiakaskyselyt
	Luontoliikkumisen ja retkeilyn lisääntyminen Sauvossa: retkeilyhanke, järjestöt, matkailuyrittäjät, kansalaisopisto, partio	Alueen yhteiset hankkeet	Retkeilyreitistöjen toteutuminen
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen ja vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon	Viestintästrategian mukaisten kuntalaistiedottamislinjausten jalkauttaminen käytäntöön	Johtoryhmä ja kunnanhallitus johtaa Kaikki kunnan toimielimet ja työntekijät toteuttavat	Viestintästrategian tavoitteiden toteutuminen
	Avoimet kuntalaistilaisuudet eri teemoista (esimerkiksi kaavoitushankkeet, kuntastrategia): kunnanhallitus	Johtoryhmä Kunnanhallitus	Toteutuneet tilaisuudet
	Nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan jatkaminen osallistavana	Nuorisotyöntekijä Perusturvajohtaja Kunnanhallituksen puheenjohtaja ja muut luottamushenkilöt Vuosittaiset talousarviomäärärahat	Toimielinten kokousten määrä ja osallistumisprosentti. Vuosittainen toimintasuunnitelma. Nuorisovaltuuston jäsenten osallistuminen lautakuntien kokouksiin.

3. Ketteryys ja muutosvalmius hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Hyvinvoinnin edistämistä johdetaan pitkäjänteisesti	Eri toimialojen yhteistyö varhaisen puuttumisen vaiheessa, prosessikaavion luominen, jotta tuen tarpeessa olevien asiat menevät sujuvasti eteenpäin	Kunnan kaikki hallintokunnat	Varhaisen puuttumisen mallien jatkaminen yli toimialarajojen

Kunnan eri sektorit tekevät luonnollista yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi	Hyvät toimintamallit jakoon: kokeillaan uusia toimintatapoja, jos toisella sektorilla tai toisessa kunnassa tehdään asiat hyvin: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Hankerahat	Uusien toimintatapojen käyttöön
	Yhteisiä koulutuspäiviä hyvinvointiin liittyen: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahat	Pidetyt koulutukset
	Innovatiiviset tapahtumat -mallin jatkaminen		
Palvelujen turvaaminen hyvinvointialueuudistuksessa	Vanhuspalveluiden palvelutaso pidetään laadukkaana ja ihmisläheisenä, sosiaali- ja terveyslautakunta	Vanhuspalveluiden olemassaolevat resurssit	Toimivat lähipalvelut
	Vastuuhenkilö hyvinvointiasioista nimetään maakuntaan siirtyvän sektorin ulkopuolelta, johtoryhmä, kunnanhallitus		Nimetty hyvinvointikoordinaattori
	Ollaan aktiivisesti mukana seudullisen perhekeskuksen kehittämisessä: lapsiperheiden moniammatillisten palveluiden turvaaminen ja jalkautuminen Sauvossa. Sosiaali- ja terveyslautakunta, Lape-työryhmä	Tila moniammatilliselle yhteistyölle	Perhekeskuksen palveluiden saat Sauvossa
	Sauvolaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamisen ja kehittämisen varmistaminen yhteistyössä maakunnan kanssa: johtoryhmä, kunnanhallitus		Toimivat lähipalvelut

4. Hyvinvointia edistävä ympäristö

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kevyen liikenteen väylä	Lautkankare - keskusta -väli		Toteuma

Yleinen siisteys ja istutukset	Suunnitelma valtuustokaudella		Toteuma
---------------------------------------	----------------------------------	--	---------



OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä:

Kunnanjohtaja Satu Simelius

Sivistysjohtaja Elli Sainio

Vt. tekninen johtaja Lasse Kujanpää

Hallinnon suunnittelija Antti Fjällström

Hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori Riina Rautiainen

8 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

14.5.2024 Sivistyslautakunta

16.5. 2024 Tekninen lautakunta

27.5.2024 Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto